

ZARZĄDZENIE NR 80/2017
WÓJTA GMINY DRZYCIM

z dnia 6 września 2017 r.

**w sprawie przeprowadzenia konsultacji społecznych w sprawie zmiany Programu Rewitalizacji
Gminy Drzycim na lata 2017 - 2023**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2016 r. poz. 446 t. j. ze zm.)¹, Wójt Gminy Drzycim zarządza co następuje:

§ 1. 1. Zarządzam przeprowadzenie konsultacji społecznych, zwanych dalej konsultacjami, dotyczących projektu uchwały Rady Gminy Drzycim w sprawie zmiany Programu Rewitalizacji Gminy Drzycim na lata 2017-2023, stanowiącego **załącznik nr 1** do niniejszego Zarządzenia, w okresie **od dnia 07 września 2017 r. do dnia 10 października 2017 r.**

2. Przedmiotem konsultacji jest zatwierdzenie zmiany opracowania Programu Rewitalizacji Gminy Drzycim na lata 2017-2023.

3. Celem konsultacji jest zebranie uwag, opinii i propozycji dotyczących w/w Programu.

§ 2. Ogłoszenie w sprawie przeprowadzenia konsultacji, którego treść stanowi **załącznik nr 2** do niniejszego Zarządzenia, będzie zamieszczone na stronie internetowej Gminy Drzycim pod adresem www.drzycim.pl, w Biuletynie Informacji Publicznej www.bip.drzycim.pl oraz na tablicach ogłoszeń Urzędu Gminy Drzycim.

§ 3. Konsultacje będą prowadzone w formie:

1. spotkania otwartego z interesariuszami rewitalizacji, w formie warsztatów, umożliwiających omówienie i ocenę propozycji zmian, a także wyrażenie opinii, propozycji i uwag oraz składanie ich do protokołu; spotkanie odbędzie się w Sali Konferencyjnej w Urzędzie Gminy w Drzycimiu w dniu 03 października 2017 r. o godz. 13.00

2. zbierania uwag, propozycji i opinii w formie papierowej i elektronicznej: a. drogą elektroniczną na adres: rewitalizacja@drzycim.pl, b. bezpośrednio do sekretariatu Urzędu Gminy w Drzycimiu w godzinach pracy urzędu pn – pt. 7.00-15.00.

3. zbierania uwag ustnych pod nr tel.: 52 33 17 079 wew. 28 lub w pok. Nr 10 I piętro Urzędu Gminy w Drzycimiu, ul. Podgórna 10, w godzinach pracy urzędu pn – pt. 7.00-15.00,¹ Dz. U z 2016 r. poz. 1579 i 1948

§ 4. Materiał konsultacyjny dotyczący przedmiotu konsultacji dostępny będzie:

- w Biuletynie Informacji Publicznej pod adresem internetowym www.bip.drzycim.pl w zakładce aktualności,
- na stronie internetowej Gminy Drzycim pod adresem www.drzycim.pl w zakładce lokalny program rewitalizacji
- w sekretariacie Urzędu Gminy w Drzycimiu w godzinach pracy urzędu: pon. – pt. 7.00-15.00

§ 5. 1. Zakres konsultacji dotyczy Programu Rewitalizacji Gminy Drzycim na lata 2017-2023

2. Konsultacje obejmują obszar Gminy Drzycim.

3. Podmiotami uczestniczącymi w konsultacjach będą mieszkańcy Gminy Drzycim.

4. W konsultacjach mogą brać udział wyłącznie pełnoletni mieszkańcy Gminy Drzycim, posiadający czynne prawo wyborcze.

§ 6. Wykonanie zarządzenia powierzam Koordynatorowi przygotowania Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Drzycim

§ 7. Osobą odpowiedzialną za przygotowanie i przeprowadzenie konsultacji społecznych jest Natalia Partyka – Kierownik Referatu Infrastruktury i Rozwoju Gospodarczego Urzędu Gminy w Drzycimiu, tel. 52 3317079 wew. 28, e-mail: partyka@drzycim.pl

§ 8. Zarządzenie wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Wójt Gminy Drzycim

mgr Waldemar Moczyński

Załącznik do Zarządzenia Nr 80/2017

Wójta Gminy Drzycim

z dnia 6 września 2017 r.

Program Rewitalizacji Gminy Drzycim na lata 2016 - 2020

Drzycim, maj 2017

SPIS TREŚCI:

<u>1</u>	<u>WSTĘP</u>	4
<u>2</u>	<u>POWIĄZANIA Z DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI I PLANISTYCZNYMI</u>	10
<u>3</u>	<u>DIAGNOZA GMINY</u>	15
<u>4</u>	<u>OBSZAR ZDEGRADOWANY GMINY</u>	20
4.1	<u>Analiza wskaźnikowa pod kątem występowania problemów społecznych</u>	20
4.2	<u>Analiza miejscowości, w których zidentyfikowano problemy społeczne pod kątem występowania w nich przestrzeni zdegradowanych lub niekorzystnych zjawisk w innych sferach</u>	23
4.3	<u>Analiza obszarów, w których zidentyfikowano przestrzenie zdegradowane</u>	25
<u>5</u>	<u>OBSZAR REWITALIZACJI GMINY</u>	27
<u>6</u>	<u>DIAGNOZA OBSZARU REWITALIZACJI</u>	28
<u>7</u>	<u>WIZJA STANU OBSZARU REWITALIZACJI</u>	32
<u>8</u>	<u>CELE REWITALIZACJI I KIERUNKI DZIAŁAŃ</u>	34
8.1	<u>Cele rewitalizacji</u>	34
8.2	<u>Kierunki Działań</u>	34
8.3	<u>Przedsięwzięcia i projekty</u>	36
<u>9</u>	<u>LISTA PRZEDSIĘWZIĘĆ REWITALIZACYJNYCH</u>	38
<u>10</u>	<u>MECHANIZMY ZAPEWNIENIA KOMPLEMENTARNOŚCI</u>	49
<u>11</u>	<u>MECHANIZMY WŁĄCZENIA INTERESARIUSZY W PROCES REWITALIZACJI</u>	52
<u>12</u>	<u>SZACUNKOWE RAMY FINANSOWE W ODNIESIENIU DO GŁÓWNYCH I UZUPEŁNIAJĄCYCH PROJEKTÓW/PRZEDSIĘWZIĘĆ REWITALIZACYJNYCH</u>	55
<u>13</u>	<u>SYSTEM ZARZĄDZANIA REALIZACJĄ PROGRAMU REWITALIZACJI</u>	60
<u>14</u>	<u>SYSTEM MONITORINGU, OCENY SKUTECZNOŚCI DZIAŁAŃ I SYSTEM WPROWADZANIA ZMIAN</u>	64
<u>15</u>	<u>WYKAZ NIEZBĘDNYCH ZMIAN OCEN I OPINII</u>	67

1 WSTĘP

Program rewitalizacji jest narzędziem planowania, koordynowania i integrowania różnorodnych aktywności w ramach rewitalizacji a także ubiegania się o środki finansowe na realizację tych działań m. in. z funduszy unijnych. Taką funkcję spełnia niniejszy Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Drzycim. Wg Wytycznych Ministra Infrastruktury i Rozwoju w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020, program rewitalizacji może być:

- a. opracowany na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 6 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2016 r. poz. 446) – podstawa realizacji niniejszego opracowania, lub
- b. inicjowany, opracowany i uchwalony przez radę gminy na podstawie art. 14 ust. 1 ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (Dz. U. poz. 1777).

W obu wypadkach jest to wieloletni program działań w sferze społecznej oraz gospodarczej lub przestrzenno-funkcjonalnej lub technicznej lub środowiskowej, zmierzający do wyprowadzenia obszarów rewitalizacji ze stanu kryzysowego oraz stworzenia warunków do ich zrównoważonego rozwoju.

Podstawą niniejszego programu jest art. 18 ustawy o samorządzie gminnym, gdzie nie ma bezpośrednich odniesień do rewitalizacji. Dlatego dla zachowania spójności, opracowanie zostało oparte o „Zasady programowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych w celu ubiegania się o środki finansowe w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020”, które wskazują na tryb przygotowania, koordynowania i tworzenia programu rewitalizacji w odwołaniu do ustawy o rewitalizacji z 2015 r.. Zapisy ustawy określają podstawowe pojęcia, gdzie **rewitalizacja** to proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych, prowadzony w sposób kompleksowy, poprzez zintegrowane działania na rzecz lokalnej społeczności, przestrzeni i gospodarki, skoncentrowane terytorialnie, prowadzone przez interesariuszy rewitalizacji na podstawie programu rewitalizacji. Z kolei **program rewitalizacji** - to wieloletni program działań, którego celem jest wyprowadzenie wybranego obszaru ze stanu kryzysowego.

W myśl art. 9.1. ustawy o rewitalizacji **obszar zdegradowany** to obszar gminy znajdujący się w stanie kryzysowym z powodu koncentracji negatywnych zjawisk społecznych, w szczególności: bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, niskiego poziomu edukacji lub kapitału społecznego, a także niewystarczającego poziomu uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym, można wyznaczyć jako obszar zdegradowany w przypadku występowania na nim ponadto, co najmniej jednego z następujących negatywnych zjawisk:

- gospodarczych,
- środowiskowych,
- przestrzenno-funkcjonalnych,
- technicznych.

Obszar rewitalizacji to obszar obejmujący całość lub część obszaru zdegradowanego, cechujący się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk, na którym z uwagi na istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego gmina zamierza prowadzić rewitalizację. Ponadto zgodnie z art. 10 ustawy o rewitalizacji, obszar rewitalizacji nie może być:

- większy niż 20% powierzchni gminy oraz
- zamieszkały przez więcej niż 30% liczby mieszkańców gminy.

Obszar rewitalizacji może być podzielony na podobszary, w tym podobszary nie posiadające ze sobą wspólnych granic, jednak łącznie wytypowane podobszary muszą spełniać ww. kryterium liczby mieszkańców i powierzchni gminy.

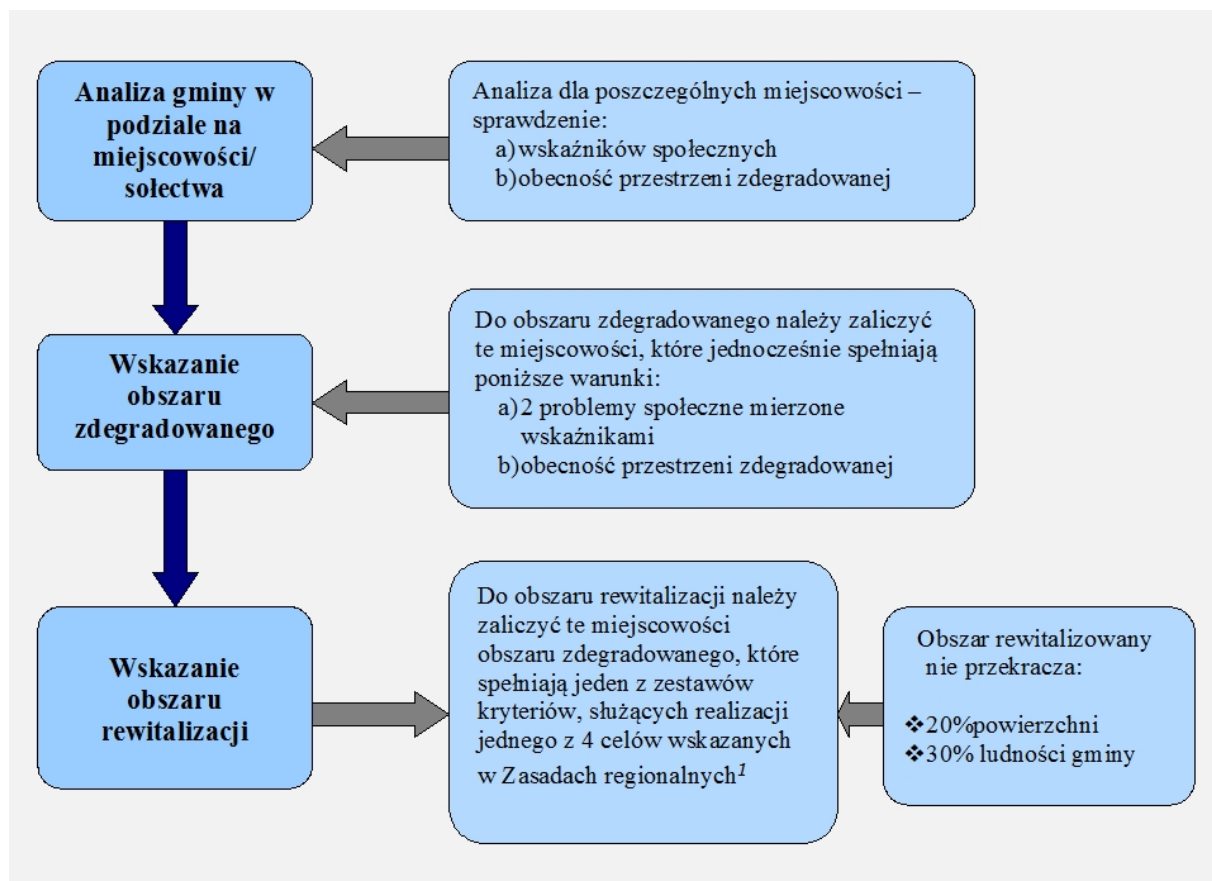
W myśl art. 11.2 ustawy, wyznaczenie obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji powinno być oparte o **diagnozę obszaru**, obejmującą analizę negatywnych zjawisk oraz lokalnych potencjałów występujących na terenie tego obszaru. Diagnoza obejmuje w szczególności pogłębioną analizę czynników kryzysowych w zakresie zjawisk gospodarczych, przestrzenno-funkcjonalnych, środowiskowych oraz technicznych - stan wyposażenia w infrastrukturę techniczną oraz stan techniczny obiektów budowlanych itp. Zatem wskazanie obszaru zdegradowanego/obszaru rewitalizacji polega na przeprowadzeniu analizy poszczególnych obszarów (sołectw/miejscowości) pod kątem występowania:

- problemów społecznych określonych poprzez, co najmniej 2 problemy społeczne mierzone wybranymi wskaźnikami,
- przestrzeni zdegradowanych,
- problemów w innych sferach.

Ostateczny wybór obszaru rewitalizacji zależy przede wszystkim od zamierzonego celu rewitalizacji. Stosownie do wymagań *Zasad programowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych w celu ubiegania się o środki finansowe w ramach RPO Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020*, dla poszczególnych obszarów rewitalizacji w gminie mogą być różne lub te same cele rewitalizacji. Na danym obszarze rewitalizacji może być realizowany jeden lub kilka celów rewitalizacji, pod warunkiem spełnienia kryteriów, wskazanych dla wszystkich przyjętych dla niego celów rewitalizacji. Gmina musi więc wybrać i spełnić przynajmniej jeden z zestawów kryteriów w odniesieniu do obszaru zdegradowanego lub jego części i tym samym zdecydować

się na określony kierunek/kierunki działań rewitalizacyjnych.

Rysunek 1. Wyznaczenie obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji

Źródło: Zasady programowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych w celu ubiegania się o środki finansowe w ramach RPO Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020¹

Opracowanie diagnozy obszaru rewitalizacji Gminy Drzycim rozpoczyna działania związane z procesem rewitalizacji na obszarze gminy. Analiza ta pozwoliła na określenie problemów i poznanie potencjałów występujących w poszczególnych sołectwach. W ramach diagnozy przeprowadzono analizę wskaźnikową oraz badania społeczne (badanie ankietowe z mieszkańcami oraz ankiety internetowe), które umożliwiły zebranie podstawowych opinii mieszkańców na temat badanych obszarów oraz wskazanie tych, które charakteryzują się koncentracją niekorzystnych zjawisk, a jednocześnie stanowią obszary o **istotnym znaczeniu dla rozwoju lokalnego** i stwarzają możliwości prowadzenia realnych działań rewitalizacyjnych w konsekwencji wyznaczenie obszarów zdegradowanych i obszarów do rewitalizacji.

Wyznaczenie obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji zostało poddane konsultacjom społecznym. W czasie ich trwania interesariusze rewitalizacji mieli możliwość zgłaszania uwag do przygotowanej diagnozy oraz czynnego uczestnictwa w procesie wyznaczenia obszarów wymagających rewitalizacji. W toku konsultacji ustalono przede wszystkim możliwości

podejmowania działań rewitalizacyjnych w poszczególnych badanych obszarach zdegradowanych, które umożliwią prowadzenie skutecznego procesu rewitalizacji. Kierując się zasadą istotności danego obszaru dla rozwoju lokalnego oraz wymogiem osiągnięcia określonych celów rewitalizacji określonych w „Zasadach programowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych ...” ostatecznie wyznaczono dwa obszary zdegradowane, które położone są w obszarze Wdeckiego Parku Krajobrazowego i znajdują się w sołectwach: Wery oraz Gródek. Obszary te łącznie stanowią 29,4% powierzchni Gminy i są zamieszkiwane przez 29,8% jej mieszkańców. Ponieważ powierzchnia wybranych sołectw przekracza wyznaczony poziom 20% powierzchni gminy konieczne było ograniczenie obszaru rewitalizacji. Przede wszystkim, ze względu na to, że większość tych obszarów stanowią lasy i użytki rolne, obszar rewitalizacji został ograniczony do obszarów najbardziej zurbanizowanych, cechujący się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk, i które mają istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego. Tym samym w obrębie wytypowanych sołectw wyznaczono 5 podobszarów rewitalizacji, które łącznie stanowią 0,51% powierzchni gminy. W obszarach tych zdiagnozowano negatywne zjawiska społeczne w zakresie:

- ❖ znaczy odsetek (powyżej średniej dla gminy) osób bezrobotnych w tym długotrwale bezrobotnych,
- ❖ znaczy odsetek osób w wieku poprodukcyjnym (starzejące się społeczeństwo).

W obu tych obszarach stwierdzono występowanie negatywnych zjawisk:

Wery – w zakresie problemów:

- ✓ Gospodarczych: niski stopień przedsiębiorczości;
- ✓ Środowiskowych: obszary ochrony przyrody (Natura 2000), brak sieci kanalizacyjnej,
- ✓ Przestrzenno-funkcjonalnych: występowanie terenów przemysłowych (PGR), niskie wyposażenie w infrastrukturę społeczną, problemy komunikacyjne.
- ✓ Technicznych: degradacja obiektów i terenów, niska jakość infrastruktury edukacyjnej, zły stan techniczny dróg.

Gródek – w zakresie problemów:

- ✓ Gospodarczych – niski stopień przedsiębiorczości,
- ✓ Środowiskowych: obszary ochrony środowiska,
- ✓ Przestrzenno-funkcjonalnych: występowanie terenów przemysłowych (PGR), cenne obiekty kultury, cenne obszary środowiskowe położone w okolicach rzek i Wdy i wdeckiego parku,
- ✓ Technicznych: degradacja obiektów i terenów, niska jakość infrastruktury edukacyjnej, zły stan techniczny dróg.

Program Rewitalizacji Gminy Drzycim charakteryzuje się następującymi cechami:

- Kompleksowością - gdyż ujmuje działania w sposób kompleksowy, tj. planuje realizację przedsięwzięć współfinansowanych z różnych środków (Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności oraz innych środków publicznych i prywatnych), tym samym nie pomija aspektu społecznego oraz gospodarczego przestrzenno-funkcjonalnego, technicznego lub środowiskowego. Program składa się z różnorodnych działań, które zapewniają, że zostanie osiągnięta kompleksowość interwencji.
- Koncentracją - ponieważ program koncentruje swoją interwencję na tych obszarach gminy, które są dotknięte koncentracją problemów oraz negatywnych zjawisk, a dodatkowo w części wiejskiej ogranicza się do obszarów faktycznie zamieszkiwanych.
- Komplementarnością projektów/przedsięwzięć rewitalizacyjnych – pomiędzy zaplanowanymi projektami i przedsięwzięciami zachodzi efekt synergii w następujących wymiarach: przestrzennym, problemowym, proceduralno-instytucjonalnym, źródeł finansowania.
- Realizacją zasady partnerstwa i partycypacji – program został wypracowany we współpracy z lokalną społecznością. Konsultacje społeczne nie tylko towarzyszyły procesowi wyznaczenia obszaru rewitalizacji i przygotowaniu programu, ale też były jednym z elementów współtworzących program. Prace nad programem były prowadzone w ścisłej współpracy z interesariuszami rewitalizacji tj. lokalną społecznością, przedsiębiorcami i organizacjami pozarządowymi.

Cele i oczekiwane efekty rewitalizacji

Zasady programowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych w celu ubiegania się o środki finansowe w ramach RPO Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020 wskazują następujące cele:

- A) Przekształcenie przestrzeni zdegradowanej na cele aktywizacji społecznej;

- B) Przekształcenie przestrzeni zdegradowanej na cele aktywizacji gospodarczej;
- C) Rozwój społeczny dzieci i młodzieży w rejonach o niskim poziomie kształcenia w szkołach podstawowych i gimnazjalnych;
- D) Zwiększenie partycypacji w życiu społecznym dla społeczności w rejonach o wysokim uzależnieniu od świadczeń pomocy społecznej.

Działania rewitalizacyjne w Gminie Drzycim koncentrować się będą na:

A. przekształceniu przestrzeni zdegradowanej na cele aktywizacji społecznej

B. dodatkowy cel: przekształcenie przestrzeni zdegradowanej na cele aktywizacji gospodarczej.

Dla osiągnięcia powyższych celów zakłada się realizację działań nakierowanych na:

- wzrost aktywności społecznej, ożywienie społeczne,
- zmniejszenie poziomu ubóstwa i wykluczenia społecznego (związanego m.in. z oddaleniem od rynku pracy, degradacją obszarów, niewystarczającym dostępem do dobrej jakości, niedrogich usług społecznych), w tym poprzez poprawę warunków uczestnictwa osób w trudnej sytuacji w życiu społecznym i gospodarczym,
- wzrost zatrudnienia poprzez ożywienie gospodarcze, wzrost potencjału gospodarczego między innymi poprzez wsparcie rozwoju przedsiębiorczości.

2 POWIĄZANIA Z DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI I PLANISTYCZNYMI

Program Rewitalizacji wykazuje powiązania z dokumentami strategicznymi i planistycznymi na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym.

2.1 Powiązania Programu Rewitalizacji Gminy Drzycim z dokumentami krajowymi

Nazwa dokumentu	Opis powiązań
Narodowy Plan Rewitalizacji 2022 Założenia	PR Gminy Drzycim nawiązuje do celu głównego Narodowego Planu Rewitalizacji, którym jest poprawa warunków rozwoju obszarów zdegradowanych w wymiarze przestrzennym, społecznym, kulturowym i gospodarczym poprzez działania zintegrowane.
Polska 2030 Trzecia fala nowoczesności Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju	PR Gminy Drzycim nawiązuje do celu głównego Strategii, którym jest podejmowanie działań skierowanych na poprawę jakości życia Polaków i rozwoju Polski na tle Unii Europejskiej. W tym względzie program rewitalizacji jest zgodny z następującymi celami: - Cel 3 Poprawa dostępności i jakości edukacji na wszystkich etapach oraz podniesienie konkurencyjności nauki; - Cel 8 Wzmocnienie mechanizmów terytorialnego równoważenia rozwoju dla rozwijania i pełnego wykorzystania potencjałów regionalnych, - Cel 11 Wzrost społecznego kapitału rozwoju.
Strategia Rozwoju Kraju 2020	Dokument wyznacza najważniejsze zadania państwa, których realizacja przyczyni się do szybszego i bardziej zrównoważonego rozwoju kraju i poprawy jakości życia ludności poprzez wzmocnienie potencjałów gospodarczych, instytucjonalnych i społecznych. PR Gminy Drzycim nawiązuje do: Cel 3 - Wzmocnienie warunków sprzyjających realizacji indywidualnych potrzeb i aktywności obywateli, kierunek: rozwój kapitału społecznego Cel 4 - Rozwój kapitału ludzkiego, kierunki interwencji: zwiększenie aktywności zawodowej oraz poprawa jakości kapitału ludzkiego Cel 1 - Integracja społeczna, kierunki interwencji: zwiększenie aktywności osób wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz zmniejszenie ubóstwa w grupach najbardziej zagrożonych.
Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010 – 2020 Regiony, Miasta, Obszary Wiejskie	Głównym celem dokumentu jest: Efektywne wykorzystywanie specyficznych regionalnych i innych terytorialnych potencjałów rozwojowych dla osiągania celów rozwoju kraju – wzrostu, zatrudnienia i spójności w horyzoncie długookresowym. PR Gminy Drzycim nawiązuje do celu 2 Strategii, którym jest Budowanie spójności terytorialnej i przeciwdziałanie marginalizacji obszarów problemowych („spójność”).
Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030	Dokument zawiera cele i kierunki działań służące takiemu planowaniu przestrzennemu, który pozwoli na wzrost społeczno-gospodarczy państwa. Program Rewitalizacji jest zgodny z następującymi celami określonymi w dokumencie:

	- Poprawa spójności wewnętrznej i terytorialne równoważenie rozwoju kraju poprzez promowanie integracji funkcjonalnej, tworzenie warunków dla rozprzestrzeniania się czynników rozwoju, wielofunkcyjny rozwój obszarów wiejskich oraz wykorzystywanie potencjału wewnętrznego wszystkich terytoriów - Przywrócenie i utrwalanie ładu przestrzennego.
Wytyczne w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020	PR Gminy Drzycim nawiązuje bezpośrednio do Wytycznych poprzez realizację zalecanych procedur wdrażania programów operacyjnych na lata 2014-2020 w zakresie rewitalizacji - niniejszy Program Rewitalizacji Gminy Drzycim został opracowany wg zaleceń Wytycznych w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020.

2.2 Powiązania Programu Rewitalizacji Gminy Drzycim z dokumentami regionalnymi

Nazwa dokumentu	Opis powiązań
Strategia rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do roku 2020 – Plan modernizacji 2020+	Zgodnie z założeniami Strategii Rozwoju Województwa Gmina Drzycim znajduje się w kategorii polityki przestrzennej – obszary wiejskie, dla których oczekiwana rola i znaczenie w rozwoju województwa wiąże się z aktywizacją społeczno-gospodarczą na poziomie lokalnym. W zakresie priorytetowych obszarów Strategii Rozwoju Województwa Program Rewitalizacji Gminy Drzycim odpowiada obszarom: - Konkurencyjna gospodarka, - Modernizacja przestrzenna wsi i miast, - Nowoczesne społeczeństwo. oraz koresponduje z celami strategicznymi: - Gospodarka i miejsca pracy, - Dostępność i spójność, - Aktywne społeczeństwo i sprawne usługi, - Nowoczesny sektor rolno-spożywczy, - Tożsamość i dziedzictwo.
Regionalny Program Operacyjny Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020	Zgodnie z zapisami RPO, rewitalizacja społeczno – gospodarcza, a także fizyczna obszarów o dużej koncentracji negatywnych zjawisk społecznych jest jednym z podstawowych działań mających przyczynić się do minimalizacji występujących na danych obszarach problemów. PR Gminy Drzycim jest zgodny z Priorytetem Inwestycyjnym 9b Wsparcie rewitalizacji fizycznej, gospodarczej i społecznej ubogich społeczności na obszarach miejskich i wiejskich, w ramach którego wsparcie będzie skoncentrowane na podejmowaniu działań zmierzających do ożywienia społeczno – gospodarczego poprzez aktywizację osób zamieszkujących obszary problemowe oraz poprawę warunków uczestnictwa tych osób w życiu społecznym i gospodarczym. Program Rewitalizacji Gminy Drzycim obejmuje swoim zasięgiem obszar wiejski i wpisuje się w Działanie 7.1 Rozwój lokalny kierowany przez społeczność. PR rewitalizacji jest zgodny z Priorytetem Inwestycyjnym 9d „Inwestycje dokonywane w kontekście strategii na rzecz rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność”, którego celem jest ożywienie społeczne i gospodarcze na obszarach objętych Lokalnymi Strategiami Rozwoju. W ramach tego priorytetu

	realizowana będzie odnowa społeczno – gospodarcza polegająca na rewitalizacji miejscowości wiejskich, co powinno przyczynić się do uruchomienia uśpionych potencjałów społecznych, które przyczynią się do aktywizacji społecznej i zawodowej społeczności lokalnych.
Strategia Polityki Społecznej Województwa Kujawsko-Pomorskiego do roku 2020	Program Rewitalizacji Gminy Drzycim wykazuje zgodność z następującymi celami strategicznymi dokumentu: - Wzrost poziomu życia mieszkańców regionu poprzez zwiększenie dostępności do różnego rodzaju usług społecznych, - Wzrost poziomu aktywności w życiu społecznym, - Wzrost poziomu samodzielności mieszkańców regionu.

2.3 Powiązania Programu Rewitalizacji Gminy Drzycim z dokumentami lokalnymi

Nazwa dokumentu	Opis powiązań
Strategia Rozwoju Powiatu Świeckiego na lata 2014 – 2020	„Realizując założenia Strategii wynikające z aspiracji mieszkańców i władz samorządowych, wykorzystując swoje położenie i posiadany potencjał Powiat Świecki stanie się miejscem zrównoważonego rozwoju gospodarczego i społecznego, w którym warto będzie mieszkać, pracować, inwestować, rozwijać się, a także wypoczywać.” Program Rewitalizacji Gminy Drzycim wpisuje się w wytyczne w Strategii cele i działania: 1. Kreowanie warunków do tworzenia nowych miejsc pracy. 2. Przygotowanie efektywnej i zintegrowanej oferty aktywizacji zawodowej dla bezrobotnych i poszukujących pracy. 3. Poprawa jakości życia i zdrowia mieszkańców. 4. Budowanie tożsamości regionalnej mieszkańców powiatu.
STRATEGIA ROZWOJU GMINY DRZYCIM	Program rewitalizacji gminy nawiązuje do celu głównego zawartego w Strategii Rozwoju Gminy Drzycim: „Zapewnienie wysokiej jakości życia mieszkańców oraz poprawa konkurencyjności gminy”. Cel główny zostanie zrealizowany za pomocą 5 kierunków rozwoju: 1. Rozwój gospodarczy. 2. Rozwój społeczny – zasoby ludzkie. 3. Rozwój społeczny – infrastruktura społeczna. 4. Rozwój infrastruktury technicznej oraz ochrona przyrody. 5. Poprawa wewnętrznej i zewnętrznej dostępności komunikacyjnej gminy.
STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY DRZYCIM NA LATA 2014 – 2020	Misją Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2014-2020 jest skuteczne aktywizowanie mieszkańców gminy zagrożonych lub dotkniętych marginalizacją i wykluczeniem społecznym, wzmacnianie rodzin oraz dążenie do integracji społecznej. PR Gminy wpisuje się w określone w dokumencie cele strategiczne: 1. Przeciwdziałanie marginalizacji i wykluczeniu społecznemu mieszkańców gminy. 2. Wspieranie rodzin, zapewnienie dzieciom i młodzieży warunków do rozwoju oraz podnoszenie poziomu bezpieczeństwa zdrowotnego i publicznego w gminie. 3. Wzmacnianie lokalnych służb społecznych oraz rozwijanie społeczeństwa obywatelskiego.

PLAN GOSPODARKI NISKOEMISYJNEJ DLA GMINY DRZYCIM	PGN Gminy Drzycim do 2020 r. obejmuje następujące działania mające związek z celami LPR: ▪ termomodernizacja budynków komunalnych ▪ wymiana oświetlenia wewnętrznego na energooszczędne w budynkach podległych Urzędowi Gminy ▪ wymiana istniejącego oświetlenia ulicznego na energooszczędne oraz budowa nowego oświetlenia ulicznego przy wykorzystaniu lamp solarnych ▪ modernizacja i budowa ścieżek rowerowych ▪ obniżenie niskiej emisji poprzez: wymianę pieców na paliwo stałe, na gazowe bądź olejowe lub instalację innego źródła ciepła, którego konstrukcja uniemożliwia spalanie odpadów.
STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY DRZYCIM	W „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Drzycim” zostały wytyczone kierunki rozwoju w zakresie zastanych uwarunkowań przyrodniczych, społecznych, kulturowych, poprzez dokonanie analizy sytuacji społeczno-demograficznej gminy, jej aktualnego zagospodarowania, nie pozostawiając bez rozpatrzenia także stanu infrastruktury technicznej.

2.1

2.4 Zgodności z LSR LGD i Strategią ORSG

Zgodnie z *Zasadami programowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych w celu ubiegania się o środki finansowe w ramach RPO Województwa Kujawsko-Pomorskiego* program rewitalizacji powinien **wykazywać wpływ programu rewitalizacji na wskaźniki określone w Strategii Obszaru Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Powiatu oraz Lokalnej Strategii Rozwoju Lokalnej Grupy Działania**. Stwierdzenie zgodności z powyższymi strategiami oznacza także zgodność z dokumentami Strategii Rozwoju Województwa Kujawsko-Pomorskiego oraz Regionalnym Programem Operacyjnym Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020.

Realizacja Programu Rewitalizacji Gminy Drzycim wpływać będzie na osiągnięcie celów strategicznych i towarzyszących im celów operacyjnych określonych w **Strategii Obszaru Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Powiatu Świeckiego**, w następujących obszarach:

1. Cel strategiczny nr 1. Przedsiębiorczy region

- 1.2. Przyjazne warunki dla rozwoju przedsiębiorczości
- 1.3. Rozwój lokalnej infrastruktury drogowej i technicznej
- 1.5. Podejmowanie działań aktywizujących na rzecz wzrostu zatrudnienia

2. Cel strategiczny nr 2. Wysoka dostępność i jakość usług zdrowotnych i społecznych

- 2.1. Rozwiązywanie problemów społecznych i stymulowanie aktywności zawodowej sprzyjającej włączeniu społecznemu.
- 2.2. Rozwój form opieki nad osobami starszymi i niepełnosprawnymi oraz usług,

wsparcie dla rodzin i osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.

3. Cel strategiczny nr 3. Konkurencyjny i kreatywny kapitał ludzki

3.5. Ułatwiony dostęp do rynku pracy poprzez rozwój doradztwa edukacyjno – zawodowego.

3.6. Oferta edukacyjna dostosowana do potrzeb rynku pracy.

4. Cel strategiczny nr 4. Ochrona dziedzictwa kulturowego

4.1. Rozwój lokalnego potencjału kulturowego w oparciu o instytucje kultury.

4.2. Renowacja i ochrona dziedzictwa historycznego i obiektów zabytkowych.

4.3. Organizacja imprez i wydarzeń kulturalnych w celu popularyzacji potencjałów regionu.

W zakresie **Lokalne Strategii Rozwoju Lokalnej Grupy Działania Gminy Powiatu Świeckiego 2014 – 2020** realizacja Programu Rewitalizacji Gminy Drzycim wpłynie na osiągnięcie założeń celu głównego oraz celów szczegółowych:

Wzmocnienie rozwoju społeczno - gospodarczego obszaru LGD do końca 2020 roku.

1. Rozwój gospodarczy obszaru LGD

Wskaźniki odnoszące się do obszaru rewitalizacji Gminy Drzycim – rok docelowy 2020:

- Liczba utworzonych miejsc pracy – 1
- Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, u których wzrosła aktywność społeczna – 10

2. Aktywizacja społeczna i zawodowa mieszkańców obszaru LGD, w tym grup defaworyzowanych, zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym

Wskaźniki odnoszące się do obszaru rewitalizacji Gminy Drzycim – rok docelowy 2020:

- Liczba osób korzystających z nowej lub zmodernizowanej infrastruktury technicznej drogowej w zakresie włączenia społecznego – 50
- Liczba osób przeszkolonych, w tym liczba osób z grup defaworyzowanych objętych ww. wsparciem - 10
- Liczba osób uczestniczących w inicjatywach, które zaspokajają potrzeby społeczne - 70
- Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, poszukujących pracy po opuszczeniu programu - 10

3. Podnoszenie atrakcyjności obszaru LGD poprzez rozwój infrastruktury turystycznej/rekreacyjnej, zachowanie dziedzictwa lokalnego i jego promocję.

Wskaźniki odnoszące się do obszaru rewitalizacji Gminy Drzycim – rok docelowy 2020:

- Wzrost liczby osób odwiedzających zabytki i obiekty turystyczne - 50

3 DIAGNOZA GMINY

SFERA PRZESTRZENNO – FUNKCJONALNA

Gmina Drzycim leży w północnej części województwa kujawsko-pomorskiego, w powiecie świeckim, w otulinie Borów Tucholskich. Południowa część gminy wchodzi w skład Świeckiego Obszaru Chronionego Krajobrazu, północna – Wdeckiego Parku Krajobrazowego.

Gmina Drzycim zajmuje powierzchnię 108,41 km², co stanowi 7,3% powierzchni powiatu świeckiego. W skład gminy Drzycim wchodzi 11 sołectw: Biechówko, Dąbrówka, Dółsk, Drzycim, Gacki, Gródek, Jastrzębie, Krakówek, Mały Dółsk, Sierosław, Wery.

Tabela 1. Struktura osadnicza Gminy Drzycim

Sołectwo/miejscowość	Powierzchnia [ha]	Udział [%]	Ludność [os.]		Udział w 2015r. [%]
			2014	2015	
Gmina Drzycim	10817,35	100	5185	5 148	100
Dółsk	594,11	5,49	251	248	4,81
Mały Dółsk	103,06	0,95	55	54	1,04
Jastrzębie	1040,72	9,62	486	484	9,40
Sierosław	1979,43	18,29	465	473	9,18
Dąbrówka	467,63	4,32	139	144	2,79
Drzycim	948,70	8,77	1 340	1 308	25,40
Gacki	593,47	5,48	274	276	5,36
Gródek	1427,58	13,19	1 198	1 192	23,15
Krakówek	316,66	2,92	116	114	2,21
Biechówko	1591,12	14,70	510	511	9,92
Wery	1754,87	16,22	351	344	6,68

Źródło: UG Drzycim

Najbliższym miastem oferującym większość podstawowych usług społeczno kulturalnych jest Świecie, oddalone o 20 km, gdzie znajdują się siedziba powiatu a także wszystkie ważniejsze instytucje. Główny ciąg komunikacyjny gminy stanowi droga wojewódzka nr 239 Świecie – Błądzim, która łączy 3 największe miejscowości – Gródek, Drzycim i Jastrzębie. Odległość z siedziby gminy do głównych ośrodków województwa wynosi ok. 55 km do Bydgoszczy i ok. 67 km do Torunia. Przez teren gminy przebiega linia kolejowa nr 208 relacji Działdowo - Chojnice. Na terenie gminy znajdują się przystanki: Drzycim i Jastrzębie. Linie komunikacji autobusowej obejmują większość miejscowości.

INFRASTRUKTURA TECHNICZNA

Na terenie gminy przeważają indywidualne systemy ogrzewania mieszkań, oparte przede wszystkim o węgiel lub drewno. W gminie Drzycim tylko w sołectwie Gródek znajdują się budynki podłączone do zbiorczej sieci ciepłowniczej - 11 budynków.

Z sieci wodociągowej korzysta 95,86% mieszkańców gminy. 88,1% budynków mieszkalnych jest podłączonych do sieci wodociągowej. Do sieci kanalizacyjnej podłączonych jest 48,5% mieszkańców, z terenów sołectw: Jastrzębie, Drzycim, Gródek.

Gmina Drzycim nie jest gminą zgazyfikowaną. Obecnie bardzo powszechne jest korzystanie z gazu butlowego, w który wyposażona jest większość mieszkań i gospodarstw.

Gmina może zasilaniem „czystą” energią, ponieważ energia elektryczna dostępna w gminie pochodzi z elektrowni wodnej w Żurze oraz elektrowni w Gródku.

SFERA GOSPODARCZA

Gmina położona jest w obszarze przejściowym pomiędzy rolniczą i stosunkowo słabo zalesioną częścią południową powiatu, a wyraźnie leśną częścią północno i wschodnią.

Cechą charakterystyczną struktury użytkowania gruntów jest bardzo duży udział użytków rolnych, stanowiący 58,5% ogólnej powierzchni gminy. Łąki stanowią ok. 3,5% a pastwiska ok. 4,1%. Sady to ok. 0,6%. Produkcja rolna prowadzona jest na całym terenie gminy.

W okresie PRL na terenie gminy działały liczne Państwowe Gospodarstwa Rolne. Działały one w sołectwach: Gródek, Wery (Wery i Rówieśnice), Biechówko (Lubochań), Jastrzębie. Obecnie wszystkie PGR zostały zlikwidowane, a budynki produkcyjne zostały przejęte przez firmy działające w branży rolniczej. Natomiast budynki mieszkalne przejęte zostały przez wspólnoty mieszkańców, które kiedyś pracowały w PGR. Niestety z powodu utraty miejsc pracy, obiekty te często są zaniedbane i nie spełniają warunków wymaganych od współczesnych budynków.

W gminie Drzycim w roku 2015 wpisanych do rejestru REGON było 302 podmiotów, co stanowi 4% wszystkich podmiotów zarejestrowanych w powiecie świeckim. W latach 2010 – 2015 wystąpił znaczny wzrost aktywności gospodarczej, co przejawiało się wzrostem liczby podmiotów gospodarczych – przybyło 46, tj. ok. 15%.

ZASOBY PRZYRODNICZE, KULTUROWE, TURYSTYKA

Pod względem hydrograficznym gmina Drzycim jest położona na obszarze zlewni rzeki Wdy zwanej potocznie „Czarną Wodą”, która odgrywa istotną rolę w nawadnianiu obszaru jak i ma znaczenie turystyczne. Ponadto na terenie gminy obecne są takie cieki jak Struga Drzycimska. Na rzece Wdzie działa elektrownia wodna w Gródku.

Południowa część gminy wchodzi w skład Świeckiego Obszaru Chronionego Krajobrazu, północna – Wdeckiego Parku Krajobrazowego. Znajduje się tu część obszaru NATURA 2000 – Bory Tucholskie.

Gmina Drzycim leży w obszarze przejściowym pomiędzy atrakcyjną dla turystyki strefą

leśną (Bory Tucholskie) a mało atrakcyjną – strefą rolniczą. Główne walory rekreacyjno - turystyczne stanowi:

- ♦ wysoki procent zalesienia - 33,9% (wschodnia część gminy obejmuje zwarty kompleks leśny będący częścią Borów Tucholskich),
- ♦ rzeka Wda (jest znanym szlakiem turystyki wodnej, istnieje możliwość urządzenia plaż, obecność malowniczej rzeki wpływa również na atrakcyjność krajobrazu),
- ♦ elektrownia wodna w Gródku, której budowę zakończono w 1923 r. - w momencie powstania była pierwszą dużą elektrownią wodną w kraju, elektrownia wciąż działa i jest zabytkiem co stanowi swoistą atrakcję,
- ♦ występowanie okazałych głazów narzutowych, w tym kamień Św. Wojciecha - jest to drugi co do wielkości głaz narzutowy na Pomorzu.
- ♦ drewniany Dwór szlachecki w Gródku
- ♦ ruiny zamku krzyżackiego

Na terenie gminy wyznaczono kilka szlaków turystycznych. Najbardziej znanym szlakiem jest rzeka Wda – znana ze spływów kajakowych. Ponadto przez teren gminy biegną 3 szlaki piesze: szlak im. Ks. Dr Władysława Łęgi, szlak im. A. Hoffmana, szlak im. Z. Zyglera.

Gmina posiada kilka tras rowerowych. Jedna ma znaczenie ponadlokalne, ponieważ jest częścią większego szlaku z kierunku Bydgoszczy w Bory Tucholskie, który ma połączenie z międzynarodową trasą rowerową R-1 z Europy Zachodniej do Rosji.

Na terenie gminy brak obiektów hotelowych - działają tylko 3 gospodarstwa agroturystyczne.

SFERA SPOŁECZNA

Obszar gminy w 2015 r. zamieszkiwało 5 011 osoby a gęstość zaludnienia osiągnęła 46 os/km². W ostatnich 5-ciu latach ubyło 65 mieszkańców (ok. 1%).

Tabela 2. Ludność Gminy Drzycim w latach [os.]

Płeć	2011	2012	2013	2014	2015
ogółem	5 076	5 061	5 032	5 015	5 011
mężczyźni	2 580	2 573	2 567	2 561	2 550
kobiety	2 496	2 488	2 465	2 454	2 461

Źródło: GUS - Bank Danych Lokalnych

Struktura ekonomiczna wyraźnie różni się na tle powiatu świeckiego, woj. kujawsko – pomorskiego oraz kraju. Występuje najwyższa (20,7%) liczba osób wieku przedprodukcyjnym, natomiast liczba osób w wieku poprodukcyjnym jest wyraźnie niższa (14%) niż w powiecie świeckim (ok. 17%) i w kraju i województwie - powyżej 19%.

Tabela 3. Struktura ekonomicznych grup wieku w 2015 r. [%]

Jednostka terytorialna	wiek	wiek produkcyjny	wiek poprodukcyjny
------------------------	------	------------------	--------------------

	przedprodukcyjny		
Gmina Drzycim	20,75	65,42	13,83
Polska	17,96	62,45	19,60
woj. kujawsko – pomorskie	18,16	62,75	19,09
powiat świecki	19,32	63,39	17,29

Źródło: GUS - Bank Danych Lokalnych

W gminie Drzycim występuje ograniczona liczba miejsc pracy poza rolnictwem, co wiąże się z niewielką liczbą przedsiębiorstw. Liczba bezrobotnych w roku 2015 w stosunku do 2010 zmalała o 168 osób, w przypadku kobiet o 91 a mężczyzn o 77.

Tabela 4. Liczba zarejestrowanych osób bezrobotnych w Gminie Drzycim [os.]

Wyszczególnienie	2010	2011	2012	2013	2014	2015
ogółem	409	355	356	357	327	241
mężczyźni	183	148	146	165	134	106
kobiety	226	207	210	192	193	135

Źródło: GUS - Bank Danych Lokalnych

Związane jest to z bezpośrednim sąsiedztwem Świecia, dzięki czemu wielu mieszkańców gminy korzysta z tamtego rynku pracy. Dotyczy to jednak głównie południowych obszarów gminy. W części północnej, gdzie występują znaczne bariery komunikacyjne, sytuacja jest znacznie mniej korzystna.

System oświaty jest oparty na dwóch szkołach podstawowych (w Drzycimiu i Sierosławiu), przedszkolu w Drzycimiu i Publicznym Gimnazjum w Gródku. Gmina nie posiada szkolnictwa ponadgimnazjalnego.

Gmina Drzycim posiada placówkę świadczącą usługi z zakresu ochrony zdrowia: Gminna Przychodnia. Kadre placówki stanowi: 1 lekarz ogólny, 1 pediatra, ginekolog, 4 pielęgniarki, położna. W przychodni działa gabinet stomatologiczny.

W roku 2015 w porównaniu z rokiem 2014 zwiększyła się liczba rodzin korzystających z pomocy o 3,95% a liczba osób w rodzinach korzystających z pomocy o 11,45%. Wzrosła również liczba osób korzystających z posiłków – o 16,77%, liczba osób którym przyznano zasiłek okresowy – o 21,42%. Natomiast wystąpił spadek osób którym przyznano zasiłek stały – o 8,33%. W przypadku liczby dzieci w wieku do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny wystąpił wzrost o 11,85%.

Głównym powodem otrzymywania pomocy jest bezrobocie i ubóstwo. W 2015 roku było to odpowiednio 40,1% i 98,3% ogółu rodzin którym przyznano pomoc.

Aktywność kulturalna gminy oparta jest w głównej mierze o aktywność licznych organizacji społecznych. Wg danych GUS za 2015 r. w gminie wskaźnik: fundacje, stowarzyszenia

i organizacje społeczne na 10 tys. mieszkańców = 36, gdzie dla województwa kujawsko-pomorskiego = 31, a powiatu świeckiego = 23.

Najaktywniejszą organizacją w gminie Drzycim jest Stowarzyszenie Edukacji i Rozwoju Wsi Sierosław „Razem Łatwiej”.

Podsumowanie

Podstawowa charakterystyka gminy wskazuje, że za najważniejsze uwarunkowania rozwoju gminy, należy uznać:

- ✓ Położenie w sąsiedztwie dużego miasta – Świecia – dużego rynku pracy,
- ✓ Duże uzależnienie rynku pracy gminy od wyjazdów do pracy do Świecia i Bydgoszczy,
- ✓ Duża peryferyjność północnej części gminy, położonej w strefie Wdeckiego Parku Krajobrazowego ,
- ✓ Wysokie bezrobocie wśród kobiet, niska przedsiębiorczość oraz brak znaczących pracodawców w gminie,
- ✓ Niski współczynnik przedsiębiorczości w szczególności z niewielką liczbą większych przedsiębiorstw daje w konsekwencji bardzo małą liczbę miejsc pracy na terenie gminy,
- ✓ Mała liczba gospodarstw wysokotowarowych, w tym przedsiębiorstw rolnych,
- ✓ Duży udział ludności zależnej od pomocy społecznej,
- ✓ W sferze sieci drogowych obserwuje się potrzeby remontowe na części dróg lokalnych, a także powszechnie dostrzegany problem braku dróg dla bezpiecznego ruchu rowerowego i pieszego,
- ✓ Wysoki potencjał turystyczny, który obecnie wykorzystany jest w minimalnym stopniu,
- ✓ Częściowo zdegradowane tereny po PGR oraz niska emisja z nieefektywnych indywidualnych systemów grzewczych.

Poważnym zaniedbaniem funkcjonalno-strukturalnym gminy jest brak odpowiedniej infrastruktury turystycznej. Gmina posiada bardzo atrakcyjne tereny, które praktycznie nie są wykorzystywane turystycznie. Rozwój tych terenów w połączeniu z sąsiedztwem Tlenia oddalonego o 16 km (gmina Osie) oraz Świecia (oddanego o 16km) mogą stanowić atrakcję turystyczną o znaczeniu krajowym i lokalnym (dla mieszkańców Świecia, Grudziądza i Bydgoszczy).

4 OBSZAR ZDEGRADOWANY GMINY

4.1 Analiza wskaźnikowa pod kątem występowania problemów społecznych

Delimitacja obszaru zdegradowanego na obszarze Gminy Drzycim nastąpiła poprzez zbadanie wszystkich sołectw pod kątem występowania problemów społecznych. W tym celu zebrano informacje na temat sytuacji społecznej w każdym sołectwie, a następnie wyliczono wskaźniki pozwalające na określenie obszarów zdegradowanych.

Na terenie gminy występują sołectwa: Biechówko, Dąbrówka, Dólsk, Drzycim, Gacki, Gródek, Jastrzębie, Krakówek, Mały Dólsk, Sierosław, Wery. Sołectwa gminy Drzycim zostały zbadane pod kątem występowania problemów społecznych poniższymi wskaźnikami:

- Udział ludności w wieku poprodukcyjnym względem ludności w wieku produkcyjnym na danym obszarze;
- Udział bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym na danym obszarze;
- Stosunek osób bezrobotnych pozostających bez pracy 12 miesięcy i dłużej względem ludności w wieku produkcyjnym na danym obszarze;
- Udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem na danym obszarze;

Do wyliczenia wartości wskaźników posłużyły dane zebrane przez UG w Drzycimiu zestawione w poniższych tabelach. Kolorem zaznaczono wartości powyżej średniej dla gminy.

W zakresie problemów **poziom kapitału społecznego** zbadano: **Udział ludności w wieku poprodukcyjnym względem ludności w wieku produkcyjnym na danym obszarze.**

Średni wskaźnik liczby ludności w wieku poprodukcyjnym względem ludności w wieku produkcyjnym dla gminy wynosi 21,14%. Wskaźnik ten jest wyższy od średniej dla gminy w sołectwach: Dąbrówka, Gródek, Jastrzębie, Krakówek, Mały Dólsk, Sierosław i Wery. Największą wartość wskaźnika odnotowano w Jastrzębiu oraz Gródku.

Tabela 5. Poziom kapitału społecznego

Miejscowość	Ludność ogółem	Ludność w wieku			Stosunek ludności w wieku poprodukcyjnym względem ludności w wieku produkcyjnym
		Przed produkcyjnym	Produkcyjnym	Poprodukcyjnym	
Gmina Drzycim	5 148	1 068	3 368	712	21,14%
Dólsk	248	54	162	32	19,75%
Mały Dólsk	54	21	30	3	10%
Jastrzębie	484	115	297	72	24,24%
Sierosław	473	94	310	69	22,25%

Dąbrówka	144	24	98	22	22,44%
Drzycim	1 308	261	864	173	20,02%
Gacki	276	61	186	29	15,59%
Gródek	1 192	239	778	175	22,49%
Krakówek	114	19	78	17	21,79%
Biechówko	511	113	329	69	20,97%
Wery	344	67	236	51	21,61%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy Drzycim

W zakresie problemów w **obszarze bezrobocia** (rynku pracy) zbadano:

- 1. Udział bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym na danym obszarze.**
- 2. Stosunek osób bezrobotnych pozostających bez pracy 12 miesięcy i dłużej względem ludności w wieku produkcyjnym na danym obszarze.**

W przypadku bezrobocia wskaźnik - udział bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym w gminie wynosi średnio 6,97%. Wartości przekraczające ten poziom odnotowano w: Gródku, Jastrzębiu, Krakówku, Gackach, Biechówku oraz Werach, gdzie najwyższe wartości przyjmuje w Werach. Dodatkowo wyznaczono wskaźniki osób bezrobotnych pozostających bez pracy 12 miesięcy względem ludności w wieku produkcyjnym, który pokazuje szczególnie niekorzystną sytuację na rynku pracy (utrwalone bezrobocie), wskaźnik ten szczególnie niekorzystny jest w Gródku, Gackach, Biechówku oraz Werach, gdzie najwyższe wartości przyjmuje w Gackach.

Tabela 6. Występowanie problemów w obszarze bezrobocia

Miejscowość	Ludność w wieku produkcyjnym	Liczba bezrobotnych	Udział bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym	Bezrobotni pozostający bez pracy 12 miesięcy i dłużej	Udział bezrobotnych pozostających bez pracy 12 miesięcy i dłużej względem ludności w wieku produkcyjnym
Gmina Drzycim	3 368	235	6,97%	102	3,02%
Dólsk	162	8	4,93%	4	2,46%
Mały Dólsk	30	2	6,66%	1	3,33%
Jastrzębie	297	21	7,07%	7	2,35%
Sierosław	310	14	4,51%	8	2,58%
Dąbrówka	98	6	6,12%	1	1,02%
Drzycim	864	51	5,90%	23	2,66%
Gacki	186	17	9,13%	8	4,30%
Gródek	778	58	7,45%	28	3,59%
Krakówek	78	6	7,69%	2	2,56%
Biechówko	329	27	8,20%	12	3,64%
Wery	236	25	10,59%	8	3,38%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy Drzycim

W zakresie występowanie obszarów ubóstwa w gminie zbadano:

1. **Udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem na danym obszarze.**
2. **Udział dzieci do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny w ogólnej liczbie dzieci w tym wieku na danym obszarze.**

Tabela 7 pokazuje występowanie obszarów uzależnienia od pomocy społecznej – obszary ubóstwa. Z pomocy społecznej w największym stopniu korzystają mieszkańcy sołectw: Biechówko, Drzycim, Gacki, Jastrzębie, Krakówek, Mały Dólsk, Sierosław. W tym największy odsetek dotyczy mieszkańców sołectw Mały Dulsk oraz Krakówek. W tych też sołectwach występuje największa liczba gospodarstw domowych – stałych beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem.

Tabela 7. Występowanie obszarów ubóstwa w gminie

Miejscowość	Liczba ludność ogółem	Liczba osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej	Udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem
Gmina Drzycim	5 148	637	12,40%
Dólsk	248	20	8,1%
Mały Dólsk	54	12	22,2%
Jastrzębie	484	91	18,8%
Sierosław	473	65	13,7%
Dąbrówka	144	8	5,6%
Drzycim	1 308	173	13,2%
Gacki	276	38	13,8%
Gródek	1 192	76	6,4%
Krakówek	114	26	22,8%
Biechówko	511	93	18,2%
Wery	344	35	10,2%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy Drzycim

Zestawienie wartości badanych wskaźników

Poniższa tabela zawiera zestawienie osiągniętych wartości badanych wskaźników. Wynika z niej koncentracja niekorzystnych czynników społecznych.

Tabela 8. Wskaźniki występowania stanu kryzysowego w sferze społecznej

Miejscowość	Stosunek ludności w wieku poprodukcyjnym względem ludności w wieku produkcyjnym	Udział bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym	Stosunek osób bezrobotnych pozostających bez pracy 12 miesięcy i dłużej względem ludności w wieku produkcyjnym	Udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem
Gmina	21,14%	6,97%	3,02%	12,40%
Dółsk	19,75%	4,93%	2,46%	8,1%
Mały Dółsk	10%	6,66%	3,33%	22,2%
Jastrzębie	24,24%	7,07%	2,35%	18,8%
Sierosław	22,25%	4,51%	2,58%	13,7%
Dąbrówka	22,44%	6,12%	1,02%	5,6%
Drzycim	20,02%	5,90%	2,66%	13,2%
Gacki	15,59%	9,13%	4,30%	13,8%
Gródek	22,49%	7,45%	3,59%	6,4%
Krakówek	21,79%	7,69%	2,56%	22,8%
Biechówko	20,97%	8,20%	3,64%	18,2%
Wery	21,61%	10,59%	3,38%	10,2%

Najwyższe wartości wskaźnika osób w wieku poprodukcyjnym występują w sołectwach: Jastrzębie, Sierosław, Dąbrówka, Gródek, Krakówek i Wery. Najmniej korzystna sytuacja pod względem bezrobocia występuje w sołectwach: Jastrzębie, Gacki, Gródek, Biechówko i Wery. Najgorsza sytuacja pod względem osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej występuje w sołectwach: Mały Dółsk, Jastrzębie, Sierosław, Drzycim, Gacki, Krakówek, Biechówko.

4.2 Analiza miejscowości, w których zidentyfikowano problemy społeczne pod kątem występowania w nich przestrzeni zdegradowanych lub niekorzystnych zjawisk w innych sferach

W myśl art. 9.1. ustawy o rewitalizacji **obszar zdegradowany** to obszar gminy znajdujący się w stanie kryzysowym z powodu koncentracji negatywnych zjawisk społecznych, w szczególności: bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, niskiego poziomu edukacji lub kapitału społecznego a także niewystarczającego poziomu uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym oraz występowania na nim, co najmniej jednego z negatywnych zjawisk w obszarze:

- gospodarczym i/lub
- środowiskowym i/lub
- przestrzenno-funkcjonalnym i/lub
- technicznym.

Jak wykazała analiza wskaźnikowa, stan kryzysowy występuje w pięciu sołectwach: Jastrzębie, Sierosław, Gródek, Biechówko i Wery. Obszary te zamieszkuje łącznie 58,33% ludności

gminy i zajmują one 72% obszaru gminy.

Tabela 9. Obszar stanu kryzysowego gminy Drzycim

Sołectwo	Powierzchnia		Ludność	
	[ha]	[%]	[os.]	[%]
Obszar zdegradowany	7793,72	72,02	3004	58,33
Jastrzębie	1040,72	9,62	484	9,40
Sierosław	1979,43	18,29	473	9,18
Gródek	1427,58	13,19	1 192	23,15
Biechówko	1591,12	14,70	511	9,92
Wery	1754,87	16,22	344	6,68

Zgodnie a art. 10 ustawy o rewitalizacji, obszar rewitalizacji nie może być większy niż:

- 20% powierzchni gminy oraz zamieszkały przez więcej niż
- 30% liczby mieszkańców gminy.

Ponieważ, jak pokazuje zestawienie w tabeli 9 zarówno liczba ludności jak i obszar w stosunku do ogółu gminy w powyżej wskazanych sołectwach, w których występuje stan kryzysowy znacznie przekracza dopuszczalne limity, zatem wystąpiła konieczność ograniczenia obszaru analizy. W takim wypadku zgodnie z pkt. 6.4.2 „Zasad programowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych w celu ubiegania się o środki finansowe w ramach RPO Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020”, do analizy należy wybrać obszary, w których istnieje możliwość podejmowania działań:

- a. na rzecz adaptacji przestrzeni zdegradowanych na cele rozwoju gospodarczego,
- b. które zapewniają efekty rewitalizacyjne w miejscowościach o największej liczbie mieszkańców (działania zapewniające możliwie najszersze oddziaływanie społeczne).

Jednocześnie „Zasady programowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych...” wymagają osiągnięcia na zdegradowanych obszarach przynajmniej jednego ze wskazanych efektów:

- ✓ wzrost aktywności społecznej, ożywienie społeczne,
- ✓ zmniejszenie poziomu ubóstwa i wykluczenia społecznego (związanego m.in. z oddaleniem od rynku pracy, degradacją obszarów, niewystarczającym dostępem do dobrej jakości, niedrogich usług społecznych), w tym poprzez poprawę warunków uczestnictwa osób w trudnej sytuacji w życiu społecznym i gospodarczym,
- ✓ wzrost zatrudnienia,

- ✓ ożywienie gospodarcze, wzrost potencjału gospodarczego między innymi poprzez wsparcie rozwoju przedsiębiorczości.

Zatem wybór obszaru musiał uwzględnić powyższe cele i jednocześnie konieczność osiągnięcia pozytywnego efektu społecznego rewitalizacji. Uwzględniając konieczność zachowania zasady koncentracji działań, do ostatecznej analizy wytypowano sołectwa, które zamieszkuje nie więcej niż 30% liczby mieszkańców gminy.

Ponieważ Gmina Drzycim ma niewielkie możliwości prowadzenia działań rewitalizacyjnych na obszarze sołectwa: Jastrzębie, Sierosław i Biechówko, w związku z powyższym, w badaniu obszaru zdegradowanego uwzględniono tylko sołectwa Wery i Gródek.

4.3 Analiza obszarów, w których zidentyfikowano przestrzenie zdegradowane

W obszarze gminy Drzycim przestrzeń zdegradowaną zidentyfikowano na podstawie przeprowadzonych wywiadów z interesariuszami, badań ankietowych oraz spaceru badawczego. Wstępnie na podstawie analizy wskaźnikowej wskazano sołectwa z największymi problemami w sferze społecznej. W ten sposób wytypowano obszary sołectw: Jastrzębie, Sierosław, Gródek, Biechówko i Wery. Dla sołectw tych przeprowadzono kolejne badanie na okoliczność występowania problemów w jednej ze sfer: gospodarczej, przestrzenno-funkcjonalnej, technicznej lub środowiskowej.

W badaniu uwzględniono, potrzebę osiągnięcia powyżej określonych efektów rewitalizacji oraz konieczność zachowania zasady koncentracji działań. Zatem do ostatecznej analizy wytypowano sołectwa, których ludność nie przekracza łącznie 30% liczby mieszkańców i istnieje możliwość osiągnięcia określonych efektów społecznych. Zatem uwzględniając wyniki analizy wskaźnikowej oraz przeprowadzonych badań społecznych wytypowano sołectwa Wery i Gródek jako obszary o **istotnym znaczeniu dla rozwoju lokalnego** a zarazem o największym potencjale w zakresie zaspokojenia wymagań stawianych przez RPO WK-P. Obszary te łącznie zamieszkuje 29,83% mieszkańców gminy i zajmują one 29,41% obszaru gminy.

Tabela 10. Powierzchnia i ludność Gminy Drzycim – obszar zdegradowany

Sołectwo	Ludność	% ludności gminy	Powierzchnia (ha)	% powierzchni gminy
Wery	344	6,68	1 754,87	16,22
Gródek	1 192	23,15	1 427,58	13,19
Razem	1 536	29,83	3 182,45	29,41

Źródło: GUS - Bank Danych Lokalnych

Ponieważ wyznaczone obszary wyczerpują wyznaczone progi w dalszych pracach nie brano pod uwagę pozostałych obszarów, na których zdiagnozowano niekorzystne zjawiska społeczne. Jednocześnie, ponieważ powierzchnia wybranych sołectw przekracza wyznaczony

Rysunek 6 przedstawia poglądowo lokalizację obszarów zdegradowanych w obrębie gminy Drzycim. Szczegółowe granice obszaru zaznaczano na mapie stanowiącej załącznik do niniejszej diagnozy.

Map of the Wieruszki Landscape Park area. The degraded area (obszar zdegradowany) is highlighted in orange. The map shows various villages and geographical features, including the Wieruszki River and surrounding forests. The legend at the bottom indicates the degraded area.

5 OBSZAR REWITALIZACJI GMINY

W myśl art. 10 Ustawy o rewitalizacji i „Zasad programowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych” obszarem rewitalizacji jest obszar obejmujący całość lub część obszaru zdegradowanego, cechujący się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk (społecznych, gospodarczych, środowiskowych, przestrzenno-funkcjonalnych, technicznych), na którym z uwagi na istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego, gmina zamierza prowadzić rewitalizację. Obszar rewitalizacji może być podzielony na podobszary, w tym podobszary nieposiadające ze sobą wspólnych granic, lecz nie może obejmować terenów większych niż 20% powierzchni gminy oraz zamieszkałych przez więcej niż 30% mieszkańców gminy. W skład obszaru rewitalizacji mogą wejść obszary występowania problemów przestrzennych, takich jak tereny przemysłowe, powojenne lub pokolejowe, wyłącznie w przypadku, gdy przewidziane dla nich działania są ściśle powiązane z celami rewitalizacji dla danego obszaru rewitalizacji.

Działania rewitalizacyjne w Gminie Drzycim koncentrować się będą na:

- A. główny cel rewitalizacji: **przekształcenie przestrzeni zdegradowanej na cele aktywizacji społecznej,**
- B. uzupełniający cel: **przekształcenie przestrzeni zdegradowanej na cele aktywizacji gospodarczej.**

Uwzględniając wyniki przeprowadzonych analiz oraz badań i konsultacji społecznych a także powyższe wymagania określone w „Zasadach programowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych...”, w Gminie Drzycim wyznaczono dwa obszary rewitalizacji, które znajdują się w sołectwach: Wery oraz Gródek. Ze względu na to że większość tych obszarów stanowią lasy i użytki rolne, obszar rewitalizacji został ograniczony do obszarów najbardziej zurbanizowanych, cechujący się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk, i które mają istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego - położone są w obszarze Wdeckiego Parku Krajobrazowego, występują tam zdegradowane tereny po PGR, a także znaczny potencjał społeczny w postaci licznych dobrze zorganizowanych NGO. Tym samym wyznaczony obszar rewitalizacji stanowi 0,51% i nie przekracza progów określonych przez ustawę.

Tabela 11. Powierzchnia i ludność Gminy Drzycim objęta rewitalizacją

Obszar rewitalizacji	Ludność	% ludności gminy	Powierzchnia (ha)	% powierzchni gminy
Wery	344	6,68	10,5346	0,1
Gródek	1 192	23,15	43,9292	0,41
Razem	1 536	29,83	54,4638	0,51

Źródło: GUS - Bank Danych Lokalnych

Na obszarach tych będą skoncentrowane działania rewitalizacyjne, tym niemniej gmina przewiduje, że zgodnie z Art. 15. Ustawy o rewitalizacji, mogą wystąpić działania prowadzone poza obszarem rewitalizacji, które jednak będą mieć bezpośrednie oddziaływanie na działania prowadzone w obszarze rewitalizacji. Będą to m.in. działania integracyjne, aktywacyjne i szkoleniowe, które kierowane będą do osób z całej gminy a także i regionu.

6 DIAGNOZA OBSZARU REWITALIZACJI

Podstawowa analiza wykazała, że obszary wyznaczone do rewitalizacji cechują się szczególnie :

- ✓ obecnością przestrzeni zdegradowanych, które mogą być zaadaptowane do celów rozwoju gospodarczego,
- ✓ na terenie sołectwa są zarejestrowane osoby bezrobotne,
- ✓ obecnością przestrzeni zdegradowanych, które mogą być zaadaptowane do celów rozwoju społecznego.

Tabela 12. Sytuacja społeczna obszarów objętych rewitalizacją

Wyszczególnienie	Ogółem	wieś Wery	wieś Gródek
Liczba mieszkańców	5148	344	1192
Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej, w tym:	177	9	26
Liczba osób w rodzinach	637	35	76
Liczba dzieci	256	14	22
Liczba dzieci do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny	388	19	64
Powody przyznania pomocy			
a) ubóstwo	174	8	21
b) bezrobocie	71	2	10
c) niepełnosprawność	35	3	7
d) długotrwała choroba	11	0	1
e) wielodzietność lub potrzeba ochrony macierzyństwa	21	1	4
f) bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gosp. domowego	0	0	0
g) przemoc w rodzinie	3	0	0
h) alkoholizm	3	0	0
Liczba osób korzystających z posiłku	161	9	15

Średni czas korzystania z posiłku (w miesiącach)	110	10	10
Liczba osób, którym przyznano zasiłek okresowy	28	2	1
Liczba osób, którym przyznano zasiłek stały	33	1	7
99	99	1	10
Średni czas pobierania zasiłku stałego (w miesiącach)	108	12	10
Średni czas pobierania zasiłku okresowego (w miesiącach)	25	4	4
Średnia kwota zasiłku okresowego (zł)	2692	439	514
Średnia kwota zasiłku stałego (zł)	4440	401	292
Średnia kwota zasiłku celowego (na rodzinę/zł)	4351	150	481

Tabela 13. Sytuacja społeczno-gospodarcza obszarów rewitalizacji

Wyszczególnienie	Ogółem	wieś Wery	wieś Gródek
Liczba gospodarstw domowych	1397	50	339
Liczba dzieci do 17 lat	1068	67	239
Liczba mieszkańców w wieku poprodukcyjnym	388	19	64
Liczba mieszkańców w wieku produkcyjnym	3368	236	778
Liczba bezrobotnych	235	25	58
Liczba bezrobotnych (bez pracy powyżej 12m)	102	8	28
Liczba podmiotów gospodarczych	302	3	x

Dla wyznaczonych obszarów przeprowadzono szczegółową analizę. Wyniki prowadzonych analiz zestawiono poniżej.

WERY

Tabela 14. Obszar zdegradowany w sołectwie Wery

Problem	Opis
Sfera przestrzenno-funkcjonalna	
Występują tereny poprzemysłowe	W sołectwie funkcjonował duży PGR. Obecnie część jego obiektów jest przejęta przez osoby prywatne na cele prowadzonej działalności rolniczej. Pozostała część obiektów i terenów pozostaje do dyspozycji gminy i obecnie jest niewykorzystana.
Niewystarczające wyposażenie w infrastrukturę społeczną	Sołectwo nie posiada obiektów infrastruktury społecznej: szkoły, boiska, placu zabaw, domu kultury, biblioteki (lub ich placówki filialnej) w odległości mniejszej niż 1,5 km od jej centrum (najbliższa infrastruktura tego typu znajduje się w odległości 4 km)
Obszary chronionego krajobrazu oraz	Na terenie sołectwa występują liczne obszary leśne

ochrony przyrody	(NATURA 2000 – Bory Tucholskie) oraz tereny cenne przyrodniczo: Wdecki Park Krajobrazowy, rzeka Wda. Brak szlaków turystycznych ogranicza dostępność tego terenu dla turystów.
Problemy komunikacyjne	Niewystarczająca liczba kursów komunikacyjnych umożliwiających mieszkańcom dojazd do instytucji gminnych, szkół i pracy w Świeciu oraz w ośrodkach znajdujących się w bezpośrednim sąsiedztwie tj. w Toruniu i Bydgoszczy.
Sfera techniczna	
Degradacja stanu technicznego obiektów budowlanych	Istniejąca świetlica wymaga gruntownego remontu - postępująca degradacja budynku, którego gmina nie może utrzymywać w należytym stanie z braku środków finansowych. Wiele istniejących budynków wielorodzinnych i jednorodzinnych nie ma instalacji CO i CW, budynki są nieocieplone. Budynki byłego PGR w dużej mierze są opuszczone, teren jest zaniedbany i ulega coraz większej degradacji.
Niewystarczające wyposażenie w infrastrukturę techniczną	W miejscowości brak sieci kanalizacji sanitarnej. Brakuje ścieżek rowerowych, chodników, parkingów oraz oświetlenia. Zły stan dróg lokalnych utrudnia komunikację i ogranicza przedsiębiorczość, pogarsza bezpieczeństwo w poruszaniu się w szczególności dla osób starszych i dzieci
Sfera gospodarcza	
Niski stopień przedsiębiorczości	Na terenie sołectwa Wery nie ma podmiotów prawa handlowego a liczba podmiotów gospodarczych osób fizycznych w 2015 r. wynosiła 3. Poziom przedsiębiorczości mierzony wskaźnikiem liczby zarejestrowanych podmiotów gospodarczych osób fizycznych na 1000 mieszkańców w wieku produkcyjnym wyniósł 8,7 i był niższy od średniej dla gminy (29,3).

GRÓDEK

Tabela 15. Obszar zdegradowany w miejscowość Gródek

Problem	Opis
Sfera przestrzenno-funkcjonalna	
Występują tereny przemysłowe	W sołectwie funkcjonował duży PGR. Obecnie część obiektów przejęta jest przez osoby prywatne na cele prowadzonej działalności rolniczej. Działał duży zakład remontowy energetyki <i>Gródek</i> , który został zlikwidowany. Teren zakładu oraz majątek został częściowo przejęty przez nowe przedsiębiorstwa.
Obszary chronionego krajobrazu oraz ochrony przyrody	Na terenie sołectwa występują liczne obszary leśne (NATURA 2000 – Bory Tucholskie) oraz tereny cenne przyrodniczo: Wdecki Park Krajobrazowy, rzeka Wda, Świecki Obszar Chronionego Krajobrazu, głąz św. Wojciecha. Brak szlaków turystycznych ogranicza dostępność tego terenu dla turystów.
Cenne obiekty kultury	▪ Głąz św. Wojciecha w lasach Leosi, będący trzecim co do wielkości gładem w Polsce i największym w województwie kujawsko-pomorskim; ▪ Na rzece Wdzie działa elektrownia wodna w Gródku z początku XX w. (budowę zakończono w 1923 r., była

	pierwszą dużą elektrownią wodną w kraju, wciąż działa i jest zabytkiem co stanowi swoistą atrakcję); ▪Drewniany dwór szlachecki w Gródku – najstarszy tego typu obiekt na Pomorzu. ▪Pozostałość po zamku krzyżackim w Gródku Wszystkie obiekty te są bardzo mało eksponowane i trudno dostępne.
Problemy komunikacyjne	Niewystarczająca liczba kursów komunikacyjnych umożliwiających mieszkańcom dojazd do instytucji gminnych, szkół i pracy w Świeciu oraz w ośrodkach znajdujących się w bezpośrednim sąsiedztwie tj. w Toruniu i Bydgoszczy.
Niewystarczające wyposażenie w infrastrukturę społeczną	Sołectwo nie posiada obiektów infrastruktury społecznej: boiska, placu zabaw, domu kultury, biblioteki (lub ich placówki filialnej) w odległości mniejszej niż 1,5 km od jej centrum (najbliższa infrastruktura tego typu znajduje się w odległości 4 km)
Sfera techniczna	
Degradacja stanu technicznego terenów i obiektów budowlanych i rekreacyjnych	W obszarze sołectwa Gródek występują liczne tereny o wysoki walorach turystycznych (lasy oraz rzeka Wda) jednak są one zupełnie niewykorzystane: brak plaży, kempingu, bindugi, teren porastają krzewy i zarośla, brak parkingów i dróg dojazdowych, występują liczne ruiny budynków). Część terenów była w gestii Zakładu Remontowego Energetyki Gródek, po prywatyzacji osoby prywatne zupełnie zaniedbały istniejącą infrastrukturę. Budynek dawnej przystani kajakowej znajduje się w fatalnym stanie technicznym i wymaga gruntownego remontu. Na terenie miejscowości występują liczne budynki indywidualne o zabytkowym charakterze ulegające coraz większej degradacji. Między innymi dworek szlachecki i ruiny zamku krzyżackiego. Wiele budynków indywidualnych jak i wielorodzinnych wymaga modernizacji pod względem wyposażenia w instalacje oraz termomodernizację.
Infrastruktura szkolna	W Gródku funkcjonuje szkoła, która wymaga doposażenia oraz rozbudowy części sportowo-kulturalnej. Miejscowość ta zamieszkiwana jest przez liczną grupę mieszkańców, w tym młodzież. Brak odpowiedniego wyposażenia wpływa na wyniki kształcenia a także na tworzenie więzi społecznych pozwalających zatrzymać młodych ludzi w sołectwie i gminie – pogarszający się stan kapitału społecznego.
Zły stan techniczny dróg	Drogi lokalne wymagają modernizacji. Brak ścieżek rowerowych, chodników, parkingów oraz oświetlenia.

7 WIZJA STANU OBSZARU REWITALIZACJI

W oparciu o przeprowadzoną diagnozę oraz wyniki badań społecznych, a także prowadzone konsultacje (warsztaty, spacer badawczy), sformułowano następującą wizję obszaru rewitalizacji:

Obszar rewitalizacji zostanie objęty działaniami aktywującymi społeczność, która prowadzi działania na rzecz integracji lokalnej rozwoju działalności kulturalnej i sportowo-rekreacyjnej co wpłynie na aktywność gospodarczą oraz integrację społeczną zapewniając poprawę sytuacji mieszkańców.

Ważne przy określaniu wizji było poznanie oczekiwań społeczeństwa wobec zamierzonej rewitalizacji danego obszaru – dotyczy to zarówno mieszkańców i użytkowników obszaru rewitalizacji, jak i wszystkich, na których będą mieć wpływ podjęte działania rewitalizacyjne.

- Rozwój oferty integracyjnej i aktywizacyjnej mieszkańców w szczególności pomoc w trudnych sytuacjach (bezradność) oraz wsparcie międzypokoleniowe,
- Stworzenie atrakcyjnych miejsc spędzania czasu wolnego,
- Wzmocnienie atrakcyjności turystycznej,
- Tworzenie nowych miejsc pracy i rozwijanie przedsiębiorczości,
- Poprawa stanu infrastruktury technicznej – budynków kultury, dróg, chodników, ścieżek rowerowych, oświetlenia i OZE wraz z termomodernizacją.

Zakłada się, że podstawą rewitalizacji będą aktywne działania na rzecz integracji społecznej jak i wzrostu aktywności gospodarczej. Przede wszystkim planuje się działania, które spowodują, że wzrośnie aktywność mieszkańców zarówno w sferze kulturalnej i sportowo-rekreacyjnej jak i gospodarczej.

Jak wynika z diagnozy istotnymi problemami na obszarze Gminy jest m.in. niska przedsiębiorczość, wysokie bezrobocie, brak znaczących pracodawców w gminie, niski współczynnik przedsiębiorczości. Te problemy mają odzwierciedlenie na rewitalizowanych obszarach. Takie projekty jak: Kursy zawodowe dla dorosłych, Podnoszenie kompetencji – kursy komputerowe, Szkolenia typu „Bądź przedsiębiorczy” czy Projekt informacyjno – animacyjny na temat tworzenia i funkcjonowania spółdzielni socjalnej przyczynią się do zniwelowania wyżej wymienionych niekorzystnych czynników. W diagnozie Gminy zwrócono również uwagę na wskaźnik fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne na 10 tys. mieszkańców, który w gminie Drzycim wynosi 36, jest on wyższy niż dla województwa czy powiatu jednakże mimo to jest on niski i w związku z tym jest potrzeba tworzenia nowych organizacji społecznych czy innych aktywizacji zrzeszających mieszkańców. Takimi działaniami na obszarach są: Cykliczne działania artystyczne, kulturalne i edukacyjne w formie festynów, „Dom otwarty” – świetlica

środowiskowa oraz wszelakiego rodzaju działalność Koła Gospodyń Wiejskich, Klubu Seniora czy Realizacja atrakcyjnych i aktywizujących inicjatyw na rzecz lokalnej społeczności – „Miłośnicy Ryb” jaki i utworzenie klubu kajakowego i sportowego.

Wyraźnie w diagnozie gminy jest zaznaczony problem związany z poważnym zaniedbaniem funkcjonalno-strukturalnym czyli brak odpowiedniej infrastruktury turystycznej. Gmina posiada bardzo atrakcyjne tereny, które praktycznie nie są wykorzystywane turystycznie. Rozwój tych terenów w połączeniu z sąsiedztwem Tlenia oddalonego o 16 km (gmina Osie) oraz Świecia (oddanego o 16km) mogą stanowić atrakcję turystyczną o znaczeniu krajowym i lokalnym (dla mieszkańców Świecia, Grudziądza i Bydgoszczy). W związku z tym w programie rewitalizacji ujęto działania wpływające na poprawę tej sfery.

Podstawą planowanych działań jest zapewnienie miejsca spotkań, gdzie mieszkańcy będą mogli realizować swoje projekty w różnych obszarach. Podstawowe prace w tym zakresie obejmować będą remont pomieszczeń przeznaczonych dla mieszkańców: świetlicy, dworku szlacheckiego oraz zagospodarowanie terenów rekreacyjnych pod potrzeby kultury, rekreacji i sportu.

Z miejsc tych będą korzystać mieszkańcy dla realizacji różnych projektów opisanych szczegółowo w dalszej części programu. Główną ideą tych projektów ma być zwiększenie aktywności społecznej na różnych szczeblach i w różnych sferach. Zatem działania będą dotyczyły organizacji spotkań towarzyskich, w szczególności działań klubów seniora, oraz cyklicznych wydarzeń jak Dzień dziecka, Dzień kobiet itp. organizacji szkoleń oraz animacji kulturalnej w zakresie rękodzieła, tańca i śpiewu podnoszenia kompetencji i kwalifikacji poprzez kursy zawodowe.

Dodatkowy problem wynikający z diagnozy Gminy występuje w sferze sieci drogowych, obserwuje się potrzeby remontowe na części dróg lokalnych, a także powszechnie dostrzegany problem braku dróg dla bezpiecznego ruchu rowerowego i pieszego. Projekty obszaru rewitalizowanego obejmują poprawę stanu istniejących dróg, poprzez ich remont i utworzenie towarzyszącej im infrastruktury co ułatwi dojazd do najważniejszych punktów gminy, m.in. brzegu rzeki, obiektów rekreacyjnych, świetlicy. Często z powodu niewygodnego dojazdu do obiektów infrastruktury społecznej część osób rezygnuje z usług przez nie oferowanych. Dlatego istotne jest dbanie o stan techniczny dróg ponieważ pośrednio ma to wpływ na zwiększenie aktywności społecznej.

8 CELE REWITALIZACJI I KIERUNKI DZIAŁAŃ

8.1 Cele rewitalizacji

Wizja określa stan obszarów w przyszłości. Osiągnięciu tej wizji pomagają cele rewitalizacyjne, które z kolei będą kierunkowały podejmowane działania na osiągnięcie zakładanych rezultatów. Wytypowane cele muszą uwzględniać wyniki przeprowadzonych badań a także możliwości spełnienia jednego z celów rewitalizacji wskazanych w „Zasadach programowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych...”.

Uwzględniając powyższe wybór celu został podyktowany występującym na danym obszarze stanem kryzysowym, w obu obszarach :

- Udział bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym na danym obszarze,
- Udział gospodarstw domowych – stałych beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem ,
- Udział dzieci do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny w ogólnej liczbie dzieci w tym wieku.

Dla Programu Rewitalizacji Gminy Drzycim określono następujące cele:

- A. główny cel rewitalizacji: przekształcenie przestrzeni zdegradowanej na cele aktywizacji społecznej,**
- B. uzupełniający cel: przekształcenie przestrzeni zdegradowanej na cele aktywizacji gospodarczej.**

Cele rewitalizacji zostały zaprojektowane w taki sposób, by określić rezultaty rewitalizacji w długiej perspektywie czasu. Kierunkują je działania niezbędne w rozwoju gminy w kontekście rewitalizacji. Cele pokazują, jakimi sposobami obszary do rewitalizacji można wyprowadzać z kryzysu. Zostały do nich przyporządkowane kierunki działań odpowiadające zidentyfikowanym potrzebom rewitalizacyjnym. Wypracowane kierunki działań przyczynią się do przeciwdziałania zidentyfikowanym negatywnym zjawiskom w analizowanych sferach.

Przyjęte cele odpowiadają zjawiskom zidentyfikowanym w diagnozie oraz przyjętym obszarom interwencji i kluczowym grupom docelowym.

8.2 Kierunki Działań

Dla osiągnięcia **głównego celu rewitalizacji: przekształcenie przestrzeni zdegradowanej na cele aktywizacji społecznej** zakłada się podejmowanie działań:

- 1. Działanie: Aktywizacja społeczna i zawodowa mieszkańców, w tym grup**

defaworyzowanych, zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym

W ramach działania przewiduje się:

- realizację atrakcyjnych i aktywizujących inicjatyw na rzecz lokalnej społeczności,
- integrację i aktywizację społeczno-zawodową osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym,
- obszar rewitalizacji wzmocni kapitał ludzki zdolny do wejścia na rynek pracy.

2. Działanie: Podnoszenie atrakcyjności obszaru poprzez rozwój infrastruktury turystycznej/rekreacyjnej, zachowanie dziedzictwa lokalnego i jego promocję.

W ramach działania przewiduje się:

- wzmocnienie atrakcyjności turystycznej obszaru i jego skutecznej promocji na skalę regionalną i ponadregionalną
- wykorzystanie dziedzictwa lokalnego i wzmocnienie infrastruktury turystyczno-rekreacyjnej.

3. Działanie: Poprawa infrastruktury technicznej na terenie rewitalizacji

W ramach działania przewiduje się:

- kształtowanie i rewitalizację przyjaznej przestrzeni publicznej
- poprawa jakości komunikacji poprzez remont dróg i utworzenie towarzyszącej im infrastruktury
- remont obiektów publicznych i społecznych
- rozwój sieci kanalizacyjnej
- zagospodarowanie terenu PGR

Dla osiągnięcia **celu rewitalizacji: przekształcenie przestrzeni zdegradowanej na cele aktywizacji gospodarczej** zakłada się podejmowanie działań:

1. Działanie : Rozwój gospodarczy obszaru rewitalizacji.

W ramach działania przewiduje się:

- efektywne ożywienie postaw przedsiębiorczych w kierunku uruchamiania nowych działalności gospodarczych z wykorzystaniem unikalnych zasobów lokalnych.

8.3 Przedsięwzięcia i projekty

CEL A. Przekształcenie przestrzeni zdegradowanej na cele aktywizacji społecznej.

KIERUNEK DZIAŁAŃ A.1. Aktywizacja społeczna i zawodowa mieszkańców, w tym grup defaworyzowanych, zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym.

PRZEDSIĘWZIĘCIE A.1.1 Aktywizacja zawodowa.

A.1.1.1. Kursy zawodowe dla dorosłych

A.1.1.2. Podnoszenie kompetencji – kursy komputerowe

PRZEDSIĘWZIĘCIE A.1.2 Aktywizacja społeczna.

A.1.2.1 Cykliczne działania artystyczne, kulturalne i edukacyjne w formie festynów

A.1.2.2 „Dom otwarty” – świetlica środowiskowa

A.1.2.3 Organizacja kursów kulinarnych - „Koło Gospodyń Wiejskich”

A.1.2.4 Organizowanie spotkań towarzyskich - „Koło Gospodyń Wiejskich”

A.1.2.5 Szkolenia w ramach rękodzieła artystycznego - „Koło Gospodyń Wiejskich”

A.1.2.7 Realizacja atrakcyjnych i aktywizujących inicjatyw na rzecz lokalnej społeczności - „Miłośnicy ryb”

A.1.2.8 Realizacja atrakcyjnych i aktywizujących inicjatyw na rzecz lokalnej społeczności - Działalność Klubu Seniora

A.1.2.9 Edukowanie i podnoszenie umiejętności szkolnych dzieci i młodzieży.

KIERUNEK DZIAŁAŃ A. 2. Podnoszenie atrakcyjności obszaru poprzez rozwój infrastruktury turystycznej/rekreacyjnej, zachowanie dziedzictwa lokalnego i jego promocję.

PRZEDSIĘWZIĘCIE A.2.1 Rozwój infrastruktury turystycznej.

A.2.1.1 Budowa ścieżek i szlaków turystycznych i rekreacyjnych.

PRZEDSIĘWZIĘCIE A.2.2 Rozwój infrastruktury rekreacyjnej i sportowej

A.2.2.1 Remont boiska i terenu towarzyszącego

A.2.2.2 Zagospodarowanie przestrzeni przy świetlicy

A.2.2.3 Zagospodarowanie terenów nad rzeką Wdą – utworzenie strefy rekreacyjno-sportowej

PRZEDSIĘWZIĘCIE A.2.3 Rozwój aktywnych form rekreacji

A.2.3.1 „Klub Kajakowy Gródek”

A.2.3.2 „Klub Sportowy Gródek”

KIERUNEK DZIAŁAŃ A.3. Poprawa infrastruktury technicznej na terenie rewitalizacji.

PRZEDSIĘWZIĘCIE A.3.1 Modernizacja obiektów.

A.3.1.1 Remont świetlicy w Werach.

A.3.1.2 Restauracja grodu średniowiecznego oraz zabytkowego dworu.

A.3.1.3 Budowa przystani kajakowej oraz zaplecza klubu sportowego

PRZEDSIĘWZIĘCIE A.3.2 Modernizacja dróg i ścieżek

A.3.2.1 Przebudowa drogi gminnej

A.3.2.2 Utwardzenie polnej drogi w Sierosławku

A.3.2.3 Poprowadzenie ścieżki rowerowej.

CEL B. Przekształcenie przestrzeni zdegradowanej na cele aktywizacji gospodarczej

KIERUNEK DZIAŁAŃ B.1: Rozwój gospodarczy obszaru rewitalizacji

PRZEDSIĘWZIĘCIE B.1.1 Szkolenia i warsztaty w zakresie zakładania działalności gospodarczej

B.1.1.1 „Bądź przedsiębiorczy”

B.1.1.2 Projekt informacyjno-animacyjny na temat tworzenia i funkcjonowania spółdzielni socjalnej

Poszczególnym przedsięwzięciom przypisano adekwatne wskaźniki rezultatu i produktu, których osiągnięcie udowodni skuteczne zrealizowanie celów rewitalizacji, co przedstawiono w tabeli 16.

Tabela 16. Wskaźniki dla celów rewitalizacji

Nazwa wskaźnika	Rok bazowy 2016	Rok docelowy 2020
Liczba utworzonych miejsc pracy	0	1
Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, u których wzrosła aktywność społeczna	0	10
Liczba osób przeszkolonych, w tym liczba osób z grup defaworyzowanych objętych ww. wsparciem	0	10
Wzrost liczby osób odwiedzających zabytki i obiekty turystyczne	0	50
Liczba osób korzystających z nowej lub zmodernizowanej infrastruktury technicznej i drogowej w zakresie włączenia społecznego	0	50
Liczba osób uczestniczących w inicjatywach, które zaspokajają potrzeby społeczne	0	70
Liczba zrewitalizowanych obszarów	0	6
Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, poszukujących pracy po opuszczeniu programu	0	10

Źródło: Opracowanie własne na podstawie LGD

9 LISTA PRZEDSIĘWZIĘĆ REWITALIZACYJNYCH

Dla zapewnienia osiągnięcia wyznaczonych celów oraz wyprowadzenia obszarów rewitalizowanych ze stanu kryzysowego, a także zrealizowania wytyczonych kierunków działań niezbędne jest wskazanie głównych i uzupełniających przedsięwzięć rewitalizacyjnych.

Na przedsięwzięcie rewitalizacyjne składa się projekt lub grupa projektów i innych działań w szczególności o charakterze społecznym, gospodarczym, urbanistycznym, budowlanym, środowiskowym, konserwatorskim, edukacyjnym, naukowym, zdrowotnym lub kulturalnym, wynikających z programu rewitalizacji i logicznie powiązanych z treścią oraz celami programu.

Szczegółowy opis poszczególnych podstawowych przedsięwzięć (w postaci fiszek) został zamieszczony w załączniku nr 1 do niniejszego programu.

Tabela 17. Główne projekty/przedsięwzięcia rewitalizacyjne

Obszar rewitalizacji	Przedsięwzięcie	Projekt	Typ projektu	Opis projektu						Sposób oceny i zmierzenia rezultatów w odniesieniu do celów rewitalizacji
				Podmiot realizujący projekt	Zakres realizowanych zadań	Lokalizacja	Szacowana wartość projektu (zł)	Prognozowane rezultaty		
A. Główny cel rewitalizacji: Przekształcenie przestrzeni zdegradowanej na cele aktywizacji społecznej										
Kierunek działań: A.1. Aktywizacja społeczna i zawodowa mieszkańców, w tym grup defaworyzowanych, zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym										
Gródek Wery	A.1.1 Aktywizacja zawodowa	A.1.1.1. Kursy zawodowe dla dorosłych	S	Gmina Drzycim	Aktywne formy szkolenia, doradztwo oraz projekty aktywizujące bezrobotnych w formie warsztatów.	Gródek - świetlica Wery - świetlica	100 000,00 zł	Prognozowane rezultaty: - nabycie nowych umiejętności wśród osób bezrobotnych - zwiększenie motywacji i wiary we własne siły do powrotu na rynek pracy Wskaźnik: Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, poszukujących pracy po opuszczeniu programu – 10	Listy obecności	
Gródek, Wery		A.1.1.2 Podnoszenie kompetencji – kursy komputerowe	S	Gmina Drzycim	Prowadzenie szkoleń w ramach obsługi komputera, programów komputerowych, przekazywanie wiedzy osobom starszym przez osoby młode jak i prowadzenie kursów przez wykwalifikowane osoby.	Gródek - świetlica Wery - świetlica	100 000,00 zł	Prognozowane rezultaty: - nabycie nowych umiejętności wśród osób bezrobotnych - zwiększenie motywacji i wiary we własne siły do powrotu na rynek pracy Wskaźnik: Liczba osób przeszkolonych, w tym liczba osób z grup defaworyzowanych objętych ww. wsparciem - 5	Listy obecności	

Gródek Wery	A.1.2 Aktywizacja społeczna	A.1.2.1 Cykliczne działania artystyczne, kulturalne i edukacyjne w formie festynów	S	Gmina Drzycim, NGO	Organizacja różnego rodzaju przedsięwzięć kulturalnych i artystycznych.	Wery - boisko, Sierosławek – składowisko Gródek – boisko	200 000,00 zł	Prognozowane rezultaty: ▪ zwiększenie ilości wydarzeń kulturalnych ▪ zwiększenie dostępności wydarzeń kulturalnych, artystycznych i edukacyjnych dla wszystkich mieszkańców Wskaźnik: Liczba osób uczestniczących w inicjatywach, które zaspokajają potrzeby społeczne – 70	Rejestr organizowanych imprez
Wery	A.1.2 Aktywizacja społeczna	A.1.2.2 „Dom otwarty” – świetlica środowiskowa	S	Gmina Drzycim, NGO	Organizację świetlicy środowiskowej, w której będą prowadzone różnego rodzaju aktywności nastawione na współpracę osób starszych z dziećmi i młodzieżą – opieka nad dziećmi, pomoc w nauce, wspólne prace, (współpraca z klubem seniora, kołem gospodyń, np.) Konieczny remont i wyposażenie świetlicy w odpowiednie meble i sprzęt, praca opiekuna i animatora świetlicy przez cały rok. Funkcjonowanie świetlicy dla dzieci i młodzieży, kafejki internetowej.	Wery - świetlica	112 000,00 zł	Prognozowane rezultaty: ▪ nawiązanie więzi sąsiedzkich, międzypokoleniowych ▪ nabycie nowych umiejętności przez osoby starsze, młodzież oraz dzieci Wskaźnik: Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, u których wzrosła aktywność społeczna - 1	Monitoring obiektu Ankietyzacja korzystających ze świetlicy
Wery	A.1.2 Aktywizacja społeczna	A.1.2.3 Organizacja kursów kulinarnych - „Koło Gospodyń Wiejskich”	S	Gmina Drzycim, NGO	Prowadzenie kursów kulinarnych oraz wspólne gotowanie - przekazywanie wiedzy osobom młodym przez osoby starsze jak i prowadzenie kursów przez wykwalifikowane osoby, współpraca z lokalnymi przedsiębiorcami (zakłady mięsne, mleczarnia, restauracje) Koszt cyklicznych warsztatów kulinarnych oraz koszty zakupu wyposażenia oraz produktów do prowadzenia warsztatów	Wery - świetlica	52 000,00 zł	Prognozowane rezultaty: ▪ nawiązanie więzi sąsiedzkich, międzypokoleniowych ▪ nabycie nowych umiejętności Wskaźnik: Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, u których wzrosła aktywność społeczna - 1	Listy obecności

Wery	A.1.2 Aktywizacja społeczna	A.1.2.4 Organizacja spotkań towarzyskich - „Koło Gospodyń Wiejskich”	S	NGO	Prowadzenie różnego rodzaju spotkań z okazji wszelakich świąt: Dzień Dziecka, Dzień Babci i Dziadka, Dzień Matki, Dzień Kobiet itp.	Wery - świetlica	28 000 ,00 zł	Prognozowane rezultaty: - nawiązanie więzi sąsiedzkich, międzypokoleniowych - nabycie nowych umiejętności Wskaźnik: Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, u których wzrosła aktywność społeczna - 1	Listy obecności
Wery	A.1.2 Aktywizacja społeczna	A.1.2.5 Szkolenia w ramach rękodzieła artystycznego - „Koło Gospodyń Wiejskich”	S	Gmina Drzycim, NGO	Prowadzenie szkoleń w ramach rękodzieła artystycznego, przekazywanie wiedzy osobom młodym przez osoby starsze jak i prowadzenie kursów przez wykwalifikowane osoby. Koszt cyklicznych warsztatów oraz koszty zakupu wyposażenia oraz produktów do prowadzenia warsztatów	Wery - świetlica	32 000 ,00 zł	Prognozowane rezultaty: - nawiązanie więzi sąsiedzkich, międzypokoleniowych - nabycie nowych umiejętności Wskaźnik: Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, u których wzrosła aktywność społeczna - 1	Listy obecności
Gródek	A.1.2 Aktywizacja społeczna	A.1.2.6 Realizacja atrakcyjnych i aktywizujących inicjatyw na rzecz lokalnej społeczności - „Miłośnicy ryb”	S	PZW	Zapoznanie chętnych mieszkańców z zasadami działalności Polskiego Związku Wędkarskiego i Społecznej Straży Rybackiej i zachęcenie do wspólnego działania. Organizacja cyklicznej imprezy – zawody łowieckie wraz z dorocznym festynem gminnym	Gródek - świetlica	8 000,00 zł	Prognozowane rezultaty: - nawiązanie więzi sąsiedzkich, międzypokoleniowych - nabycie nowych umiejętności Wskaźnik: Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, u których wzrosła aktywność społeczna - 1	Listy obecności

Gródek, Wery	A.1.2 Aktywizacja społeczna	A.1.2.7 Realizacja atrakcyjnych i aktywizujących inicjatyw na rzecz lokalnej społeczności - Działalność Klubu Seniora	S	Klub Senior a	Realizacja samopomocy, rozwoju zainteresowań, integracji społecznej środowiska. Organizacja cyklicznych wydarzeń kulturalnych , wyjazdy integracyjne i uczestnictwo w konkursach regionalnych	Gródek - światli ca	22 000,00 zł	Prognozowane rezultaty: - nawiązanie więzi sąsiedzkich, międzypokoleniowych - nabycie nowych umiejętności Wskaźnik: Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, u których wzrosła aktywność społeczna - 1	Listy obecności
Kierunek działań: A.2. Podnoszenie atrakcyjności obszaru poprzez rozwój infrastruktury turystycznej/rekreacyjnej, zachowanie dziedzictwa lokalnego i jego promocję.									
Wery, Gródek	A.2.1 Rozwój infrastruktury turystycznej	A.2.1.1 Budowa ścieżek i szlaków turystycznych i rekreacyjnych	PF	Gmina Drzycim	Poprowadzenie ścieżki rekreacyjnej w miejsca historyczne i o dużej atrakcyjności i wytyczenie wzdłuż niej szlaku turystycznego oraz znaków informacyjnych i mapy terenu.	Wery, Gródek	3 500 000,0 0 zł	Prognozowane rezultaty: - utworzenie szlaku turystycznego - ułatwienie dostępu do obiektów turystycznych - ułatwienie dostępu do obiektów rekreacyjnych Wskaźnik: Wzrost liczby osób odwiedzających zabytki i obiekty turystyczne - 250	Ankietyzacja korzystających ze ścieżki rekreacyjnej
Wery Gródek	A.2.2 Rozwój infrastruktury rekreacyjnej i sportowej	A.2.2.1 Remont boiska i terenu towarzyszącego.	PF	Gmina Drzycim	Przewiduje się: - koszenie boiska przez zatrudnionego pracownika z urzędu gminy - zamontowanie ławek - zamontowanie siłowni plenerowej Remont płyty głównej boiska - przystosowanie do boiska typu orlik z nawierzchnią poliuretanową, przystosowane do gry m.in. w kosza i siatkówkę Ogrodzenie płyty boiska głównego i całego obiektu.	Gródek – szkoła Wery - boisko	1 600 000,0 0 zł	Prognozowane rezultaty: organizacja zawodów sportowych, treningów i imprez Wskaźnik: Liczba zrewitalizowanych obszarów -2	Monitoring obiektu Ankietyzacja korzystających z boiska

Wery	A.2.2 Rozwój infrastruktury rekreacyjnej i sportowej	A.2.2.2 Zagospodarowanie przestrzeni przy świetlicy	PF	Gmina Drzycim	Projekt obejmuje: - zamontowanie siłowni plenerowej - budowę placu zabaw - budowę parkingu - postawienie ławek	Wery - świetlica	380 000,00 zł	Prognozowane rezultaty: poprawa estetyki i bezpieczeństwa Wskaźnik: Liczba zrewitalizowanych obszarów -1	Monitoring obiektu Ankietyzacja korzystających ze świetlicy
Gródek	A.2.2 Rozwój infrastruktury rekreacyjnej i sportowej	A.2.2.3 Zagospodarowanie terenów nad rzeką Wdą – utworzenie strefy rekreacyjno-sportowej.	PF	Gmina Drzycim	W ramach projektu przewiduje się: - usunięcie zarośli - utworzenie plaży - utworzenie struktury kąpieliska gminnego - wybudowanie pomostu - boiska wielofunkcyjnego - utworzenie miejsc kempingowych - utworzenie placu zabaw - wybudowanie parkingu - utworzenie zaplecza socjalnego i toalety - poprowadzenie drogi dojazdowej - oświetlenie terenu.	Gródek – ul. Wędkarska	800 000,00 zł	Prognozowane rezultaty: - ułatwienie dostępu do obiektów rekreacyjnych - zagospodarowanie zdegradowanej przestrzeni, - nadanie przestrzeni nowych funkcji - integracja mieszkańców przez aktywny wypoczynek Wskaźnik: Liczba zrewitalizowanych obszarów -1	Dokumentacja projektowa (wykonawcza) i dokumentacja podwykonawcza
Gródek	A.2.3 Rozwój aktywnych form rekreacji	A.2.3.1 „Klub Kajakowy Gródek”	S	Gmina Drzycim	W ramach przedsięwzięcia planuje się utworzyć klub, który będzie koncentrował się na organizacji spływów kajakowych, organizowaniu wyjazdów wioślarskich ale również na żagle oraz prowadzenie kursów dla dorosłych w zakresie instruktora kajakarstwa, rekreacji ruchowej.	Gródek	112 000,00 zł	Prognozowane rezultaty: - możliwość nabycia nowych umiejętności - aktywne spędzanie czasu Wskaźnik: Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, u których wzrosła aktywność społeczna - 1	Lista obecności

Gródek		A.2.3.2 „Klub Sportowy Gródek”	S	Gmina Drzycim	Imprezy o różnym charakterze, w różnych dyscyplinach sportu, z preferencją dla piłki nożnej.	Gródek - świetlica	112 000,00 zł	Prognozowane rezultaty: - aktywizacja środowiska - zapobieganie wykluczeniu Wskaźnik: Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, u których wzrosła aktywność społeczna - 1	Rejestr organizowanych imprez
Kierunek działań: A.3. Poprawa infrastruktury technicznej na terenie rewitalizacji .									
Wery	A.3.1 Modernizacja obiektów	A.3.1.1 Remont świetlicy w Werach.	T	Gmina Drzycim	W ramach projektu przewiduje się: - termomodernizację; - poprawa stanu elewacji; - instalacja centralnego ogrzewania; - założenie instalacji wodno-kanalizacyjnej (kuchnia i łazienka); - wymiana instalacji elektrycznej; - remont kuchni - wyposażenie w zaplecze kuchenne - remont łazienki - remont i wyposażenie sali świetlicowej - komputery 3 szt.	Wery - świetlica	400 000,00 zł	Prognozowane rezultaty: - obniżenie kosztów utrzymania budynku świetlicy - poprawa estetyki i bezpieczeństwa Wskaźnik: Liczba zrewitalizowanych obszarów -1	Monitoring obiektu Ankietyzacja korzystających ze świetlicy
Gródek	A.3.1 Modernizacja obiektów	A.3.1.2 Restauracja grodu średniowiecznego oraz zabytkowego dworu	PF	Gmina Drzycim, PPP	Zakres prac:: - wyrównanie sztucznych wykopów i suchej fosy - odsłonięcie i konserwacja fundamentów zamku średniowiecznego - wywiezienie gruzu i śmieci - uporządkowanie parku, nowe zadrzewienia - wykonanie alejek, oświetlenia, ławek, altanek i tablic informacyjnych dot. Zamku, dworu i folwarku - wykonanie drogi dojazdowej do zamku	Gródek – działka nr 12	1 285 000,00 zł	Prognozowane rezultaty: - zachowanie zabytków i udostępnienie ich - pielęgnacja pamięci historycznej i dziedzictwa kulturowego - wzrost aktywności turystycznej Wskaźnik: Wzrost liczby osób odwiedzających zabytki i obiekty turystyczne - 25	Dokumentacja projektowa (wykonawcza) i dokumentacja podwykonawcza

					restauracja dworu				
Gródek	A.3.1 Modernizacja obiektów	A.3.1.3. Budowa przystani kajakowej oraz zaplecza klubu sportowego	PF	Gmina Drzycim	W ramach projektu przewiduje się: - usunięcie zarośli - utworzenie zaplecza socjalnego i toalety - oświetlenie terenu.	Gródek	800 000,00 zł	Prognozowane rezultaty: - ułatwienie dostępu do obiektów rekreacyjnych - zagospodarowanie zdegradowanej przestrzeni, - nadanie przestrzeni nowych funkcji - integracja mieszkańców przez aktywny wypoczynek Wskaźnik: Liczba zrewitalizowanych obszarów -1	Dokumentacja projektowa (wykonawcza) i dokumentacja podwykonawcza
Wery, Gródek	A.3.2 Modernizacja dróg i ścieżek	A.3.2.1 Przebudowa drogi gminnej	T	Gmina Drzycim	- ułatwienie dostępu do obiektów rekreacyjnych - zagospodarowanie zdegradowanej przestrzeni, - nadanie przestrzeni nowych funkcji - integracja mieszkańców przez aktywny wypoczynek	Wery, Gródek	1400 000,00 zł	Prognozowane rezultaty: - skrócenie czasu przejazdu - ułatwienie dojazdu do najważniejszych punktów gminy, między innymi brzegu rzeki, obiektów rekreacyjnych, świetlicy Wskaźnik: Liczba osób korzystających z nowej lub zmodernizowanej infrastruktury technicznej i drogowej w zakresie włączenia społecznego - 30	Pomiar czasu przejazdu przed realizacją inwestycji i po jej realizacji

Sierosławek	A.3.2 Modernizacja dróg i ścieżek	A.3.2.2 Utwardzenie polnej drogi w Sierosławku	T	Gmina Drzycim	W ramach projektu przewiduje się utwardzenie tłuczniem polnej drogi.	Sierosławek	200 0000, 000 zł	Prognozowane rezultaty: ■ skrócenie czasu przejazdu ■ ułatwienie dojazdu do najważniejszych punktów gminy, między innymi brzegu rzeki, obiektów rekreacyjnych, świetlicy Wskaźnik: Liczba osób korzystających z nowej lub zmodernizowanej infrastruktury technicznej i drogowej w zakresie włączenia społecznego - 10	Pomiar czasu przejazdu przed realizacją inwestycji i po jej realizacji
Wery, Gródek, Sierosławek	A.3.2 Modernizacja dróg i ścieżek	A.3.2.3 Poprowadzenie ścieżki rowerowej	T	Gmina Drzycim	Przewiduje się poprowadzenie ścieżki rowerowej o nawierzchni bitumicznej, zamontowanie obiektów bike&ride, ławek, koszy na śmieci.	Wery, Gródek, Sierosławek	1 600 000 ,00	Prognozowane rezultaty: ■ skrócenie czasu przejazdu ■ ułatwienie dojazdu do najważniejszych punktów gminy, między innymi brzegu rzeki, obiektów rekreacyjnych, świetlicy Wskaźnik: Liczba osób korzystających z nowej lub zmodernizowanej infrastruktury technicznej i drogowej w zakresie włączenia społecznego - 10	Pomiar czasu przejazdu przed realizacją inwestycji i po jej realizacji
B. Uzupełniający cel rewitalizacji: Przekształcenie przestrzeni zdegradowanej na cele aktywizacji gospodarczej									
KIERUNEK DZIAŁAŃ B.1: Rozwój gospodarczy obszaru rewitalizacji									

Wery, Gródek	B.1.1 Szkolenia i warsztaty w zakresie zakładania działalności gospodarczej	B.1.1.1 „Bądź przedsiębiorczy”	G	Gmina Drzycim	Zapoznanie z wiedzą niezbędną dla każdego początkującego przedsiębiorcy, dotyczącą: formalności urzędowych, podatków, źródeł finansowania działalności oraz z aktualnymi przepisami dotyczącymi prowadzenia działalności gospodarczej,	Wery – świetlica Gródek - świetlica	31 000,00 zł	Prognozowane rezultaty: ▪ rozwój gospodarczy ▪ wzrost aktywności gospodarczej Wskaźnik: Liczba utworzonych miejsc pracy - 1	Lista obecności
Wery	B.1.2 Aktywizacja społeczna	B.1.1.2 Projekt informacyjno-animacyjny na temat tworzenia i funkcjonowania spółdzielni socjalnej	G	Gmina Drzycim	Przekazanie podstawowych informacji dla wytypowanej grupy osób bezrobotnych o możliwości tworzenia spółdzielni socjalnej.	Wery - świetlica	24 000,00 zł	Prognozowane rezultaty: ▪ zdobycie wiedzy związanej z funkcjonowaniem spółdzielni socjalnej ▪ stworzenie spółdzielni socjalnej ▪ zapobieganie wykluczeniu osób bezrobotnych Wskaźnik: Liczba osób przeszkolonych, w tym liczba osób z grup defaworyzowanych objętych ww. wsparciem - 5	Listy obecności

Źródło: Opracowanie własne

1 S – społeczny, G – gospodarczy, Ś – środowiskowy, PF – przestrzenno – funkcjonalny, T – techniczny

Tabela 18. Uzupełniające przedsięwzięcia rewitalizacyjne

Obszar rewitalizacji (nr/nazwa)	Lp.	Typ przedsięwzięcia ²	Uzupełniające przedsięwzięcia rewitalizacyjne
A. Główny cel rewitalizacji: Przekształcenie przestrzeni zdegradowanej na cele aktywizacji społecznej			
Kierunek działań: A.3. Poprawa infrastruktury technicznej na terenie rewitalizacji			

Gródek Wery	1	Techniczny	Podłączenie budynków do sieci kanalizacyjnej lub/i wybudowanie przydomowych oczyszczalni
----------------	---	------------	--

Źródło: Opracowanie własne, S – społeczny, G – gospodarczy, Ś – środowiskowy, PF – przestrzenno – funkcjonalny, T – techniczny

10 MECHANIZMY ZAPEWNIENIA KOMPLEMENTARNOŚCI

Formuła projektów zintegrowanych

Podczas programowania procesu rewitalizacji nadrzędną zasadą jaką kierowano się przy wyborze projektów rewitalizacyjnych było zapewnienie ich komplementarności w różnych wymiarach, przede wszystkim przestrzennym, problemowym, proceduralno-instytucjonalnym, międzyokresowym i źródeł finansowania. Zgodnie z formułą projektów zintegrowanych, w przypadku realizacji projektów infrastrukturalnych realizowane będą również projekty „miękkie” finansowane m. in. ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego. W planowanych działaniach uwzględniane będą też inicjatywy gminy oraz społeczności lokalnej w tym udział wolontariuszy i środków prywatnych. Działania w ramach prowadzonych projektów będą łączyły zarówno animację kulturalną jak i aktywizację środowiskową, jak i wspieranie rozwoju kompetencji i umiejętności w celu poprawy sytuacji życiowej i gospodarczej.

W planowanych działaniach są zatem:

- ✓ remont świetlicy umożliwi działania klubu seniora, koła gospodyń jak i szkolenia i kursy, utworzenie świetlicy środowiskowej a także kafejki internetowej,
- ✓ działalność NGO dotyczyć będzie wymiany doświadczeń, samopomocy, w tym współpracy międzypokoleniowej, rozwijania umiejętności (rękodzieło, śpiew, taniec, zbieranie ziół i ich wykorzystanie gospodarcze, obsługa komputerów w tym wykorzystanie Internetu dla promocji swojej działalności i kontaktu ze środowiskiem),
- ✓ zagospodarowanie przestrzeni dla celów kultury, sportu i wypoczynku umożliwi organizację cyklicznych imprez kulturalnych (festynów) o zasięgu lokalnym i regionalnym, co wpłynie na promocję gminy, poprawę konkurencyjności działań gospodarczych,
- ✓ organizacja kursów i warsztatów prowadzona będzie z udziałem lokalnych społeczności, jak i przy wykorzystaniu środków EFS, jak i zasobów prywatnych, w tym lokalnych przedsiębiorstw: zakłady mięsne, mleczarnia, pizzeria, złady remontowe, kowal i snycerz, itp.
- ✓ budowa dróg, ścieżek i szlaków to zarówno poprawa bezpieczeństwa dla mieszkańców, jak i ułatwienia w prowadzeniu działalności gospodarczej a przede wszystkim promocja regionu (tereny rewitalizowane o dużej atrakcyjności turystycznej), w tym łączenie w ramach szlaków turystycznych i komunikacyjnych z obszarem Świecia i innych atrakcji na

terenie Borów Tucholskich.

Komplementarność przestrzenna

Wszystkie projekty rewitalizacyjne będą realizowane na wybranym obszarze rewitalizacji, przy czym zasięg ich oddziaływania będzie dużo większy niż wyznaczony obszar rewitalizacji. Projekty realizowane na terenie sołectw: Wery, Gródek będą wpływać na wszystkich mieszkańców tych sołectw oraz gminy. Planowane działania będą promowane tak, aby zachęcić do udziału jak największą liczbę uczestników z całego obszaru gminy a także regionu. W szczególności zagospodarowanie przestrzeni w obszarze rzeki Wdy oraz Borów Tucholskich będzie stanowić atrakcję o zasięgu ponadregionalnym. Planowane cykliczne festyny poprzez promocję będą miały charakter gminny i regionalny.

Prowadzone działania będą dotyczyły zarówno przestrzeni lokalnej: zagospodarowania obiektów świetlicy, szkoły, zabytkowego dworu i grodu, boisk i placów zabaw, ale także przestrzeni całej gminy poprzez tworzenie ścieżek i szlaków łączących tereny rewitalizowane z innymi obszarami, co umożliwi zarówno lepszą komunikację do jak i z obszaru rewitalizowanego – np. poprawa dostępu do obiektów na terenie siedziby gminy Drzycimia z obszarem peryferyjnym na terenie wsi Wery.

Komplementarność problemowa

Zaplanowane projekty rewitalizacyjne dopełniają się tematycznie, a program rewitalizacji będzie oddziaływał na obszar rewitalizacji w wielu aspektach. Tym samym prowadzona rewitalizacja ma charakter kompleksowy, a realizowane projekty doprowadzą wskazany obszar do pożądanego stanu, o którym mowa w rozdziale 8: Cele rewitalizacji i kierunki działań. Zatem podstawowe działania będą dotyczyły integracji społecznej poprzez aktywizacje NGO oraz organizacje wydarzeń integrujących społeczność lokalną – działania kluby seniora, koła gospodyń, PZW, OSP, klubów sportowych i władz lokalnych. Działania te będą się wzajemnie uzupełniały – prowadzone kursy, szkolenia, pracownie i wydarzenia będą się wzajemnie uzupełniały. Np. klub seniora będzie prowadził zarówno szkolenia w ramach samopomocy, jak i spotkania towarzyskie i wyjazdy integracyjne, a także będzie organizował imprezy plenerowe dla szerokiej społeczności gminy.

Podczas podejmowania strategicznych decyzji przez samorząd lokalny, pod uwagę brane będą zaplanowane działania rewitalizacyjne, aby zapewnić lepszą koordynację tematyczną i organizacyjną działań administracji. Należy wskazać, że program rewitalizacji wykazuje zgodność z dokumentami strategicznymi m. in. na poziomie lokalnym, tak więc już na poziomie

programowania rewitalizacji została zapewniona komplementarność problemowa.

Komplementarność proceduralno – instytucjonalna

Przedstawiony w rozdziale 13 System zarządzania realizacją programu rewitalizacji został zaprojektowany w taki sposób aby zapewnić efektywne współdziałanie różnych instytucji na jego rzecz (samorządu gminnego i jego jednostek organizacyjnych oraz pomocniczych, organizacji pozarządowych, sektora przedsiębiorców i mieszkańców) oraz wzajemne uzupełnianie się i spójność procedur. System zarządzania programem rewitalizacji został osadzony w systemie działania i zarządzania Gminy Drzycim w związku z czym zapewniona jest komplementarność proceduralna i instytucjonalna.

Komplementarność źródeł finansowania

Projekty rewitalizacyjnej zawarte w niniejszym programie będą finansowane w oparciu o uzupełniające się środki z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR), Europejskiego Funduszu Społecznego (EFS) oraz środków własnych Gminy Drzycim. Zakłada się również angażowanie w proces rewitalizacji kapitału prywatnego (np. przedsiębiorców), jak również wykorzystanie formuły partnerstwa publiczno-prywatnego (np. przy zagospodarowaniu obiektów zabytkowych będących własnością prywatną, które zostaną udostępnione dla szerokiej publiczności przy współpracy z samorządem, a także angażowanie środków własnych w prowadzenie działalności NGO).

11 MECHANIZMY WŁĄCZENIA INTERESARIUSZY W PROCES REWITALIZACJI

Interesariusze rewitalizacji

Ideą rewitalizacji jest wyprowadzenie ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych, poprzez prowadzone w sposób kompleksowy, zintegrowane działania na rzecz lokalnej społeczności, przestrzeni i gospodarki, które są skoncentrowane terytorialnie i prowadzone przez interesariuszy rewitalizacji na podstawie lokalnego programu rewitalizacji. Podmioty zaliczane do interesariuszy rewitalizacji:

- Mieszkańcy obszaru rewitalizacji oraz właściciele, użytkownicy wieczyści nieruchomości i podmioty zarządzające nieruchomościami znajdującymi się na tym obszarze,
- Mieszkańcy gminy inni niż mieszkańcy obszaru rewitalizacji,
- Podmioty prowadzące lub zamierzające prowadzić działalność gospodarczą na terenie gminy,
- Podmioty prowadzące lub zamierzające prowadzić działalność społeczną na terenie gminy, w tym organizacje pozarządowe i grupy nieformalne,
- Jednostka samorządu terytorialnego i jej jednostki organizacyjne,
- Organy władzy publicznej.

Formy partycypacji społecznej

Partycypacja społeczna jest nieodłącznym elementem procesu rewitalizacji i stanowi fundament działań na każdym etapie tego procesu (diagnozowanie, programowanie, wdrażanie, monitorowanie). Partycypacja nie powinna ograniczać się jedynie do informowania (np. w formie spotkań, dyskusji i warsztatów) czy konsultowania działań władz lokalnych. Procesowi rewitalizacji powinny towarzyszyć zaawansowane metody partycypacji, takie jak współdecydowanie, aktywne uczestnictwo w projektach czy kontrola obywatelska. Partycypacja społeczna obejmuje przygotowanie, prowadzenie i ocenę rewitalizacji w sposób zapewniający aktywny udział interesariuszy, w tym:

- ✓ Udział w konsultacjach społecznych,
- ✓ Udział samorządu w pracach nad programem rewitalizacji.

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Drzycim został wypracowywany przez samorząd i poddany dyskusji w oparciu o diagnozę lokalnych problemów: społecznych, gospodarczych, przestrzenno-funkcjonalnych, technicznych i środowiskowych. Prace nad przygotowaniem programu opierały się na współpracy ze wszystkimi grupami interesariuszy, w tym szczególnie ze społecznością zamieszkującą obszar rewitalizacji, przedsiębiorcami i organizacjami

pozarządowymi oraz innymi użytkownikami obszaru.

Konsultacje społeczne w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji

Pierwsze konsultacje społeczne zostały przeprowadzone w grudniu poprzez spotkania otwarte z mieszkańcami w miejscowościach Drzycim, Wery, Gródek oraz Gacki. Na spotkaniach przybliżono mieszkańcom proces rewitalizacji i zaprezentowano dane statystyczne sytuacji gminy. Następne konsultacje poprzedzone obwieszczeniem Wójta Gminy Drzycim z dnia 10 lutego 2017 r. w sprawie konsultacji społecznych projektu uchwały w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji, opublikowanym na 7 dni przed ich rozpoczęciem.

Formy konsultacji społecznych wykorzystane w procesie przygotowania programu na etapie diagnozowania:

Zbierania uwag w postaci papierowej lub elektronicznej

Konsultacje społeczne projektu uchwały o wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji, w terminie od 20 lutego 2017 r. do 22 marca 2017 r., podczas których interesariusze mieli możliwość wnoszenia uwag do projektu za pomocą formularza konsultacji społecznych (wzór formularza przedstawia załącznik nr 2).

Formularz uwag był dostępny na stronie drzycim.pl oraz w siedzibie Urzędu Gminy. Wypełniony formularz konsultacji można było przekazać e-mailem, przesłać pocztą tradycyjną na adres Urzędu Gminy lub wrzucić do urny wystawionej w holu Urzędu.

Spotkania

W celu ułatwienia zrozumienia prezentowanych treści i odniesienie się do nich, na spotkaniu wykorzystano wizualizację w postaci prezentacji graficznej. Przebieg spotkania wyglądał następująco:

- etapy prac nad Lokalnym Programem Rewitalizacji,
- podstawowe pojęcia związane z rewitalizacją,
- zasięg obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na mapie,
- diagnoza obszaru rewitalizacji:
 - kryzysowe zjawiska w sferze społecznej,
 - kryzysowe zjawiska w pozostałych sferach,
 - potencjały obszaru,
 - problemy obszaru,
- dyskusja na temat plusów i minusów danego obszaru, wizji jego rozwoju, celów

rozwojowych i przedsięwzięć,

- przypomnienie o toczących się konsultacjach,
- przekazanie ankiet,

Ankiety

Równocześnie z konsultacjami społecznymi projektu uchwały o wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji, przeprowadzono ankietę dotyczącą obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji. Celem badania było poznanie opinii mieszkańców na temat aktualnych problemów, czynników i zjawisk kryzysowych występujących na obszarach zdegradowanych gminy oraz potrzeb i oczekiwanych działań w zakresie rewitalizacji, mających na celu ich ożywienie społeczno-gospodarcze. Ankietę przeprowadzono także podczas spotkań z mieszkańcami obszarów rewitalizacji.

Ankieta była dostępna na stronie drzycim.pl oraz w siedzibie Urzędu Gminy. Wypełnioną ankietę można było przekazać e-mailem, przesłać pocztą tradycyjną na adres Urzędu Gminy lub wrzucić do urny wystawionej w holu Urzędu.

Łącznie pozyskano 122 ankiety. Wzór ankiety stanowi załącznik nr 4. Wyniki przeprowadzonej ankiety przedstawia załącznik nr 5.

Konsultacje społeczne projektu Programu Rewitalizacji Gminy Drzycim

Konsultacje społeczne projektu Programu Rewitalizacji Gminy Drzycim trwały od 23 maja 2017 r. do 30 czerwca 2017 r. W tym czasie zbierane były uwagi (ustne, pisemne i elektroniczne) do projektu programu rewitalizacji.

Formy konsultacji społecznych wykorzystane w procesie przygotowania programu na etapie programowania:

- Zbieranie uwag w postaci papierowej lub elektronicznej

W terminie do 30 czerwca 2017 r. trwały konsultacje społeczne, podczas których interesariusze mieli możliwość wnoszenia uwag do projektu programu rewitalizacji za pomocą formularza konsultacji społecznych (wzór formularza przedstawia załącznik nr 3).

Formularz uwag był dostępny na stronie drzycim.pl oraz w siedzibie Urzędu Gminy. Wypełniony formularz konsultacji można było przekazać e-mailem, przesłać pocztą tradycyjną na adres Urzędu Gminy lub dostarczyć osobiście do Urzędu.

- Spotkania

Spotkania z mieszkańcami obszaru rewitalizacji oraz pozostałymi mieszkańcami gminy odbyły się w sołectwach: Wery oraz Gródek. Uczestnikom spotkania przedstawiono treść projektu programu rewitalizacji. W celu ułatwienia zrozumienia prezentowanych treści i odniesienie się do nich, na spotkaniach wykorzystano wizualizację w postaci prezentacji graficznej. Wszyscy

zainteresowani mieli możliwość zgłaszania podczas spotkania swoich uwag do dokumentu.

➤ Uwagi ustne

Inną formą prowadzonych konsultacji było zbieranie uwag ustnych. Wszyscy zainteresowani mieli możliwość osobistego lub telefonicznego kontaktu z wyznaczonym pracownikiem Urzędu Gminy, który odpowiadał na uwagi i pytania w zakresie konsultowanych dokumentów ich treści.

Partycypacja społeczna na etapie wdrażania i monitorowania

Aby zapewnić i utrzymać zainteresowanie społeczeństwa rewitalizacją oraz zagwarantować wszystkim interesariuszom wiedzę i możliwość uczestniczenia w procesie rewitalizacji, przez cały okres wdrażania prowadzone będą działania związane z promocją i informowaniem o realizacji poszczególnych projektów rewitalizacyjnych zawartych w programie oraz stanie wdrażania programu. W celu zapewnienia każdemu zainteresowanemu dostępu do tych informacji i możliwość zgłaszania uwag przewidywane są następujące formy konsultowania/informowania:

- Strona internetowa drzycim.pl,
- Biuletyn Informacji Publicznej,
- Zebrania sołeckie,
- Promocja działań rewitalizacyjnych podczas lokalnych imprez,
- Rozmowy z przedstawicielami mieszkańców – radnymi i sołtysem.

12 SZACUNKOWE RAMY FINANSOWE W ODNIESIENIU DO GŁÓWNYCH I UZUPEŁNIAJĄCYCH PROJEKTÓW/PRZEDSIĘWZIĘĆ REWITALIZACYJNYCH

Tabela 19. Główne projekty/przedsięwzięcia rewitalizacyjne – harmonogram i szacunkowe ramy finansowe

Obszar rewitalizacji (nr/nazwa)	Termin realizacji projektu (rok)	Projekt (nr, nazwa)	Typ projektu ³	Przedsięwzięcie (nr, nazwa)	Podmiot/y realizujący /e projekt	Szacowana wartość projektu (zł)	Poziom dofinansowania		Źródło finansowania			
							%	zł	Środki publiczne			Środki prywatne
									EFS	EFRR	Inne	
Gródek, Wery	2019	A.1.1.1 Kursy zawodowe dla dorosłych	S	A.1.1 Aktywizacja zawodowa	Gmina Drzycim	100 000,00	85	85 000,00	X			
Gródek, Wery	2020	A.1.1.2 Podnoszenie kompetencji – kursy komputerowe	S	A.1.1 Aktywizacja zawodowa	Gmina Drzycim	100 000,00	85	85 000,00	X			
Gródek, Wery	2018 – 2020	A.1.2.1 Cykliczne działania artystyczne, kulturalne i edukacyjne w formie festynów	S	A.1.2 Aktywizacja społeczna	Gmina Drzycim, NGO	200 000,00	85	170 000,00	X		X	X
Wery	2018	A.1.2.2 „Dom otwarty” – świetlica środowiska	S	A.1.2 Aktywizacja społeczna	Gmina Drzycim, NGO	112 000,00	85	95 200,00	X		X	X

Wery	2018	A.1.2.3 Organizacja kursów kulinarnych - „Koło Gospodyń Wiejskich”	S	A.1.2 Aktywizacja społeczna	Gmina Drzycim, NGO	52 000,00	85	44 200,00	X	X	X	X
Wery	2019	A.1.2.4 Organizacja spotkań towarzyskich - „Koło Gospodyń Wiejskich”	S	A.1.2 Aktywizacja społeczna	NGO	28 000,00	85	23 800,00	X		X	X
Wery	2020	A.1.2.5 Szkolenia w ramach rękodzieła artystycznego - „Koło Gospodyń Wiejskich”	S	A.1.2 Aktywizacja społeczna	Gmina Drzycim, NGO	32 000,00	85	27 200,00	X		X	X
Gródek	2018	A.1.2.6 Realizacja atrakcyjnych i aktywizujących inicjatyw na rzecz lokalnej społeczności – „Miłośnicy ryb”	S	A.1.2 Aktywizacja społeczna	PZW	8 000,00	85	6 800,00	X		X	X
Gródek, Wery	2018	A.1.2.8 Realizacja atrakcyjnych i aktywizujących inicjatyw na rzecz lokalnej społeczności – Działalność Klubu Seniora	S	A.1.2 Aktywizacja społeczna	Klub Seniora	22 000,00	85	18 700,00	X		X	X
Wery, Gródek	2019 - 2020	A.2.1.1 Budowa ścieżek i szlaków turystycznych i rekreacyjnych	PF	A.2.1 Rozwój infrastruktury turystycznej	Gmina Drzycim	3 500 000,00	85	2 975 000,00		X		
Wery, Gródek	2017 - 2018	A.2.2.1 Remont boiska i terenu towarzyszącego	PF	A.2.2 Rozwój infrastruktury rekreacyjnej i sportowej	Gmina Drzycim	1 600 000,00	85	1 360 000,00		X	X	

Wery	2017 - 2018	A.2.2.2 Zagospodarowanie przestrzeni przy świetlicy	PF	A.2.2 Rozwój infrastruktury rekreacyjnej i sportowej	Gmina Drzycim	380 000,00	85	323 000,00		X	X	
Gródek	2018 - 2019	A.2.2.3 Zagospodarowanie terenów nad rzeką Wdą – utworzenie strefy rekreacyjno sportowej	PF	A.2.2 Rozwój infrastruktury rekreacyjnej i sportowej	Gmina Drzycim	800 000,00	85	680 000,00		X	X	X
Gródek	2019 - 2020	A.2.3.1 „Klub Kajakowy Gródek”	S	A.2.3. Rozwój aktywnych form rekreacji	Gmina Drzycim	112 000,00	85	95 200,00	X		X	X
Gródek	2019 - 2020	A.2.3.2 „Klub Sportowy Gródek”	S	A.2.3. Rozwój aktywnych form rekreacji	Gmina Drzycim	112 000,00	85	95 200,00	X		X	
Wery	2017 - 2018	A.3.1.1 Remont świetlicy w Werach	T	A.3.1 Modernizacja obiektów	Gmina Drzycim	400 000,00	85	340 000,00		X	X	
Gródek	2019 - 2020	A.3.1.2 Restauracja grodu średniowiecznego oraz zabytkowego dworu.	PF	A.3.1 Modernizacja obiektów	Gmina Drzycim, PPP	1 285 000,00	85	1 092 250,00		X	X	X
Gródek	2018 - 2019	A.3.1.3 Budowa przystani kajakowej oraz zaplecza klubu sportowego	PF	A.3.1 Modernizacja obiektów	Gmina Drzycim	800 000,00	85	680 000,00		X	X	X

Wery, Gródek	2019 - 2020	A.3.2.1 Przebudowa drogi gminnej	T	A.3.2 Modernizacja dróg i ścieżek	Gmina Drzycim	1 400 000,00	85	1 190 000,00		X	X	
Sierosławek	2019 - 2020	Projekt A.3.2.2 Utwardzenie polnej drogi w Sierosławku.	T	A.3.2 Modernizacja dróg i ścieżek	Gmina Drzycim	200 000,00	85	170 000,00		X	X	
Wery, Gródek	2019 - 2020	Projekt A.3.2.3 Poprowadzenie ścieżki rowerowej	T	A.3.2 Modernizacja dróg i ścieżek	Gmina Drzycim	1 600 000,00	85	1 360 000,00				
Wery, Gródek	2020	B.1.1.1 „Bądź przedsiębiorczy”	G	B.1.1 Szkolenia i warsztaty w zakresie zakładania działalności gospodarczej	Gmina Drzycim	31 000,00	85	26 350,00	X		X	X
Wery	2019	B.1.1.2 Projekt informacyjno – animacyjny na temat tworzenia i funkcjonowania spółdzielni socjalnej	G	B.1.2 Aktywizacja społeczna	Gmina Drzycim	24 000,00	85	20 400,00	X			

Źródło: Opracowanie własne

2 S – społeczny, G – gospodarczy, Ś – środowiskowy, PF – przestrzenno – funkcjonalny, T – techniczny

13 SYSTEM ZARZĄDZANIA REALIZACJĄ PROGRAMU REWITALIZACJI

Istotą procesu rewitalizacji jest zapewnienie możliwości prowadzenia szerokich działań partycypacyjnych, w tym sprawny przepływ informacji pomiędzy podmiotami zaangażowanymi w jego realizację. Jednym z kluczowych czynników sukcesu programu rewitalizacji jest umożliwienie udziału w całym procesie rewitalizacji szerokiego grona interesariuszy.

Zdajemy sobie sprawę, że obecnie społeczeństwo nie ma jeszcze wielkich potrzeb w tym zakresie, dlatego jednym z problemów będzie coraz szersze angażowanie interesariuszy w prowadzone działania. Zatem najważniejszym elementem w początkowej fazie będzie realizacja programu rewitalizacji, podejmowanie licznych działań informacyjnych oraz integracyjnych, tak aby przekazać jak najwięcej informacji o podejmowanych działaniach a także o możliwościach aktywnego uczestnictwa w realizowanych pracach.

W tym zakresie ważnym elementem będzie odpowiednie zarządzanie programem. Główne podmioty, na których spoczywa obowiązek sprawnego przygotowania i wdrożenia programu to:

- Wójt Gminy Drzycim,
- Rada Gminy,
- Referat Gospodarki Komunalnej, Mieszkaniowej, Budownictwa i Drogownictwa, Promocji i Rozwoju Gminy,
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Drzycimiu.

Zespół będzie odpowiedzialny za ocenę postępu realizacji i wdrażania poszczególnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych oraz całego programu rewitalizacji. Wyznaczenie ww. komórki organizacyjnej do koordynowania procesem rewitalizacji wynika z faktu, że samorząd koordynuje proces rewitalizacji i zaangażowany będzie w wiele projektów rewitalizacyjnych.

Referatem odpowiedzialnym w zakresie EFRR będzie Referat Gospodarki Komunalnej, Mieszkaniowej, Budownictwa i Drogownictwa natomiast w zakresie projektów z EFS odpowiednio GOPS.

Obecnie w gminie nie funkcjonuje Komitet Rewitalizacji. Zakładamy że w miarę prowadzonych działań partycypacyjnych, taki komitet zostanie ustanowiony w dużej mierze z udziałem interesariuszy. Zadania w procesie przygotowania i wdrażania programu rewitalizacji realizowane były przez:

Wójt

- Wyznaczanie zespołu odpowiedzialnego za prowadzenie analiz służących wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji, sporządzeniu lub zmianie LPR, ocenie aktualności i stopnia jego realizacji,
- Organizacja i prowadzenie działań informacyjnych oraz konsultacji społecznych,
- Zapewnienie obsługi organizacyjnej Programu Rewitalizacji,

- Przygotowanie odpowiednich uchwał dla Rady Gminy o przyjęcie i zatwierdzenie obszarów rewitalizacji i programu rewitalizacji

Rada Gminy

- Wyznaczenie w drodze uchwały obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji,
- Zatwierdzenie i uchwalenie LPR,
- Wprowadzenie przedsięwzięć rewitalizacyjnych zawartych w LPR, służących realizacji zadań własnych gminy, do załącznika do uchwały w sprawie wieloletniej prognozy finansowej gminy.

Komitet Rewitalizacji (w przyszłości)

Stanowi forum współpracy i dialogu interesariuszy z organami gminy w sprawach dotyczących przygotowania, prowadzenia i oceny rewitalizacji oraz pełni rolę opiniodawczo-doradczą wójta. Zasady wyznaczania składu oraz zasady działania Komitetu Rewitalizacji zapewniające wyłanianie przez interesariuszy ich przedstawicieli, określi w drodze uchwały Rada Gminy w terminie nie dłuższym niż 3 miesiące, licząc od dnia uchwalenia Programu Rewitalizacji Gminy Drzycim.

Sposób koordynacji działań podmiotów uczestniczących w programie rewitalizacji

Ponieważ koordynatorem całego procesu rewitalizacji Gminy Drzycim będzie Urząd Gminy który jako instytucja samorządowa posiada odpowiedni potencjał organizacyjny oraz doświadczenie niezbędne do realizacji tego zadania, Wójt Gminy Drzycim wyznaczy pracownika odpowiedzialnego za wsparcie wszystkich powyższych organów w realizacji ich zadań.

Najważniejsze zadania podmiotu koordynującego – Koordynatora:

- Opracowanie zasad i organizacja sprawnej współpracy ze wszystkim podmiotami zaangażowanymi w realizację programu,
- Koordynowanie działań projektowych wymagających jednoczesnego zaangażowania jednostek i spółek gminy oraz strony społecznej,
- Współpraca z komitetem rewitalizacji w sprawach związanych z przygotowaniem, prowadzeniem i oceną rewitalizacji,
- Inicjowanie projektów ujętych w programie poprzez rezerwowanie środków w budżecie gminy, składanie wniosków i pozyskiwanie środków zewnętrznych na ich realizację,
- Opiniowanie propozycji zmian w budżecie gminy odnośnie wartości zadań realizowanych w ramach programu,
- Ocena projektów zgłoszonych do realizacji na obszarze objętym rewitalizacją pod kątem osiągnięcia celów programu,
- Przygotowywanie projektów aktualizacji programu, w tym w szczególności wykazu projektów,
- Promocja programu oraz stworzenie systemu informacji o programie i jego zasadach,
- Organizacja i wdrażanie systemu monitorowania rzeczowego i finansowego dla programu,

- Dokonywanie okresowych przeglądów realizacji projektów, w tym wizyty na miejscu,
- Opracowanie systemu sprawozdawczości z realizacji programu,
- Sporządzanie raportów okresowych oraz raportu końcowego z realizacji programu.

System wdrażania programu rewitalizacji - przyjęcia LPR przedstawia się następująco:

- ✓ Zarządzanie, koordynowanie monitoring i ocena
- ✓ Zapewnienie spójności z dokumentami strategicznymi wyższego rzędu i dokumentami lokalnymi
- ✓ Zaangażowanie lokalnych partnerów

Wdrażanie Programu Rewitalizacji Gminy Drzycim wymaga zaangażowania lokalnych partnerów z sektora: publicznego, społecznego i gospodarczego. Realizacja niniejszego programu wiąże się z udziałem podmiotu zarządzającego i koordynującego poszczególne działania (pracownika Urzędu Gminy) także w procesie monitoringu i oceny programu (przede wszystkim zapewnienie zgodności z harmonogramem realizacji programu rewitalizacji).

Głównym zadaniem wszystkich podmiotów zaangażowanych w proces rewitalizacji jest ukierunkowanie, kontrolowanie i ocena z punktu widzenia zapewnienia pełnej spójności z dokumentami strategicznymi. Jest to wyjątkowo istotne z uwagi na znaczenie realizacji programu dla sprawnej implementacji pozostałych instrumentów rozwoju gminy, a także np. dla możliwości pozyskiwania środków z funduszy strukturalnych, itp.

System informacji i promocji

Partycypacja społeczności lokalnej na każdym etapie powstawania i realizacji programu rewitalizacji odgrywa niezmiernie istotną rolę, dostarczając najbardziej rzetelnych informacji na temat problemów, potrzeb oraz potencjałów danego obszaru, które nie są możliwe do uzyskania na podstawie jedynie analizy danych statystycznych. Zaangażowanie na każdym etapie interesariuszy zainteresowanych udziałem w programie (m.in. organizacji pożytku publicznego, stowarzyszeń, przedsiębiorców, spółdzielni, mieszkańców Gminy Drzycim) umożliwi im aktywny udział w planowaniu i wdrażaniu zmian społecznych, gospodarczych i infrastrukturalnych zgodnie z ich potrzebami i interesami. Dlatego też niezbędne jest umożliwienie wymiany informacji i dyskusji o kształcie, jaki powinna przybrać rewitalizacja za pomocą różnorodnych instrumentów promocyjnych i informacyjnych.

Działania informacyjne i promocyjne są nierozzerwalnie związane z mechanizmami włączenia interesariuszy w proces rewitalizacji. Aby udział lokalnej społeczności w tworzeniu i wdrażaniu programu przyniósł spodziewane efekty, konieczne jest prowadzenie szeregu działań, skupiających się przede wszystkim na:

- Organizacji zebrań, spotkań, konsultacji i warsztatów z mieszkańcami zwłaszcza obszarów rewitalizowanych oraz partnerami społecznymi i gospodarczymi, które

stanowić mają forum wymiany informacji i pomysłów na działania rewitalizacyjne,

- Wydawaniu informatorów, ulotek, plakatów, publikowaniu ogłoszeń prasowych, zamieszczaniu informacji na tablicach ogłoszeń. Formy te pozwolą wypromować działania rewitalizacyjne nie tylko w lokalnym środowisku, ale także poza nim,
- Pełnym wykorzystaniu możliwości kontaktu elektronicznego w postaci publikacji na stronach internetowych i w serwisach społecznościowych oraz komunikacji poprzez pocztę elektroniczną.

Dzięki tak zorganizowanej informacji i promocji społeczność lokalna zyska możliwość aktywnego udziału w tworzeniu wizji obszaru zdegradowanego po rewitalizacji, współdecydowania o kształcie zmian oraz kontroli społecznej nad procesem realizacji programu.

W celu zapewnienia uczestnictwa możliwie szerokiego grona interesariuszy w konsultacjach społecznych, informacje na temat ich rozpoczęcia i form będą każdorazowo ogłoszone co najmniej 7 dni przed planowanym terminem ich przeprowadzenia w sposób zwyczajowo przyjęty w gminie oraz poprzez ogłoszenie na stronie podmiotowej w Biuletynu Informacji Publicznej. Konsultacje będą przeprowadzane z wykorzystaniem różnych form, w sposób ułatwiający zrozumienie treści. Termin wyznaczony na składanie uwag będzie nie krótszy niż 30 dni, a niezwłocznie po zakończeniu każdej z form konsultacji będzie opracowana informacja podsumowująca jej przebieg ze wskazaniem czasu, miejsca oraz uwag zgłoszonych w trakcie procesu konsultacji.

Wszelkie formy partycypacji społecznej, w połączeniu z formami informacji i promocji, mają na celu pobudzenie i aktywizację społeczności na rzecz rozwoju lokalnego z wykorzystaniem posiadanej wiedzy i doświadczenia wszystkich interesariuszy, tak aby wszelkie podejmowane działania prowadziły do urzeczywistnienia wizji obszaru po rewitalizacji.

14 SYSTEM MONITORINGU, OCENY SKUTECZNOŚCI DZIAŁAŃ I SYSTEM WPROWADZANIA ZMIAN

System monitoringu i oceny skuteczności działań

Monitorowanie postępów realizacji oparte będzie na stałym pozyskiwaniu i analizowaniu danych dotyczących realizacji poszczególnych projektów. Bieżąca i systematyczna analiza danych ilościowych i jakościowych osiąganych w trakcie realizacji projektu i porównanie ich z zaplanowanymi w programie, pozwoli na wykrycie rozbieżności oraz umożliwi odpowiednio wczesną korektę możliwych do przewidzenia komplikacji. Zastosowane będą dwie formy monitoringu: monitorowanie postępu prac oraz monitorowanie środków finansowych projektu.

Monitoring rzeczowy obejmuje proces realizacji i polegać będzie przede wszystkim na bieżącej kontroli zakresu merytorycznego prowadzonych działań oraz harmonogramu wdrażania projektu na podstawie pomiarów osiągania założonych rezultatów oraz wskaźników realizacji i ich analizy, a także weryfikacji przedmiotowej zgodności z założeniami LPR.

Monitoring finansowy obejmuje zarządzanie środkami przyznanymi na realizację programu i jest podstawą oceny sprawności ich wydatkowania. Polegać będzie na bieżącej kontroli finansowych aspektów inwestycji: przepływów gotówkowych i poziomu wykorzystania funduszy w poszczególnych kategoriach budżetowych, weryfikacji kwalifikowalności kosztów oraz gromadzeniu informacji o źródłach finansowania programu i stopniu wykorzystania dotacji. Istotnym elementem będzie również kontrola wykonania wzajemnych rozliczeń i zobowiązań z podwykonawcami, ewentualnymi partnerami, uczestnikami projektu i pracownikami oraz weryfikacja finansowej zgodności z założeniami programu.

Monitoring końcowy zweryfikuje, czy wytyczone cele zostały zrealizowane.

Monitoring prowadzić będą pracownicy Urzędu Gminy w Drzycimiu, a zwłaszcza **Referatu Gospodarki Komunalnej, Mieszkalniowej, Promocji i Rozwoju Gminy**. Do ich zadań należeć będzie:

- pozyskiwanie i analiza danych potrzebnych do wyznaczenia wskaźników,
- sporządzanie raportów z realizacji dokumentu i przedstawienia ich do zatwierdzania Radzie Gminy,
- publikacja wyników sprawozdawczości na stronie BIP Gminy.

Zgodnie z Zasadami programowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych w celu ubiegania się o środki finansowe w ramach RPO WK-P na lata 2014-2020, raport dotyczący oceny skuteczności działań wynikający z przeprowadzonych przedsięwzięć rewitalizacyjnych sporządzany powinien być co najmniej raz na 2 lata i przekazywany IZ RPO. Sugerowane jest jednak jego coroczne sporządzanie, w celu pełnej kontroli nad wykonalnością projektów realizowanych w ramach PR.

Zakres przedmiotowych raportów powinien obejmować następujące informacje, dotyczące:

- postępów finansowych, źródeł finansowanych zadań,

- postępów rzeczowych, zgodności z przyjętym harmonogramem,
- przebiegu wdrażania poszczególnych projektów,
- sposobu komunikacji ze wspólnotą lokalną w zakresie wdrażania *Programu*.

Reasumując, efektywne wdrażanie założeń Programu Rewitalizacji wymaga stałego monitorowania efektów rzeczowych i finansowych poszczególnych projektów. W celu uwidocznienia zmian zachodzących w obszarze prowadzonych działań rewitalizacyjnych, niezbędne jest porównywanie wskaźników wg stanu na początku okresu z tymi samymi wskaźnikami osiąganymi w późniejszych etapach realizacji Programu Rewitalizacji.

Wszystkie projekty objęte programem rewitalizacji będą podlegały jednakowemu systemowi oceny. Odpowiedzialny za to będzie koordynator ds. rewitalizacji. Do jego obowiązków należeć będzie także wykonanie wzoru formularza oceny projektu, który będzie wypełniany przez poszczególne podmioty wykonujące projekty rewitalizacyjne. Umożliwi to oszacowanie wartości wskaźników produktu i rezultatu z perspektywy pojedynczej inwestycji, co z kolei umożliwi opisanie i porównanie efektów w sposób jednoznaczny i przejrzysty. Gromadzenie kart projektów inwestycji już zrealizowanych pozwoli ocenić ich skuteczność oraz zdefiniować zagrożenia i szanse inwestycji o zbliżonym charakterze. Stanowić to będzie punkt odniesienia w następnych latach procesu rewitalizacji i pozwoli nadać mu pożądany kierunek oraz uniknąć błędów dotychczas popełnionych.

System wprowadzania modyfikacji w reakcji na zmiany w otoczeniu programu

Ze względu na cel i charakter Lokalny Program Rewitalizacji ma formułę otwartą, tzn. że w przypadku zmiany wymogów prawnych, pojawiania się nowych problemów oraz wykreowania nowych projektów – będzie on aktualizowany. Projekty odpowiadające na zidentyfikowane problemy będą systematycznie przygotowywane w całym okresie wdrożeniowym.

Sytuacje, w których konieczna może być zmiana programu to m.in.:

- Zmiana aktualnych warunków sytuacji społeczno-gospodarczej Gminy,
- Nowo zidentyfikowane potrzeby i oczekiwania mieszkańców obszarów kryzysowych,
- Wzrost bądź spadek poziomu zaangażowania podmiotów lokalnych w planowane działania,
- Konieczność dostosowania działań do możliwości budżetu gminy oraz dostępności środków zewnętrznych.

Zgodnie z zapisami Ustawy o rewitalizacji, w przypadku stwierdzenia, że LPR wymaga zmiany, wójt występuje do Rady Gminy z wnioskiem o jego zmianę. Do wniosku załącza się opinię Komitetu Rewitalizacji. Zmiana LPR następuje w trybie, w jakim został on uchwalony. Zmiana LPR nie wymaga uzyskania opinii ani przeprowadzania konsultacji społecznych jeżeli nie dotyczy przedsięwzięć zawartych na liście podstawowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych ani nie wymaga zmiany uchwały w sprawie ustanowienia na obszarze rewitalizacji Specjalnej Strefy Rewitalizacji.

Wprowadzania zmian do LPR przedstawia się następująco:

- Rada Gminy z własnej inicjatywy lub na wniosek Wójta, po uzyskaniu opinii Komitetu Rewitalizacji podejmuje uchwałę o zmianie LPR
- Wójt ogłasza informację o podjęciu uchwały o zmianie LPR
- Przygotowanie projektu zmiany LPR
- Konsultacje społeczne projektu zmiany LPR (jeśli zmiana dot. listy podstawowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych lub wymaga zmiany uchwały o Specjalnej Strefie Rewitalizacji)
- Wniosek o zaopiniowanie projektu zmiany LPR do podmiotów wymienionych w art. 17 ustawy o rewitalizacji (jeśli zmiana dot. listy podstawowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych lub wymaga zmiany uchwały o Specjalnej Strefie Rewitalizacji)
- Wprowadzenie zmian wynikających z przeprowadzonych konsultacji społecznych i uzyskanych opinii
- Uchwała Rady Gminy o przyjęciu zmiany LPR

15 WYKAZ NIEZBĘDNYCH ZMIAN OCEN I OPINII

Opinia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Bydgoszczy

Zgodnie z ustawą z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko² projekt Programu Rewitalizacji Gminy Drzycim na lata 2016-2020 został przedłożony Regionalnemu Dyrektorowi Ochrony Środowiska w Bydgoszczy celem uzgodnienia konieczności przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla projektu dokumentu. Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Bydgoszczy pismem **Nr** uzgodnił odstąpienie od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla niniejszego dokumentu.

Opinia Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Bydgoszczy

Zgodnie z ustawą z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko³ projekt Programu Rewitalizacji Gminy Drzycim na lata 2016-2020 został przedłożony do Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Bydgoszczy celem uzgodnienia konieczności przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla projektu dokumentu. Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny w Bydgoszczy pismem **Nr r.** uzgodnił odstąpienie od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla niniejszego dokumentu.

ZAŁĄCZNIKI

1. Szczegółowy opis poszczególnych projektów
2. Wzór formularza konsultacji społecznych (1)
3. Wzór formularza konsultacji społecznych (2)
4. Wzór ankiety
5. Wyniki ankietyzacji mieszkańców

Szczegółowy opis poszczególnych projektów

A. Główny cel rewitalizacji: Przekształcenie przestrzeni zdegradowanej na cele aktywizacji społecznej	
Kierunek działań: A.1. Aktywizacja społeczna i zawodowa mieszkańców, w tym grup defaworyzowanych, zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym	
Przedsięwzięcie A.1.1 Aktywizacja zawodowa	
Projekt A.1.1.1 Kursy zawodowe dla dorosłych	
Lokalizacja	Wery - świetlica Gródek - świetlica
Okres realizacji	2019
Charakterystyka przedsięwzięcia – zakres realizowanych zadań	Kursy będą prowadzone we współpracy z Urzędem Pracy i GOPS w Drzycimiu. Będzie to cykl warsztatów o następującej tematyce: ▪ podniesienie kompetencji i kwalifikacji niezbędnych na rynku pracy w kontekście zidentyfikowanych potrzeb osoby, której udzielane jest wsparcie; ▪ kompleksowe i indywidualne pośrednictwo pracy w zakresie wyboru zawodu zgodnego z kwalifikacjami i kompetencjami wspieranej osoby lub poradnictwo zawodowe w zakresie planowania rozwoju kariery zawodowej lub przekwalifikowania ▪ nauka aktywnego poszukiwania pracy. W ramach przedsięwzięcia przewiduje się zatrudnienie wykwalifikowanej osoby prowadzącej szkolenia.
Prognozowane rezultaty	▪ nabycie nowych umiejętności wśród osób bezrobotnych, ▪ zwiększenie motywacji i wiary we własne siły do powrotu na rynek pracy
Uzasadnienie realizacji	
Program adresowany jest do osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, znajdujących się w sytuacji powodującej ubóstwo oraz uniemożliwiającej lub ograniczającej uczestnictwo w życiu zawodowym, społecznym i rodzinnym. Aktywne formy szkolenia, doradztwo oraz projekty aktywizujące bezrobotnych zwiększają szanse na zatrudnienie i powrót na rynek pracy. Partnerzy: GOPS, Drzycim, Urząd Pracy Drzycim.	

A. Główny cel rewitalizacji: Przekształcenie przestrzeni zdegradowanej na cele aktywizacji społecznej	
Kierunek działań: A.1. Aktywizacja społeczna i zawodowa mieszkańców, w tym grup defaworyzowanych, zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym	
Przedsięwzięcie A.1.1 Aktywizacja zawodowa	
Projekt A.1.1.2 Podnoszenie kompetencji – kursy komputerowe	
Lokalizacja	Wery - świetlica Gródek - świetlica
Okres realizacji	2019
Charakterystyka przedsięwzięcia – zakres realizowanych zadań	Prowadzenie szkoleń w ramach obsługi komputera, programów komputerowych, przekazywanie wiedzy osobom starszym przez osoby młode jak i prowadzenie kursów przez wykwalifikowane osoby. W ramach przedsięwzięcia przewiduje się zatrudnienie wykwalifikowanej osoby prowadzącej szkolenia.
Prognozowane rezultaty	▪ nabycie nowych umiejętności wśród osób bezrobotnych, ▪ zwiększenie motywacji i wiary we własne siły do powrotu na rynek pracy
Uzasadnienie realizacji	
Program adresowany jest do osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, znajdujących się w sytuacji powodującej ubóstwo oraz uniemożliwiającej lub ograniczającej uczestnictwo w życiu zawodowym, społecznym i rodzinnym. Program adresowany także do aktywnych zawodowo osób, który pomoże im w zdobywaniu wiedzy o świecie oraz rozwinięciu umiejętności posługiwania się nowymi formami komunikacji i promocji, co zapewni rozwój osobisty ale także możliwości tworzenia nowych miejsc pracy, głównie poprzez samo zatrudnienie lub wspólną pracę w ramach spółdzielni pracy/ spółdzielni socjalnej.	

A. Główny cel rewitalizacji: Przekształcenie przestrzeni zdegradowanej na cele aktywizacji społecznej	
Kierunek działań: A.1. Aktywizacja społeczna i zawodowa mieszkańców, w tym grup defaworyzowanych, zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym	
Przedsięwzięcie A.1.2 Aktywizacja społeczna	
Projekt: A.1.2.1 Cykliczne działania artystyczne, kulturalne i edukacyjne w formie festynów	
Lokalizacja	Gródek – boisko Wery – boisko Sierosławek - składowisko
Okres realizacji	2018 - 2020
Charakterystyka przedsięwzięcia – zakres realizowanych zadań	Elementami projektu jest organizacja różnego rodzaju przedsięwzięć kulturalnych i artystycznych: ▪ cykliczne festyny z okazji np. „Święta poziomki”, Noc Kupały, Święto Karpia itp, z wykorzystaniem tradycji i zasobów lokalnych i wytworzenia nowych zwyczajów. ▪ warsztaty integrując np. szkolenia w ramach NGO z zakresu tradycji lokalnego rzemiosła, zielolecznictwa, ekologii, agroturystyki.

Prognozowane rezultaty	▪ zwiększenie ilości wydarzeń kulturalnych ▪ zwiększenie dostępności wydarzeń kulturalnych, artystycznych i edukacyjnych dla wszystkich mieszkańców, w tym także tych gorzej usytuowanych i osób po 50 roku życia
Uzasadnienie realizacji	
Działania kulturalne, artystyczne i edukacyjne pozwolą na poszerzanie kręgu odbiorców, co jest kluczowym elementem aktywizacji lokalnych społeczności. Podstawą tych działań będą, działania zachęcające do wyjścia poza mury swojego domu, głównie poprzez otwarte festyny i wydarzenia kulturalne i rekreacyjne, z wykorzystaniem lokalnych atrakcji: lasy, jeziora, obiekty historyczne i zabytkowe. Będzie to realizowane głównie poprzez efektywne wykorzystanie nowopowstałych przestrzeni publicznych: plaża, boiska, skansen, szlaki piesze i rowerowe, siłownie publiczne realizowane w ramach przedmiotowego LPR. Powstanie odpowiedniej infrastruktury umożliwi aktywizację organizacji pozarządowych (NGO) takich jak koło gospodyń, klub seniora, PZW, OSP, itp.	

A. Główny cel rewitalizacji: Przekształcenie przestrzeni zdegradowanej na cele aktywizacji społecznej	
Kierunek działań: A.1. Aktywizacja społeczna i zawodowa mieszkańców, w tym grup defaworyzowanych, zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym	
Przedsięwzięcie A.1.2 Aktywizacja społeczna	
Projekt A.1.2.2 „Dom otwarty” – świetlica środowiskowa	
Lokalizacja	Wery – świetlica
Okres realizacji	2018
Charakterystyka przedsięwzięcia – zakres realizowanych zadań	Organizacja świetlicy środowiskowej, w której będą prowadzone różnego rodzaju aktywności nastawione na współpracę osób starszych z dziećmi i młodzieżą (współpraca z klubem seniora, kołem gospodyń, np.): ▪ pomoc przy nauce, zatrudnienie korepetytorów dla dzieci, praca opiekuna świetlicy, ▪ wzajemna pomoc przy poznaniu nowoczesnych rozwiązań technicznych (komputery, telefony komórkowe itp.) ▪ zorganizowanie opieki dla najmłodszych dzieci we współpracy z NGO (koło gospodyń, klub seniora, OSP, PZW), ▪ czytanie książek, gazet, prowadzenie rozmów, wspomnienia, ▪ korzystanie z kafejki internetowej Praca opiekuna i animatora świetlicy oraz współprac z NGO
Prognozowane rezultaty	▪ nawiązanie więzi sąsiedzkich, międzypokoleniowych, ▪ nabycie nowych umiejętności przez osoby starsze, młodzież oraz dzieci ▪ poszerzenie wiedzy ▪ podniesienie poziomu kształcenia
Uzasadnienie realizacji	
„Dom otwarty” – świetlica środowiskowa ma być miejscem spotkań międzypokoleniowym, angażującym osoby starsze do wyjścia z domu, dającym szansę rodzicom na zorganizowanie okazjonalnej opieki dla dzieci. Dzięki działaniu w ciągu całego roku możliwe będzie rozpowszechnienie idei świetlicy, gdzie będą prowadzone różne aktywności pod nadzorem opiekuna świetlicy oraz cyklicznie zatrudnianych animatorów oraz, gdzie wykorzystuje się wiedzę i doświadczenie osób starszych i wiedzę osób młodych (np. w zakresie obsługi komputerów). Zajęcia będą obejmować m.in.: organizacja spotkań i pogadanek dla ludzi w różnym wieku i o różnych zainteresowaniach: sztuki, zdrowia, żywności, zajęcia artystyczne i kulturalne. W ramach świetlicy będzie funkcjonowała kafejka internetowa z darmowym wifi. Głównym	

celem jest nawiązanie więzi sąsiedzkich, międzypokoleniowych oraz nabycie nowych umiejętności przez osoby starsze, młodzież oraz dzieci.
Partnerami w tym projekcie będzie GOPS Drzycim, szkoła, Urząd Pracy, Urząd Gminy.

A. Główny cel rewitalizacji: Przekształcenie przestrzeni zdegradowanej na cele aktywizacji społecznej	
Kierunek działań: A.1. Aktywizacja społeczna i zawodowa mieszkańców, w tym grup defaworyzowanych, zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym	
Przedsięwzięcie A.1.2 Aktywizacja społeczna	
Projekt A.1.2.3 Organizacja kursów kulinarnych - „Koło Gospodyń Wiejskich Wery”	
Lokalizacja	Wery – świetlica
Okres realizacji	2018
Charakterystyka przedsięwzięcia – zakres realizowanych zadań	Przewiduje się prowadzenie różnego rodzaju kursów kulinarnych, przekazywanie wiedzy osobom młodym przez osoby starsze jak i prowadzenie kursów przez wykwalifikowane osoby. W ramach działania przewiduje się: ▪ warsztaty kulinarne dawnych smaków, ▪ warsztaty pieczenia, ▪ spotkania ze znanymi kucharzami z kraju, ▪ zatrudnienie wykwalifikowanej osoby do prowadzenia kursów Koszt cyklicznych warsztatów kulinarnych oraz koszty zakupu wyposażenia oraz produktów do prowadzenia warsztatów.
Prognozowane rezultaty	▪ nawiązanie więzi sąsiedzkich, międzypokoleniowych, ▪ nabycie nowych umiejętności przez społeczność
Uzasadnienie realizacji	
Działanie klubu gospodyń będzie obejmowało aktywizację społeczności lokalnej w poprzez wymianę doświadczeń kulinarnych. Planuje się organizację cyklicznych warsztatów prowadzonych przez gospodynie (wymiana doświadczeń) oraz zaproszonych gości: rzeźników, serowarów, restauratorów, kucharzy. Zajęcia będą obejmować m.in.: organizacja spotkań i pogadań dla ludzi w różnym wieku (przede wszystkim osób młodych) w zakresie zdrowego odżywiania, umiejętności gotowania różnych potraw, wykorzystania lokalnych składników. W ramach prowadzonych zajęć, będą przygotowywane potrawy na lokalne wydarzenia – pikniki, festyny, Dzień Dziecka, Dzień Babci i Dziadka, Dzień Matki, Dzień Kobiet, itp. Głównym celem jest aktywizacja środowiska i nawiązanie więzi sąsiedzkich, międzypokoleniowych oraz nabycie nowych umiejętności przez osoby starsze, młodzież oraz dzieci – zachęcenie do wyjścia z domu i zapobieganie wykluczeniu. Ponadto wytwarzane wyroby będą także oferowane na lokalnych targowiskach (stałe stoisko w ramach targowiska w Drzycimiu) oraz festynach i kiermaszach. Pozwoli to na zdobycie środków na zakup surowców a także uzyskanie wiedzy i doświadczenia w zakresie prowadzenia własnego biznesu, poprzez rozwój własnej działalności na szerszą skalę.	

A. Główny cel rewitalizacji: Przekształcenie przestrzeni zdegradowanej na cele aktywizacji społecznej	
Kierunek działań: A.1. Aktywizacja społeczna i zawodowa mieszkańców, w tym grup defaworyzowanych, zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym	
Przedsięwzięcie A.1.2 Aktywizacja społeczna	
Projekt A.1.2.4. Organizacja spotkań towarzyskich - „Koło Gospodyń Wiejskich Wery” -	

Lokalizacja	Wery – świetlica
Okres realizacji	2019
Charakterystyka przedsięwzięcia - zakres realizowanych zadań	Przewiduje się prowadzenie różnego rodzaju spotkań z okazji wszelakich świąt: Dzień Dziecka, Dzień Babci i Dziadka, Dzień Matki, Dzień Kobiet itp.: ▪ organizowanie konkursów ▪ organizowanie występów
Prognozowane rezultaty	▪ nawiązanie więzi sąsiedzkich, międzypokoleniowych, ▪ integracja społeczności
Uzasadnienie realizacji	
Działania prowadzone przez klub seniora oraz koło gospodyń. W ramach przedsięwzięcia przewiduje się prowadzenie działań społecznych, odbudowujących wspólnotę lokalną oraz angażujących mieszkańców w "życie wsi". Głównym celem organizowanych wydarzeń jest nawiązanie więzi sąsiedzkich, międzypokoleniowych oraz aktywizacja całej społeczności lokalnej. Przygotowanie i organizacja wydarzeń realizowane będą przez lokalne NGO w ramach prowadzonych zajęć i spotkań.	

A. Główny cel rewitalizacji: Przekształcenie przestrzeni zdegradowanej na cele aktywizacji społecznej	
Kierunek działań: A.1. Aktywizacja społeczna i zawodowa mieszkańców, w tym grup defaworyzowanych, zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym	
Przedsięwzięcie A.1.2 Aktywizacja społeczna	
Projekt A.1.2.5. Szkolenia w ramach rękodziela artystycznego - „Koło Gospodyń Wiejskich Wery” -	
Lokalizacja	Wery – świetlica
Okres realizacji	2020
Charakterystyka przedsięwzięcia - zakres realizowanych zadań	Przewiduje się prowadzenie szkoleń w ramach rękodziela artystycznego, przekazywanie wiedzy osobom młodym przez osoby starsze jak i prowadzenie kursów przez wykwalifikowane osoby. W ramach działania przewiduje się: ▪ zatrudnienie wykwalifikowanej osoby do prowadzenia kursów ▪ zakup szydełek – 10 ▪ zakup materiałów Koszt cyklicznych warsztatów oraz koszty zakupu wyposażenia oraz produktów do prowadzenia warsztatów.
Prognozowane rezultaty	▪ nawiązanie więzi sąsiedzkich, międzypokoleniowych, ▪ integracja społeczności
Uzasadnienie realizacji	
Działanie klubu gospodyń będzie obejmowało aktywizację społeczności lokalnej w poprzez wspólne prace artystyczne oraz uczestnictwo w lokalnych festynach, targach i kiermaszach. Planuje się organizację cyklicznych warsztatów prowadzonych przez gospodynie (wymiana doświadczeń) oraz zaproszonych gości: artystów, animatorów. Zajęcia będą obejmować m.in.: organizacja spotkań i pogadanek dla ludzi w różnym wieku w zakresie różnych technik i form artystycznych, w tym wykorzystania lokalnych składników: roślin, drewna, surowców wtórnych. W ramach prowadzonych zajęć, będą przygotowywane ozdoby na lokalne wydarzenia – pikniki, festyny, Dzień Dziecka, Dzień Babci i Dziadka, Dzień Matki, Dzień Kobiet, itp. Ponadto wytwarzane wyroby będą także oferowane na lokalnych targowiskach (stałe stoisko w ramach targowiska w Drzycimiu) oraz festynach i kiermaszach. Pozwoli to na zdobycie środków na zakup surowców a także uzyskanie wiedzy i doświadczenia w zakresie prowadzenia własnego biznesu, poprzez rozwój własnej działalności na szerszą skalę.	

Głównym celem jest aktywizacja środowiska i nawiązanie więzi sąsiedzkich, międzypokoleniowych oraz nabycie nowych umiejętności przez osoby starsze, młodzież oraz dzieci – zachęcenie do wyjścia z domu i zapobieganie wykluczeniu.

A. Główny cel rewitalizacji: Przekształcenie przestrzeni zdegradowanej na cele aktywizacji społecznej	
Kierunek działań: A.1. Aktywizacja społeczna i zawodowa mieszkańców, w tym grup defaworyzowanych, zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym	
Przedsięwzięcie A.1.2 Aktywizacja społeczna	
Projekt: A.1.2.6 Realizacja atrakcyjnych i aktywizujących inicjatyw na rzecz lokalnej społeczności - „Miłośnicy ryb”	
Lokalizacja	Gródek - świetlica,
Okres realizacji	2018
Charakterystyka przedsięwzięcia - zakres realizowanych zadań	Elementami projektu jest zapoznanie chętnych mieszkańców z zasadami działalności Polskiego Związku Wędkarskiego lub Społecznej Straży Rybackiej i zachęcenie do dołączenia do ich jednostki terytorialnej w Werach. Organizacja cyklicznej imprezy – zawody łowieckie wraz z dorocznym festynem gminnym.
Prognozowane rezultaty	▪ nawiązanie więzi sąsiedzkich, międzypokoleniowych, ▪ integracja społeczności
Uzasadnienie realizacji	
Działanie PZW i OSP w zakresie korzystania z wody i lasu. W ramach zajęć planuje się prowadzenie cyklicznych (sezonowych) spotkań o pogadankę, a także wspólnych spacerów w terenie, w celu zapoznania z ideą działania PZW i OSP oraz szerzenia wiedzy na temat właściwego (bezpiecznego) korzystania z lokalnych zasobów: rzek i lasów. Ponadto celem jest organizacja dorocznego festynu („Święto Ryby”) o zasięgu gminy a z czasem ponad gminnym. Głównym celem jest aktywizacja środowiska i nawiązanie więzi sąsiedzkich, międzypokoleniowych oraz nabycie nowych umiejętności przez osoby starsze, młodzież oraz dzieci – zachęcenie do wyjścia z domu i zapobieganie wykluczeniu.	

A. Główny cel rewitalizacji: Przekształcenie przestrzeni zdegradowanej na cele aktywizacji społecznej	
Kierunek działań: A.1. Aktywizacja społeczna i zawodowa mieszkańców, w tym grup defaworyzowanych, zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym	
Przedsięwzięcie A.1.2 Aktywizacja społeczna	
Projekt: A.1.2.7 Realizacja atrakcyjnych i aktywizujących inicjatyw na rzecz lokalnej społeczności - Działalność Klubu Seniora	
Lokalizacja	Gródek - świetlica
Okres realizacji	2018
Charakterystyka przedsięwzięcia - zakres realizowanych zadań	Klub będzie koncentrował się na realizacji samopomocy, rozwoju zainteresowań, integracji społecznej środowiska. Organizacja cyklicznych wydarzeń kulturalnych, wyjazdy integracyjne i uczestnictwo w konkursach regionalnych. Organizacja cyklicznych wydarzeń kulturalnych, wyjazdy integracyjne i uczestnictwo w konkursach regionalnych.

Prognozowane rezultaty	- nawiązanie więzi sąsiedzkich - integracja społeczności
Uzasadnienie realizacji	
Działanie klubu seniora będzie obejmowało aktywizację społeczności lokalnej w poprzez wspólne zajęcia artystyczne oraz uczestnictwo w lokalnych festynach oraz konkursach artystycznych. W ramach zajęć planuje się zajęcia chóru, kurs tańca, oraz zajęcia sportowe (aerobik dla seniorów, nornic wal king, siłownie zewnętrzne i zajęcia na boiskach sportowych. Planuje się organizację cyklicznych warsztatów prowadzonych przez seniorów oraz zaproszonych gości: artystów, animatorów. Klub seniora będzie także zajmował się organizacją lokalnych wydarzeń: pikniki, festyny, Dzień Dziecka, Dzień Babci i Dziadka, Dzień Matki, Dzień Kobiet, itp. Głównym celem jest aktywizacja środowiska i nawiązanie więzi sąsiedzkich, międzypokoleniowych oraz nabycie nowych umiejętności przez osoby starsze, młodzież oraz dzieci – zachęcenie do wyjścia z domu i zapobieganie wykluczeniu.	

A. Główny cel rewitalizacji: Przekształcenie przestrzeni zdegradowanej na cele aktywizacji społecznej	
Kierunek działań: A.2. Podnoszenie atrakcyjności obszaru poprzez rozwój infrastruktury turystycznej/rekreacyjnej, zachowanie dziedzictwa lokalnego i jego promocję.	
Przedsięwzięcie A.2.1 Rozwój infrastruktury turystycznej	
Projekt A.2.1.1 Wyeksponowanie walorów turystycznych - poprowadzenie ścieżki rekreacyjnej	
Lokalizacja	Wery Gródek
Okres realizacji	2019 - 2020
Charakterystyka przedsięwzięcia – zakres realizowanych zadań	Poprowadzenie ścieżki rekreacyjnej i wytyczenie wzdłuż niej szlaku turystycznego oraz znaków informacyjnych i mapy terenu. Ścieżka ta będzie prowadzona przez Wdecki Park Krajobrazowy wzdłuż rzeki Wdy do znajdujących się w Gródku i Werach obiektów turystycznych: - Świecki Obszar Chronionego Krajobrazu, - głaz św. Wojciecha - elektrownia wodna w Gródku z początku XX w. - Drewniany dwór szlachecki w Gródku, - Kapliczka Ojca Świętego Ścieżka wraz ze szlakiem będzie stanowić połączenie z terenem rewitalizowanym w Sierosławku oraz będzie łączyć się ze szlakami prowadzącymi w głąb Borów Tucholskich (Tleń, Tuchola, Czarna Woda) oraz ze ścieżkami/szlakami na terenie gminy oraz Świeciem.
Prognozowane rezultaty	- utworzenie szlaku turystycznego - ułatwienie dostępu do obiektów turystycznych - ułatwienie dostępu do obiektów rekreacyjnych
Uzasadnienie realizacji	
Pomimo tego, że tereny gminy są bardzo atrakcyjne turystycznie, to obecnie są bardzo mało znane i mało dostępne. Wyeksponowanie walorów turystycznych w Werach i Gródku ma na celu zwiększenie atrakcyjności turystycznej gminy. Połączenie sołectw poprzez ścieżkę rekreacyjną i wytyczone na nich szlaki turystyczne ułatwią dostęp do największych atrakcji historycznych i turystycznych gminy oraz najważniejszych punktów rekreacyjnych, przez co przyczynią się do popularyzacji gminy oraz rozwoju działalności gospodarczej (agroturystyki, rzemiosła). Atrakcyjna gmina będzie wywierać pozytywny wpływ na mieszkańców co pozwoli na kształtowanie lokalnego patriotyzmu a przez to i więzi społecznych. W konsekwencji większej aktywności społecznej i gospodarczej.	

A. Główny cel rewitalizacji: Przekształcenie przestrzeni zdegradowanej na cele aktywizacji społecznej	
Kierunek działań: A.2. Podnoszenie atrakcyjności obszaru poprzez rozwój infrastruktury turystycznej/rekreacyjnej, zachowanie dziedzictwa lokalnego i jego promocję.	
Przedsięwzięcie A.2.2 Rozwój infrastruktury rekreacyjnej i sportowej	
Przedsięwzięcie A.2.2.1 Remont boiska i terenu towarzyszącego.	
Lokalizacja	Wery Gródek, ul. Szkolna 5
Okres realizacji	2017 - 2018
Charakterystyka przedsięwzięcia - zakres realizowanych zadań	Przewiduje się: ▪ koszenie boiska przez zatrudnionego pracownika z urzędu gminy ▪ zamontowanie ławek ▪ zamontowanie siłowni plenerowej Remont płyty głównej boiska - przystosowanie do boiska typu orlik z nawierzchnią poliuretanową, przystosowane do gry m.in. w kosza i siatkówkę Ogrodzenie płyty boiska głównego i całego obiektu.
Prognozowane rezultaty	Organizacja zawodów sportowych, treningów i imprez.
Uzasadnienie realizacji	
Boiska w Werach i Gródku są zaniedbane i niedostosowane do użytku społecznego. Dzięki remontowi i dostosowaniu boiska do potrzeb mieszkańców będzie ono miejscem spotkań i integracji społecznej. Dzieci będą mogły rozwijać swoje umiejętności, zainteresowania i pasje oraz poprawić kondycję fizyczną. Planuje się organizowanie tam festynów. Partnerzy: UKS WDA Gródek, Towarzystwo Rozwoju Wsi.	

A. Główny cel rewitalizacji: Przekształcenie przestrzeni zdegradowanej na cele aktywizacji społecznej	
Kierunek działań: A.2. Podnoszenie atrakcyjności obszaru poprzez rozwój infrastruktury turystycznej/rekreacyjnej, zachowanie dziedzictwa lokalnego i jego promocję.	
Przedsięwzięcie A.2.2 Rozwój infrastruktury rekreacyjnej i sportowej	
Projekt A.2.2.2 Zagospodarowanie przestrzeni przy świetlicy.	
Lokalizacja	Wery
Okres realizacji	2017 - 2018
Charakterystyka przedsięwzięcia - zakres realizowanych zadań	W ramach zagospodarowania terenu wokół świetlicy przewiduje się: ▪ zamontowanie siłowni plenerowej ▪ budowę placu zabaw ▪ budowę parkingu ▪ postawienie ławek
Prognozowane rezultaty	▪ poprawa estetyki i bezpieczeństwa
Uzasadnienie realizacji	
Świetlica jest miejscem spotkań i integracji. Mieszkańcy wyrazili potrzebę zagospodarowania jej przestrzeni w celu utworzenia miejsca aktywnego wypoczynku poprzez wzmocnienie kompetencji sportowych. Zagospodarowanie terenu przy świetlicy przyczyni się do zwiększenia integracji mieszkańców oraz stworzenia odpowiedniej bazy kulturowej i aktywizacyjnej.	

A. Główny cel rewitalizacji: Przekształcenie przestrzeni zdegradowanej na cele aktywizacji społecznej	
Kierunek działań: A.2. Podnoszenie atrakcyjności obszaru poprzez rozwój infrastruktury turystycznej/rekreacyjnej, zachowanie dziedzictwa lokalnego i jego promocję.	

Przedsięwzięcie A.2.2 Rozwój infrastruktury rekreacyjnej i sportowej	
Przedsięwzięcie A.2.2.3 Zagospodarowanie terenów nad rzeką Wdą – utworzenie strefy rekreacyjno-sportowej.	
Lokalizacja	Gródek, ul. Wędkarska
Okres realizacji	2018 - 2019
Charakterystyka przedsięwzięcia – zakres realizowanych zadań	W ramach projektu przewiduje się: ▪ usunięcie zarośli ▪ utworzenie plaży ▪ utworzenie struktury kąpieliska gminnego ▪ wybudowanie pomostu ▪ boiska wielofunkcyjnego ▪ utworzenie miejsc kempingowych ▪ utworzenie placu zabaw ▪ utworzenie siłowni plenerowej ▪ wybudowanie parkingu ▪ utworzenie zaplecza socjalnego i toalety ▪ poprowadzenie drogi dojazdowej ▪ oświetlenie terenu.
Prognozowane rezultaty	▪ ułatwienie dostępu do obiektów rekreacyjnych ▪ zagospodarowanie zdegradowanej przestrzeni, ▪ nadanie przestrzeni nowych funkcji ▪ integracja mieszkańców przez aktywny wypoczynek
Uzasadnienie realizacji	
Brzeg rzeki Wdy jest zarośnięty wysoką trawą i zaniedbany. Właściwe zagospodarowanie jej terenu i wykorzystanie położenia Gródka przyczyni się do rozwoju wsi w kierunku agroturystycznym i sportów wodnych a przez to aktywizacji mieszkańców zapobiegającej wykluczeniu społecznemu. Partnerzy: Uczniowski Klub Sportowy „ WDA” Gródek, Klub Seniora, Ochotnicza straż Pożarna, Stowarzyszenie Rozwoju Gminy Drzycim, PZW „Okoń” Gódek.	

A. Główny cel rewitalizacji: Przekształcenie przestrzeni zdegradowanej na cele aktywizacji społecznej	
Kierunek działań A.2.: Podnoszenie atrakcyjności obszaru poprzez rozwój infrastruktury turystycznej/rekreacyjnej, zachowanie dziedzictwa lokalnego i jego promocję.	
Przedsięwzięcie A.2.3 Rozwój aktywnych form rekreacji	
Projekt A.2.3.1 „Klub Kajakowy Gródek”	
Lokalizacja	Gródek – świetlica
Okres realizacji	2019 - 2020
Charakterystyka przedsięwzięcia – zakres realizowanych zadań	W ramach przedsięwzięcia planuje się utworzyć klub, który będzie koncentrował się na organizacji spływów kajakowych, organizowaniu wyjazdów wioślarskich ale również na żagle oraz prowadzenie kursów dla dorosłych w zakresie instruktora kajakarstwa, rekreacji ruchowej. W ramach działania przewiduje się zatrudnienie wykwalifikowanej osoby w ramach przeprowadzania kursów
Prognozowane rezultaty	▪ możliwość społeczności nabycia nowych umiejętności ▪ spędzanie czasu
Uzasadnienie realizacji	
Klub kajakowy będzie prowadził działalność w zakresie aktywizacji sportowej i rekreacyjnej lokalnej społeczności w tym rozwijania umiejętności sportowych młodzieży i dorosłych. Stworzenie miejsca dla aktywnego spędzenia czasu.	

A. Główny cel rewitalizacji: Przekształcenie przestrzeni zdegradowanej na cele aktywizacji społecznej	
Kierunek działań A.2.: Podnoszenie atrakcyjności obszaru poprzez rozwój infrastruktury turystycznej/rekreacyjnej, zachowanie dziedzictwa lokalnego i jego promocję.	
Przedsięwzięcie A.2.3 Rozwój aktywnych form rekreacji	
Projekt A.2.3.2 „Klub Sportowy Gródek”	
Lokalizacja	Gródek
Okres realizacji	2019 - 2020
Charakterystyka przedsięwzięcia - zakres realizowanych zadań	Imprezy o różnym charakterze, w różnych dyscyplinach sportu, z preferencją dla piłki nożnej.
Prognozowane rezultaty	- aktywizacja środowiska, - zapobieganie wykluczeniu
Uzasadnienie realizacji	
Klub sportowy będzie prowadził działalność w zakresie aktywizacji sportowej i rekreacyjnej lokalnej społeczności w tym rozwijania umiejętności sportowych młodzieży i dorosłych. W oparciu o nową infrastrukturę możliwe będzie poszerzenie zakresu działalności klubu na dodatkowe dyscypliny sportu, w tym aktywizację osób starszych – nornic wal king, siłownia zewnętrzna, siatkówka i piłka nożna dla seniorów - więcej osób będzie korzystać z zaplecza sportowego co spowoduje integrację środowiskową, międzyśrodowiskową i międzypokoleniową.	

A. Główny cel rewitalizacji: Przekształcenie przestrzeni zdegradowanej na cele aktywizacji społecznej	
Kierunek działań: A.3. Poprawa infrastruktury technicznej na terenie rewitalizacji .	
Przedsięwzięcie A.3.1 Modernizacja obiektów.	
Projekt A.3.1.1 Remont świetlicy w Werach.	
Lokalizacja	Wery - świetlica
Okres realizacji	2017 - 2018
Charakterystyka przedsięwzięcia - zakres realizowanych zadań	W ramach remontu świetlicy przewiduje się: - przebudowę budynku – wymiana dachu na blachodachówkę; - termomodernizację; - poprawa stanu elewacji; - instalacja centralnego ogrzewania; - założenie instalacji wodno-kanalizacyjnej (kuchnia i łazienka); - wymiana instalacji elektrycznej; - remont kuchni - wyposażenie w zaplecze kuchenne – zlew, lodówka, elektryczny podgrzewacz, bateria, butla gazowa, wylanie podłogi; - remont łazienki – wyposażenie w meble, założenie płytek, wylanie podłogi, bateria, sedes, kaloryfer drabinkowy; - remont i wyposażenie sali świetlicowej – grzejniki 3szt., karnisze 3 szt., lampy LED, biurka 3 szt, laptopy 3 szt., drukarka, miniwieża, szafa pod zabudowę, szklana gablota.
Prognozowane rezultaty	- obniżenie kosztów utrzymania budynku świetlicy - poprawa estetyki i bezpieczeństwa
Uzasadnienie realizacji	

Istniejąca świetlica jest w bardzo złym stanie i wymaga gruntownego remontu - postępująca degradacja budynku, który wymaga modernizacji dachu, termomodernizacji, instalacji elektrycznych i wod-kan, wyposażenia. Remont świetlicy będzie stanowił podstawę dla rozwoju działalności NGO oraz organizowania świetlicy środowiskowej i kafejki internetowej oraz stałych zajęć i szkoleń dla lokalnej społeczności, co przyczyni się do zwiększenia integracji mieszkańców oraz stworzenia odpowiedniej bazy kulturowej i aktywizacyjnej.

A. Główny cel rewitalizacji: Przekształcenie przestrzeni zdegradowanej na cele aktywizacji społecznej	
Kierunek działań: A.2. Podnoszenie atrakcyjności obszaru poprzez rozwój infrastruktury turystycznej/rekreacyjnej, zachowanie dziedzictwa lokalnego i jego promocję.	
Przedsięwzięcie A.3.1 Modernizacja obiektów.	
Przedsięwzięcie A.3.1.2 Restauracja grodu średniowiecznego oraz zabytkowego dworu.	
Lokalizacja	Gródek, ul. Łąkowa 1, działka nr 12
Okres realizacji	2019 - 2020
Charakterystyka przedsięwzięcia - zakres realizowanych zadań	Zakres prac:: ▪ wyrównanie sztucznych wykopów i suchej fosy ▪ odsłonięcie i konserwacja fundamentów zamku średniowiecznego ▪ wywiezienie gruzu i śmieci ▪ uporządkowanie parku, nowe zadrzewienia ▪ wykonanie alejek, oświetlenia, ławek, altanek i tablic informacyjnych dot. Zamku, dworu i folwarku ▪ wykonanie drogi dojazdowej do zamku ▪ restauracja dworu
Prognozowane rezultaty	▪ zachowanie zabytków i udostępnienie ich ▪ pielęgnacja pamięci historycznej i dziedzictwa kulturowego ▪ wzrost aktywności turystycznej
Uzasadnienie realizacji	
Obiekty historyczne w gminie należą do jednych z ciekawszych obiektów w regionie. Jednak obecnie są one zaniedbane i słabo eksponowane. Wzgórze grodowe jest zniszczone wykopami, zaśmiecone, zarośnięte samosiejkami. Dworek drewniany należy do unikalnych zabytków w skali kraju. Teren wokół dworku nadaje się do stworzenia skansenu. Restauracja obiektów ma na celu przywrócenie stanu umożliwiającego udostępnienie obiektów zwiedzającym. Odpowiednia ekspozycja obiektów wraz z zagospodarowaniem terenu pozwoli na udostępnienie ich szerszym gremiom – mieszkańcom i zwiedzającym. Teren i obiekty należą do osoby prywatnej zainteresowanej PPP lub inną formą współpracy z samorządem lokalnym. Obiekty po modernizacji będą służyły społeczności lokalnej do prowadzenia aktywizacji społecznej i gospodarczej – izba pamięci oraz stała ekspozycji lokalnego rzemiosła i wyrobów artystycznych i kulinarnych Partnerzy w realizacji: Wojewódzki Urząd Konserwatora Zabytków w Toruniu, Muzeum im. ks. W. Łęgi w Grudziądzu.	

A. Główny cel rewitalizacji: Przekształcenie przestrzeni zdegradowanej na cele aktywizacji społecznej	
Kierunek działań: A.2. Podnoszenie atrakcyjności obszaru poprzez rozwój infrastruktury turystycznej/rekreacyjnej, zachowanie dziedzictwa lokalnego i jego promocję.	
Przedsięwzięcie A.3.1 Modernizacja obiektów.	
Przedsięwzięcie A.3.1.3 Budowa przystani kajakowej oraz zaplecza klubu sportowego	

Lokalizacja	Gródek , ul. Łąkowa 1, działka nr 12
Okres realizacji	2018 - 2019
Charakterystyka przedsięwzięcia - zakres realizowanych zadań	W ramach projektu przewiduje się: ▪ usunięcie zarośli ▪ utworzenie zaplecza socjalnego i toalety ▪ oświetlenie terenu.
Prognozowane rezultaty	▪ ułatwienie dostępu do obiektów rekreacyjnych ▪ zagospodarowanie zdegradowanej przestrzeni, ▪ nadanie przestrzeni nowych funkcji ▪ integracja mieszkańców przez aktywny wypoczynek
Uzasadnienie realizacji	
Brzeg rzeki Wdy jest zarośnięty wysoką trawą i zaniedbany. Właściwe zagospodarowanie jej terenu i wykorzystanie położenia Gródka przyczyni się do rozwoju wsi w kierunku agroturystycznym i sportów wodnych a przez to aktywizacji mieszkańców zapobiegającej wykluczeniu społecznemu. Dzięki budowie i dostosowaniu przystani kajakowej do potrzeb mieszkańców będzie ono miejscem spotkań i integracji społecznej. Klub sportowy będzie mógł się prężnie rozwijać. Partnerzy: Uczniowski Klub Sportowy „ WDA” Gródek, Klub Seniora, Ochotnicza straż Pożarna, Stowarzyszenie Rozwoju Gminy Drzycim, PZW „Okoń” Gódek.	

A. Główny cel rewitalizacji: Przekształcenie przestrzeni zdegradowanej na cele aktywizacji społecznej	
Kierunek działań: A.3. Poprawa infrastruktury technicznej na terenie rewitalizacji .	
Przedsięwzięcie A.3.2 Modernizacja dróg i ścieżek	
Projekt A.3.2.1 Przebudowa drogi gminnej.	
Lokalizacja	Wery Gródek
Okres realizacji	2019 - 2020
Charakterystyka przedsięwzięcia - zakres realizowanych zadań	W ramach projektu przewiduje się: ▪ poprawienie stanu nawierzchni poprzez utwardzenie ▪ poprowadzenie chodników dostosowanych do osób starszych i dzieci ▪ zamontowanie oświetlenia przy ulicy
Prognozowane rezultaty	▪ skrócenie czasu przejazdu ▪ ułatwienie dojazdu do najważniejszych punktów gminy, między innymi brzegu rzeki, obiektów rekreacyjnych, świetlicy
Uzasadnienie realizacji	
W miejscowościach brakuje ścieżek rowerowych, chodników oraz oświetlenia. Poprawa stanu dróg i infrastruktury towarzyszącej ułatwi komunikację co wpłynie pozytywnie na rozwój przedsiębiorczości. Poprawi bezpieczeństwo w poruszaniu się w szczególności dla osób starszych i dzieci.	

A. Główny cel rewitalizacji: Przekształcenie przestrzeni zdegradowanej na cele aktywizacji społecznej	
Kierunek działań: A.3. Poprawa infrastruktury technicznej na terenie rewitalizacji .	
Przedsięwzięcie A.3.2 Modernizacja dróg i ścieżek	
Projekt A.3.2.2 Utwardzenie polnej drogi w Sierosławku.	
Lokalizacja	Sierosławek
Okres realizacji	2019 - 2020

Charakterystyka przedsięwzięcia - zakres realizowanych zadań	W ramach projektu przewiduje się utwardzenie tłuczniem polnej drogi.
Prognozowane rezultaty	▪ skrócenie czasu przejazdu ▪ ułatwienie dojazdu do najważniejszych punktów gminy, między innymi brzegu rzeki, obiektów rekreacyjnych, świetlicy
Uzasadnienie realizacji	
Droga polna w Sierosławku jest tylko częściowo utwardzona i częściowo wytyczona geodezyjnie co bardzo utrudnia funkcjonowanie mieszkańcom. Uzyskanie właściwego stanu drogi przyczyni się do ułatwienia komunikacji w miejscowości a tym samym do integracji społeczności wiejskiej.	

A. Główny cel rewitalizacji: Przekształcenie przestrzeni zdegradowanej na cele aktywizacji społecznej	
Kierunek działań: A.3. Poprawa infrastruktury technicznej na terenie rewitalizacji .	
Przedsięwzięcie A.3.2 Modernizacja dróg i ścieżek	
Projekt A.3.2.3 Poprowadzenie ścieżki rowerowej.	
Lokalizacja	Sierosławek - Wery - Rówieśnica –Gródek.
Okres realizacji	2019 - 2020
Charakterystyka przedsięwzięcia - zakres realizowanych zadań	Przewiduje się utwardzenie dróg i poprowadzenie ścieżki rowerowej o nawierzchni bitumicznej: ▪ Sierosławek od skrzyżowania drogi do Wer do polany poziomej – 1,5 km ▪ od skrzyżowania do Wer 1 km ▪ Wery 500 m – kociołki ▪ Wery od szosy w stronę świetlicy ▪ od Wer do Rówieśnicy 800m ▪ od Rówieśnicy do Gródka 3 km ▪ postawienie altanki zadaszonej na polanie poziomej ▪ zamontowanie obiektów bike&ride, ławek, koszy na śmieci
Prognozowane rezultaty	▪ skrócenie czasu przejazdu ▪ ułatwienie dojazdu do najważniejszych punktów gminy, między innymi brzegu rzeki, obiektów rekreacyjnych, świetlicy
Uzasadnienie realizacji	
W miejscowościach brakuje ścieżek rowerowych. Poprowadzenie takich ułatwi komunikację oraz bezpieczeństwo w poruszaniu się.	

B. Uzupełniający cel rewitalizacji: Przekształcenie przestrzeni zdegradowanej na cele aktywizacji gospodarczej	
KIERUNEK DZIAŁAŃ B.1: Rozwój gospodarczy obszaru rewitalizacji	
Przedsięwzięcie B.1.1 Szkolenia i warsztaty w zakresie zakładania działalności gospodarczej	
Projekt B.1.1.1 „Bądź przedsiębiorczy”	
Lokalizacja	Wery – świetlica,
Okres realizacji	2020
Charakterystyka przedsięwzięcia - zakres realizowanych zadań	Elementami projektu jest ▪ przekazanie informacji jak założyć własną

	firmę, ▪ poznanie procesu otworzenia własnej działalności od momentu powstania pomysłu na biznes po zatrudnienie pracowników, ▪ zapoznanie z wiedzą niezbędną dla każdego początkującego przedsiębiorcy, dotyczącą: formalności urzędowych, podatków, źródeł finansowania działalności oraz z aktualnymi przepisami dotyczącymi prowadzenia działalności gospodarczej, ▪ zdobycie wiedzy jak wykorzystać walory turystyczne pod kątem działalności gospodarczej ▪ zatrudnienie wykwalifikowaną osobę prowadzącą szkolenia
Prognozowane rezultaty	▪ rozwój gospodarczy ▪ wzrost aktywności gospodarczej
Uzasadnienie realizacji	
Zwiększenie aktywności obywatelskiej i przedsiębiorczości mieszkańców co istotnie wpłynie na proces zrównoważonego rozwoju gospodarczego.	

B. Uzupełniający cel rewitalizacji: Przekształcenie przestrzeni zdegradowanej na cele aktywizacji gospodarczej	
KIERUNEK DZIAŁAŃ B.1: Rozwój gospodarczy obszaru rewitalizacji	
Przedsięwzięcie B.1.1 Szkolenia i warsztaty w zakresie zakładania działalności gospodarczej	
Projekt B.1.1.2 Projekt informacyjno-animacyjny na temat tworzenia i funkcjonowania spółdzielni socjalnej.	
Lokalizacja	Wery – świetlica
Okres realizacji	2019
Charakterystyka przedsięwzięcia - zakres realizowanych zadań	Przekazanie podstawowych informacji dla wytypowanej grupy osób bezrobotnych o możliwości tworzenia spółdzielni socjalnej. Animacja psychologiczno-pedagogiczna, zachęcająca do podjęcia działań – przejście do etapu zorganizowanego szkolenia, poprzedzającego utworzenie spółdzielni socjalnej. Opracowanie strategii wprowadzenia na rynek gospodarczy nowego produktu z tematyki regionalnej i rękodzieła. W ramach działania przewiduje się - zatrudnienie wykwalifikowanej osoby do prowadzenia kursu.
Prognozowane rezultaty	▪ zdobycie wiedzy związanej z funkcjonowaniem spółdzielni socjalnej ▪ stworzenie spółdzielni socjalnej ▪ zapobieganie wykluczeniu osób bezrobotnych
Uzasadnienie realizacji	
Osoby zarejestrowane w Urzędzie Pracy i niepracujące wyrażają chęć założenia Spółdzielni i wytworzenia własnego produktu. Przyczyni się to do aktywizacji osób wykluczonych a tym samym zmniejszenia bezrobocia.	

Legenda:

Przedsięwzięcie A.1.1 Aktywizacja zawodowa

Przedsięwzięcie A.1.2 Aktywizacja społeczna
Przedsięwzięcie A.2.1 Rozwój infrastruktury turystycznej
Przedsięwzięcie A.2.2 Rozwój infrastruktury rekreacyjnej i sportowej
Przedsięwzięcie A.2.3 Rozwój aktywnych form rekreacji
Przedsięwzięcie A.3.1 Modernizacja obiektów.
Przedsięwzięcie A.3.2 Modernizacja dróg i ścieżek
Przedsięwzięcie B.1.1 Szkolenia i warsztaty w zakresie zakładania działalności gospodarczej

Formularz konsultacyjny
dotyczący projektu uchwały Rady Gminy Drzycim w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego
i obszaru rewitalizacji Gminy Drzycim.

Wprowadzenie:

Zgodnie z art. 10 pkt 2 ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji obszar rewitalizacji nie może być większy niż 20% powierzchni gminy oraz zamieszkały przez więcej niż 30% liczby mieszkańców gminy. Obszar rewitalizacji może być podzielony na podobszary, w tym podobszary nieposiadające ze sobą wspólnych granic.

1. Proszę o zaznaczenie znakiem „X” w tabeli Pani/Pana opinii na temat przedstawionej propozycji wyznaczenia granic obszaru zdegradowanego na terenie gminy Drzycim.

a) zdecydowanie pozytywna	
b) pozytywna	
c) negatywna	
d) zdecydowanie negatywna	
e) trudno powiedzieć	

Uzasadnienie:

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2. Propozycje ewentualnych zmian obszaru zdegradowanego na terenie Gminy Drzycim z uzasadnieniem.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

3. Proszę o zaznaczenie znakiem „X” w tabeli Pani/Pana opinii na temat przedstawionej propozycji wyznaczenia granic obszaru rewitalizacji na terenie gminy Drzycim.

a) zdecydowanie pozytywna	
b) pozytywna	
c) negatywna	

d) zdecydowanie negatywna	
e) trudno powiedzieć	

Uzasadnienie:

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

4. Propozycje ewentualnych zmian granic obszaru rewitalizacji na terenie gminy Drzycim z uzasadnieniem.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

5. Inne opinie i propozycje dotyczące przedmiotu konsultacji

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Data i czytelny podpis (imię i nazwisko) osoby wypełniającej formularz:

.....

Uwaga!

Uwaga, propozycje i opinie zgłoszone na formularzu konsultacji niepodpisany czytelnie imieniem i nazwiskiem nie będą rozpatrywane.

Formularz zgłoszeniowy

W związku z prowadzonymi konsultacjami społecznymi dotyczącymi Projektu Uchwały Rady Gminy Drzycim w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego oraz obszaru rewitalizacji prosimy o przekazywanie swoich uwag za pomocą formularza.

Wypełniony formularz należy przesłać na adres poczty elektronicznej: rewitalizacja@drzycim.pl
lub

dostarczyć osobiście do Urzędu Gminy Drzycim

**FORMULARZ ZGŁASZANIA UWAG
do dokumentu**

Projektu Uchwały Rady Gminy Drzycim

w sprawie: wyznaczenia obszaru zdegradowanego oraz obszaru rewitalizacji Gminy Drzycim

1. zgłaszane uwagi, postulaty, propozycje

Lp.	Część dokumentu, do którego odnosi się uwaga (Uchwała, Załącznik do uchwały: diagnoza, mapa obszarów zdegradowanych)	Treść uwagi	Uzasadnienie uwagi
1.			
2.			
...			

Informacja o zgłaszającym:

imię i nazwisko/ nazwa organizacji	
e-mail	
tel./faks	

Załącznik 4. Wzór ankiety

Co w Naszej gminie powinno zostać udoskonalone ?

Szanowni Państwo,

Gmina Drzycim opracowuje Lokalny Program Rewitalizacji na lata 2016-2023, którego realizacja będzie podstawą o dofinansowania zadań rozwojowych i inwestycyjnych ze środków Unii Europejskiej. Program ten pozwoli na rewitalizację obszarów najbardziej zdegradowanych w naszej gminie. Środki finansowe będą przeznaczone na usprawnienia w sferze: społecznej, gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno - funkcjonalnej, technicznej.

Państwa opinia, jako mieszkańca Gminy, będzie pomocna w określeniu pożądanych zmian.

Ankieta jest anonimowa, a jej wypełnienie potrwa ok. 10 minut.

Wypełnioną ankietę można zostawiać do dnia 20.10.2016 w:

- 1) Urzędzie Gminy Drzycim pokój nr 10 lub sekretariat
- 2) u Sołtysów w poszczególnych sołectwach

Z poważaniem,

Wójt Gminy Drzycim

Na początku poprosimy o podanie kilku informacji (pozwoli to na dokładniejszą analizę):

Płeć:

☐ kobieta

☐ mężczyzna

W którym z następujących przedziałów mieści się Pana/Pani wiek?

☐ poniżej 15 lat

☐ 25-30 lat

☐ 60+ i więcej lat

☐ 15-17 lat

☐ 31-44 lata

☐ 18-24 lata

☐ 45-59 lat

Miejscowość (wpisz miejscowość zamieszkania):

.....
.....

Wybierz

wszystkie

jakie

dotyczą:

☐ pracuję na terenie gminy

☐ prowadzę działalność na terenie gminy

☐ uczę się na terenie gminy

Jakie jest Pana/Pani wykształcenie?

☐ niepełne podstawowe

☐ średnie (liceum, technikum)

☐ podstawowe, gimnazjum

☐ pomaturalne

☐ zasadnicze zawodowe

☐ wyższe

Proszę o wskazanie Pana/Pani statusu zawodowego?

☐ pracownik umysłowy

☐ bezrobotny

☐ student/uczeń

☐ rencista/emeryt

☐ pracownik

☐ inny (jaki?)

☐ przedsiębiorca

W jakim sektorze Pan/Pani pracuje lub prowadzi działalność gospodarczą?

☐ rolnictwo

☐ administracja

☐ przemysł

☐ nie dotyczy

☐ usługi

☐ inny (jaki?).....

Jaka jest liczba osób w gospodarstwie domowym?

☐ aktywnych zawodowo

☐ emerytów i

☐ uczących się i niepracujących.....

rencistów.....

.....

Jak ogólnie oceniają Państwo jakość życia w Gminie?

☐ bardzo dobrze ☐ dobrze ☐ źle ☐ bardzo źle ☐ trudno powiedzieć

Gdzie Państwo korzystacie z poniższych usług?

	W miejscu zamieszkania	W innej miejscowości niż miejsce zamieszkania w gminie	Poza gminą	Mam taką potrzebę, ale nie korzystam	Nie mam takiej potrzeby
opieka żłobkowa	☐	☐	☐	☐	☐
opieka przedszkolna	☐	☐	☐	☐	☐
edukacja podstawowa/ gimnazjalna	☐	☐	☐	☐	☐
edukacja zawodowa/ szkoły średnie	☐	☐	☐	☐	☐
zajęcia pozalekcyjne	☐	☐	☐	☐	☐
podstawowa opieka zdrowotna	☐	☐	☐	☐	☐
usługi rehabilitacyjne - opiekuńcze	☐	☐	☐	☐	☐
sport i rekreacja	☐	☐	☐	☐	☐
rozrywka i kultura	☐	☐	☐	☐	☐
zakupy spożywcze i pierwszej potrzeby	☐	☐	☐	☐	☐
drobne usługi rzemieślnicze (np.: szewc, zegarmistrz, pralnia)	☐	☐	☐	☐	☐

Jakie problemy społeczne występują w Państwa otoczeniu?

	bardzo często	często	rzadko	wcale	nie wiem
trudności w godzeniu życia zawodowego i prywatnego	☐	☐	☐	☐	☐
niewystarczająca opieka nad osobami niesamodzielnymi i wymagającymi pomocy (osoby starsze, osoby niepełnosprawne)	☐	☐	☐	☐	☐
zażywanie środków odurzających (narkomania, alkoholizm, dopalacze)	☐	☐	☐	☐	☐
wandalizm, przestępczość, bójki	☐	☐	☐	☐	☐
przemoc rodzinna	☐	☐	☐	☐	☐
problemy wychowawcze	☐	☐	☐	☐	☐
zaśmiecanie okolicy	☐	☐	☐	☐	☐
niewystarczająca współpraca sąsiedzka/ obojętność sąsiedzka	☐	☐	☐	☐	☐
mała aktywność mieszkańców na rzecz działań dla lokalnej społeczności	☐	☐	☐	☐	☐
niewystarczająca ilość zajęć pozalekcyjnych	☐	☐	☐	☐	☐
bezdomność	☐	☐	☐	☐	☐
osoby i rodziny doświadczające ubóstwa	☐	☐	☐	☐	☐
uciążliwe sąsiedztwo	☐	☐	☐	☐	☐
inne (jakie?)	☐	☐	☐	☐	☐

Na ile poniższe zjawiska i problemy o charakterze gospodarczym występują w Państwa otoczeniu ?

	bardzo często	często	rzadko	wcale	nie wiem
Bezrobocie	☐	☐	☐	☐	☐
zatrudnienie „na czarno”	☐	☐	☐	☐	☐
niskie kwalifikacje zawodowe	☐	☐	☐	☐	☐
mała dostępność usług rzemieślniczych (szewc, zegarmistrz, pralnia, krawcowa, inne)	☐	☐	☐	☐	☐
emigracja ludzi młodych	☐	☐	☐	☐	☐

brak siły roboczej o odpowiednich kwalifikacjach zawodowych	☐	☐	☐	☐	☐
brak kapitału lub wsparcia dla przedsiębiorców	☐	☐	☐	☐	☐
zły wizerunek gminy w oczach inwestorów, turystów	☐	☐	☐	☐	☐
brak lub niewystarczająca ilość miejsca do prowadzenia działalności gospodarczej / terenów inwestycyjnych	☐	☐	☐	☐	☐
duża konkurencja większych i lepiej rozwiniętych gmin	☐	☐	☐	☐	☐
inne (jakie ?)	☐	☐	☐	☐	☐

Na ile poniższe zjawiska i problemy o charakterze przestrzenno- funkcjonalnym występują w Państwa otoczeniu ?

	bardzo często	często	rzadko	wcale	nie wiem
zły stan budynków mieszkalnych	☐	☐	☐	☐	☐
zły stan techniczny budynków użyteczności publicznej	☐	☐	☐	☐	☐
niedostosowanie infrastruktury dla osób niepełnosprawnych	☐	☐	☐	☐	☐
brak lub niewystarczająca ilość miejsc rekreacji i spędzania czasu wolnego	☐	☐	☐	☐	☐
zły stan dróg i chodników	☐	☐	☐	☐	☐
utrudnione połączenia komunikacyjne	☐	☐	☐	☐	☐
brak lub utrudniony dostęp do sieci teleinformatycznej (Internetu)	☐	☐	☐	☐	☐
zdewastowana i opuszczone tereny	☐	☐	☐	☐	☐
niewystarczające zasoby mieszkaniowe	☐	☐	☐	☐	☐
niewystarczająca ilość ścieżek rowerowych	☐	☐	☐	☐	☐
mała ilość miejsc parkingowych	☐	☐	☐	☐	☐
mała ilość obiektów turystycznych	☐	☐	☐	☐	☐
Brak infrastruktury technicznej (sieci wodociągowej, kanalizacyjnej, c.o.)	☐	☐	☐	☐	☐
brak infrastruktury społecznej (typu świetlica wiejska)	☐	☐	☐	☐	☐
inne (jakie ?)	☐	☐	☐	☐	☐

Na ile poniższe zjawiska i problemy o charakterze środowiskowym występują w Państwa otoczeniu ?

	bardzo często	często	rzadko	wcale	nie wiem
zły stan środowiska naturalnego	☐	☐	☐	☐	☐
zanieczyszczenie powietrza (piece opalane węglem i śmieciami)	☐	☐	☐	☐	☐
niewłaściwa gospodarka odpadami	☐	☐	☐	☐	☐
dzikie wysypiska	☐	☐	☐	☐	☐
zanieczyszczona woda (ograniczone możliwości korzystania z waloru)	☐	☐	☐	☐	☐
brak dostępu do walorów środowiskowych (ścieżki, parkingi, miejsca wypoczynku)	☐	☐	☐	☐	☐
niska świadomość ekologiczna	☐	☐	☐	☐	☐
brak sieci kanalizacyjnej /przydomowych oczyszczalni ścieków	☐	☐	☐	☐	☐
inne (jakie ?)	☐	☐	☐	☐	☐

Czego najbardziej potrzeba w Pana(i) miejscu zamieszkania, aby stało się ono bardziej przyjazne dla mieszkańców i mogło się lepiej rozwijać?
(Proszę wskazać maksymalnie 3 konkretne działania/ inwestycje)

1.
.....
.....

1
.....
.....

2
.....
.....

Wyniki ankietyzacji mieszkańców

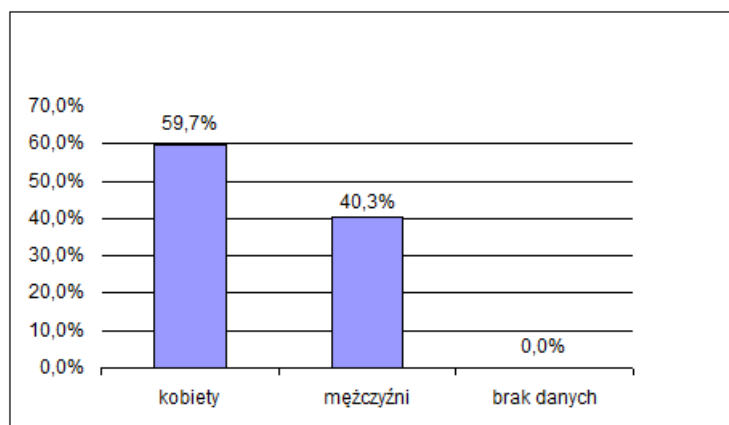
Wyniki badania ankietowego realizowanego podczas konsultacji społecznych w okresie od 01.10.2016 do 31.12.2016 na terenie Gminy Drzycim.

W okresie realizacji konsultacji społecznych na terenie Gminy Drzycim otrzymano łącznie 122 ankiety (w wersji papierowej lub elektronicznej). Kwestionariusz ankiety zawierał zarówno pytania zamknięte z gotowymi odpowiedziami, jak i pytania otwarte, w których respondenci udzielali odpowiedzi własnymi słowami.

1. Dane metryczkowe

W badaniu ankietowym wzięły udział łącznie 122 osoby z miejscowości położonych na terenie Gminy Drzycim. W badanej grupie znalazło się 73 kobiet (59,7%) i 49 mężczyzn (40,3%).

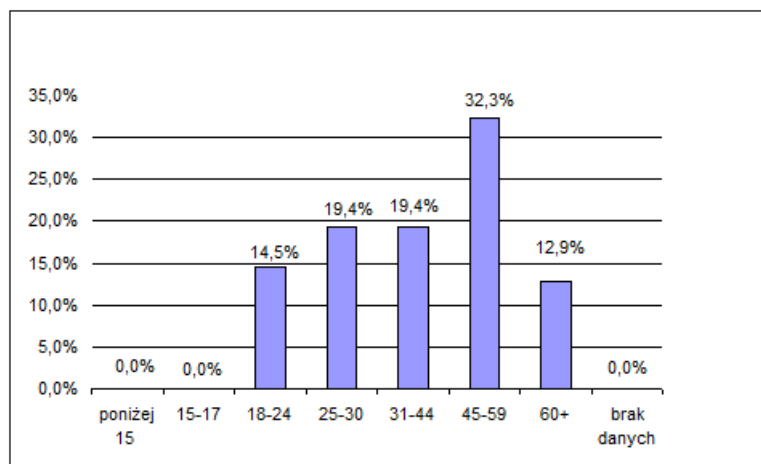
Wykres . Płeć osób biorących udział w badaniu ankietowym (udział procentowy odpowiedzi).

Źródło: Opracowanie własne

W próbie znaleźli się respondenci reprezentujący prawie każdą grupę wiekową. Brak osób tylko w grupach wiekowych poniżej 15 lat oraz 15 – 17 lat. Najliczniejsza była kategoria wiekowa 45-59 (32%) a następnie kategoria 31-44 lat oraz 25 – 30 lat (po 19%). Ankiety wypełniło też 18 osób w wieku 18-24 lat (15%), oraz 16 respondentów w wieku 60+ (13%).

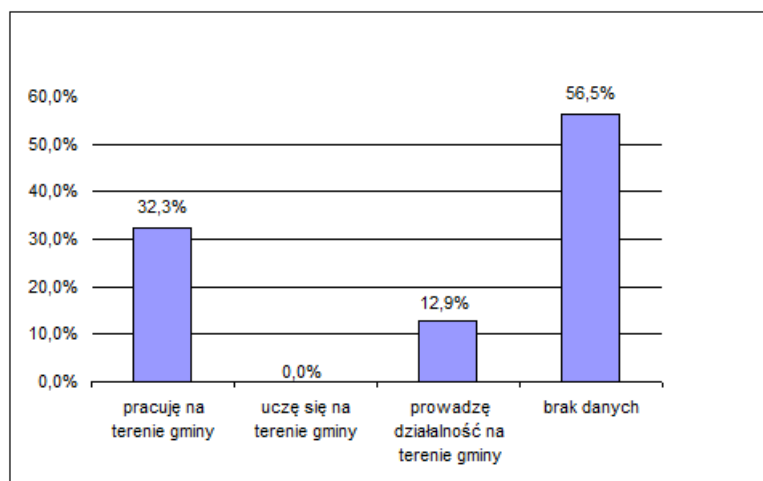
Wykres . Wiek osób biorących udział w badaniu ankietowym (udział procentowy odpowiedzi).

Źródło: Opracowanie własne

39 respondentów pracuje na terenie gminy, 16 prowadzi działalność na terenie gminy. Brak wśród ankietowanych osób uczących się na terenie gminy. 69 osób nie udzieliło odpowiedzi.

Wykres . Miejsce pracy/nauki osób biorących udział w badaniu ankietowym (udział procentowy odpowiedzi).

Źródło: Opracowanie własne

Opinie w badaniu ankietowym wyraziły osoby deklarujące różny poziom wykształcenia: zasadnicze zawodowe – 49 osoby (40%), średnie (liceum, technikum) – 30 osób (25%), wyższe – 63 osób (52%), podstawowe, gimnazjum – 6 osób (5%), pomaturalne – 6 osoby (5%) a także niepełne podstawowe – 2 osoby (2%).

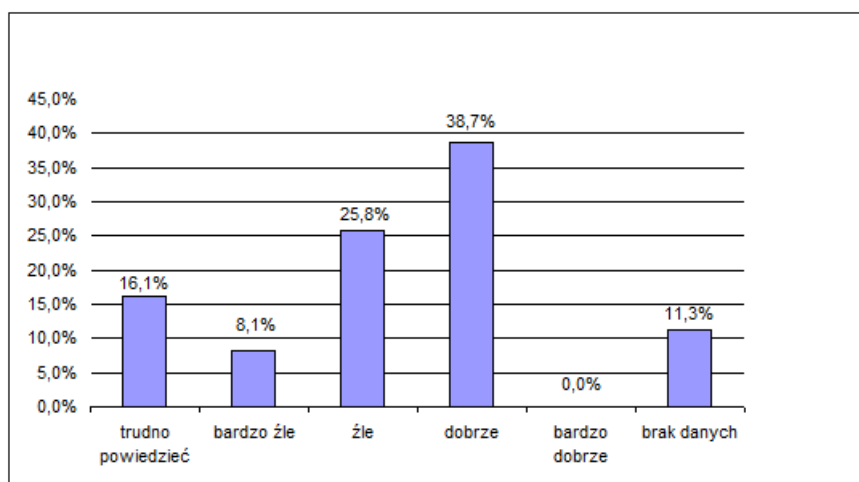
Ankietowani reprezentowali różny status zawodowy: pracownik – 39 osób (32%), rencista/emeryt – 18 osób (15%), pracownik umysłowy – 15 osób (12%), student/uczeń oraz przedsiębiorca po 10 osób (po 8,3%), bezrobotny – 6 osoby (5%). 24 osób (20,0%) zaznaczyło odpowiedź – inne, w tym 10 osób (16,7%) – rolnik oraz 2 osoby (2%) – gospodyni domowa i 2 osoba (2%) – kierowca.

Sektory w których respondenci pracują bądź prowadzą działalność gospodarczą przedstawiają się następująco: 50 osób (40,8%) – rolnictwo, po 19 (po 17%) ankietowanych wybrało odpowiedź usługi oraz nie dotyczy, 17 osób (14%) – przemysł a 7 (6%) respondentów pracuje w administracji. W innych sektorach działa 7 ankietowanych (6%) w tym 2 osoby (2%) pracuje w handlu, 2 osoby (2%) w transporcie i również 2 osoby (2%) w sektorze medycznym.

2. Jak ogólnie oceniają Państwo jakość życia w Gminie ?

Jakość życia w danym miejscu zamieszkania została oceniona dobrze - 48 osoby wybrało taką odpowiedź (39% wskazań). 32 osób (25,8%) oceniło jakość życia źle a 10 osób (8%) na bardzo złym poziomie. 19 osób (15%) przyznało, że nie może jednoznacznie ocenić jakości życia w twojej miejscowości. 15 ankietowanych (11%) nie udzieliło odpowiedzi.

Wykres . Ocena jakości życia w Gminie (udział procentowy odpowiedzi).

Źródło: Opracowanie własne

3. Gdzie Państwo korzystacie z poniższych usług ?

W przypadku drobnych usług rzemieślniczych, rozrywki i kultury, sportu i rekreacji oraz usług rehabilitacyjno - opiekuńczych badani deklaruowali, że korzystają głównie poza gminą (kolejno: 75,0%, 63,0%, 41,9%, 72,1%). Z podstawowej opieki zdrowotnej respondenci głównie korzystają w innej miejscowości niż miejsce zamieszkania (49%) Z opieki żłobkowej i przedszkolnej, edukacji podstawowej/gimnazjalnej oraz zawodowej/szkół średnich, zajęć pozalekcyjnych ankietowani głównie deklarują brak potrzeby korzystania (kolejno: 84%, 61%, 63%, 63%, 67%). W miejscu zamieszkania respondenci korzystają głównie tylko z zakupów spożywczych i pierwszej potrzeby.

Tabela 1. Lokalizacja korzystania z usług (udział procentowy).

usługi	W miejscu zamieszkania	W innej miejscowości niż miejsce zamieszkania w gminie	Poza gminą	Mam taką potrzebę, ale nie korzystam	Nie mam takiej potrzeby
Opieka żłobkowa	0,0%	2,7%	8,1%	5,4%	83,8%
Opieka przedszkolna	9,8%	14,6%	9,8%	4,9%	61,0%
Edukacja podstawowa/gimnazjalna	14,0%	16,3%	4,7%	2,3%	62,8%
Edukacja zawodowa/szkoły średnie	0,0%	0,0%	28,9%	7,9%	63,2%
Zajęcia pozalekcyjne	12,8%	5,1%	15,4%	0,0%	66,7%
Podstawowa opieka zdrowotna	38,5%	49,2%	12,3%	0,0%	0,0%
Usługi rehabilitacyjno – opiekuńcze	2,3%	4,7%	72,1%	0,0%	20,9%
Sport i rekreacja	30,2%	9,3%	41,9%	11,6%	7,0%
Rozrywka i kultura	19,6%	6,5%	63,0%	8,7%	2,2%
Zakupy spożywcze i pierwszej potrzeby	44,4%	20,6%	34,9%	0,0%	0,0%
Drobne usługi rzemieślnicze (np. szewc, zegarmistrz, pralnia)	16,7%	2,1%	75,0%	0,0%	6,3%

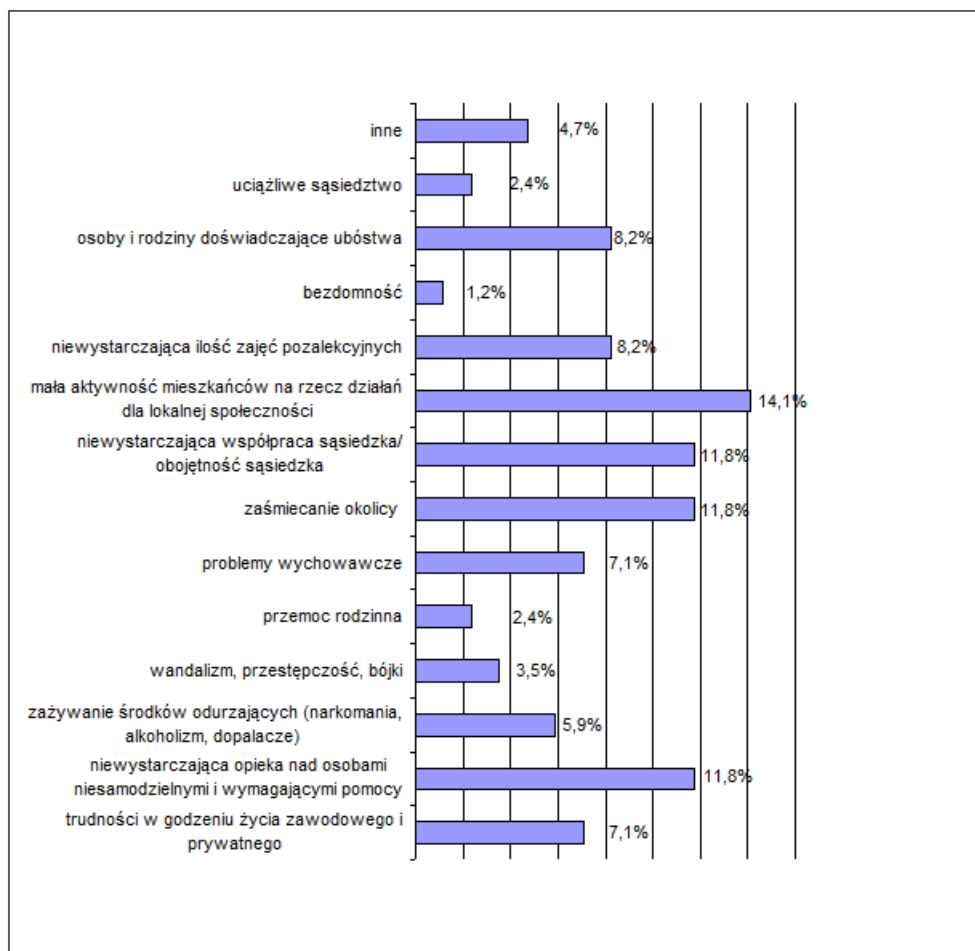
Źródło: Opracowanie własne

4. Jakie problemy społeczne występują w Państwa otoczeniu?

Największym problemem na terenie gminy według ankietowanych jest mała aktywność mieszkańców na rzecz działań dla lokalnej społeczności – 14%. Po 12% respondentów zauważa problem w niewystarczającej opiece nad osobami niesamodzielnymi i wymagającymi pomocy, zaśmiecaniu okolicy oraz niewystarczającej współpracy sąsiedzkiej/obojętności sąsiedzkiej. Problem

w niewystarczającej ilości zajęć pozalekcyjnych oraz w ilości osób i rodzin doświadczających ubóstwa dostrzega po 8% a w trudności w godzeniu życia zawodowego i prywatnego oraz problemach wychowawczych po 7%, 6% ankietowanych w narkomanii/alkoholizmie. Niewielki procent ankietowanych widzi problem w następujących aspektach: wandalizm, przestępczość, bójki – 3,5%, uciążliwe sąsiedztwo, przemoc rodzinna po 2,4%, bezdomność – 1,2%. 4,7% respondentów zaznaczyło odpowiedź inną, w tym: brak rozwoju wsi - 3,5% oraz kradzieże – 1,2%.

Wykres . Największe problemy społeczne na danym obszarze (udział procentowy odpowiedzi).

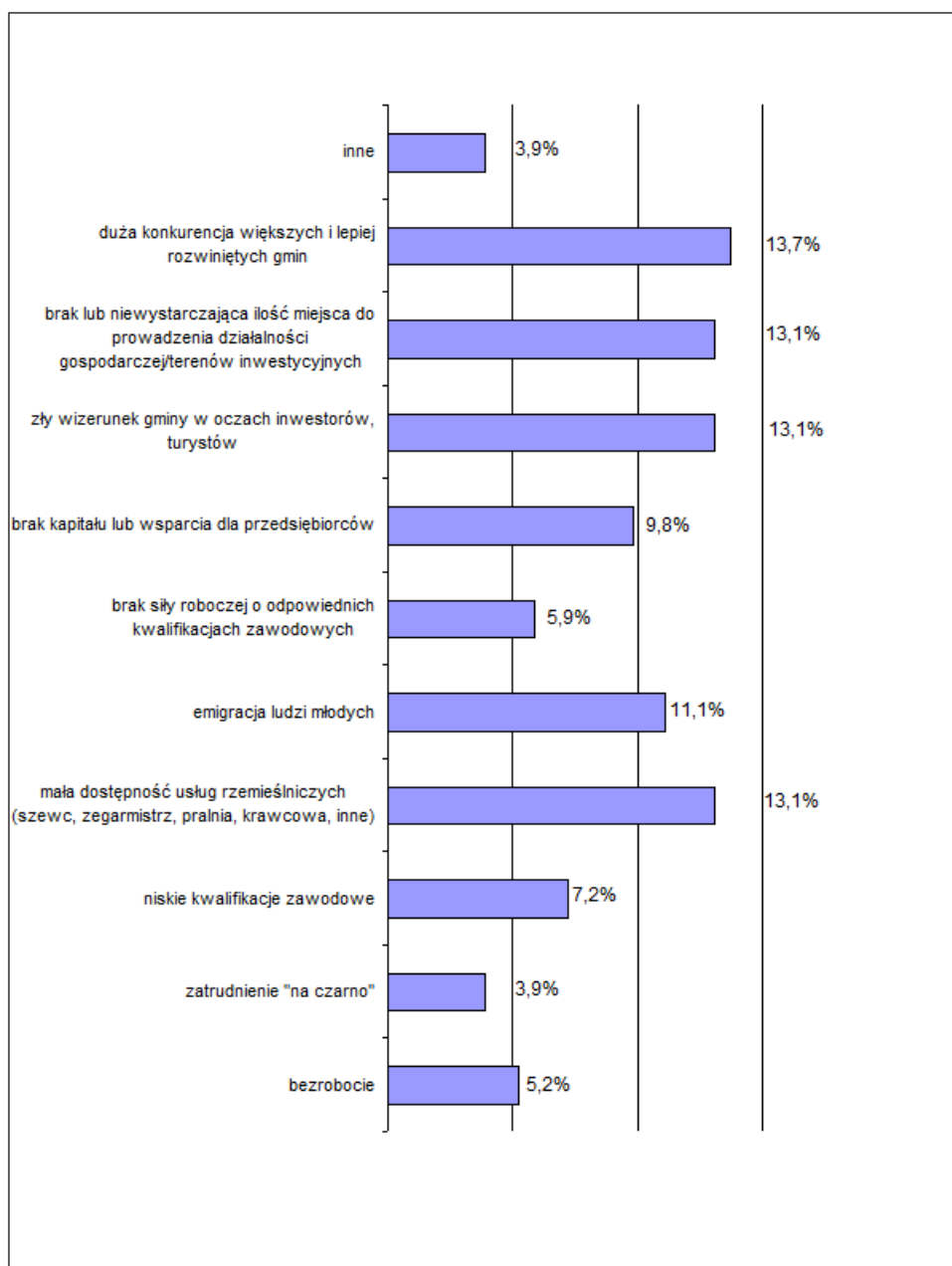

Źródło: Opracowanie własne

5. Na ile zjawiska i problemy o charakterze gospodarczym występują w Państwa otoczeniu ?

Największym problemem w sferze gospodarczej w miejscu zamieszkania respondentów jest duża konkurencja większych i lepiej rozwiniętych gmin (13,7%). Dużym utrudnieniem na danym terenie jest również mała dostępność usług rzemieślniczych, zły wizerunek gminy w oczach inwestorów, turystów oraz brak lub niewystarczająca ilość miejsc do prowadzenia działalności gospodarczej/terenów inwestycyjnych (po 13,1%). Mniej licznie wskazywano na emigrację ludzi młodych (11,1%), brak kapitału lub wsparcia dla przedsiębiorstw (9,8%), niskie kwalifikacje zawodowe (7,2%). Najmniejszymi problemami w sferze gospodarczej ankietowani uznali brak siły roboczej o odpowiednich kwalifikacjach zawodowych (5,9%), bezrobocie (5,2%) oraz zatrudnienie „na czarno” (3,9%). 3,9% respondentów wybrało odpowiedź inną, w tym: niskie zarobki (1,3%) oraz brak wsparcia ze strony gminy (2,6%).

Wykres . Największe problemy gospodarcze na danym obszarze (udział procentowy odpowiedzi).

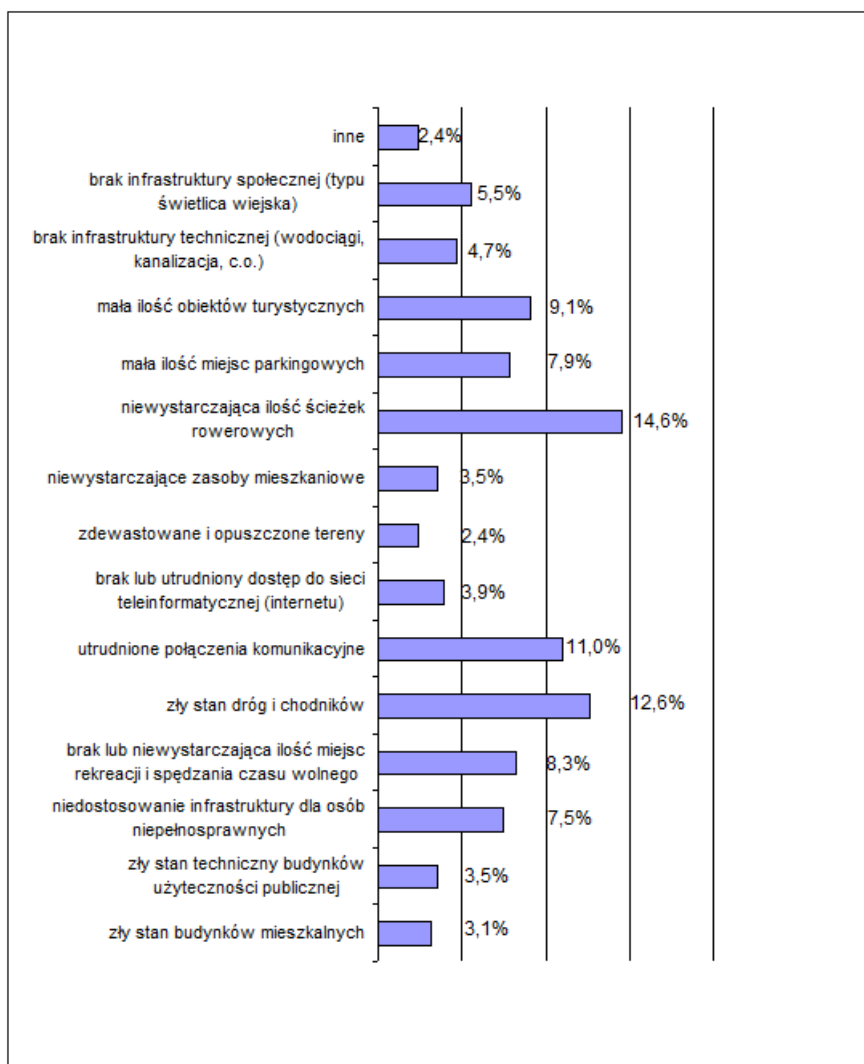
Źródło: Opracowanie własne

6. Na ile zjawiska i problemy o charakterze przestrzenno – funkcjonalnym występują w Państwa otoczeniu?

Głównymi problemami wskazywanymi przez respondentów w sferze przestrzenno – funkcjonalnej jest niewystarczająca ilość ścieżek rowerowych (14,6%), zły stan dróg i chodników (12,6%) oraz utrudnione połączenia komunikacyjne (11,0%). Innymi problematycznymi aspektami jest mała ilość obiektów turystycznych (9,1%), brak lub niewystarczająca ilość miejsc rekreacji i spędzania czasu wolnego (8,3%). Mieszkańcy gminy zauważają również, że w ich otoczeniu jest mała ilość miejsc parkingowych (7,9%) oraz niedostosowanie infrastruktury dla osób niepełnosprawnych (7,5%). Niewielka liczba mieszkańców gminy zwróciła uwagę na brak infrastruktury społecznej (5,5%) oraz technicznej (4,7%), brak lub utrudniony dostęp do sieci teleinformatycznej (3,9%), zły stan techniczny budynków użyteczności publicznej (3,5%), niewystarczające zasoby mieszkaniowe (3,5%) oraz zły stan budynków mieszkalnych (3,1%), 2,4% respondentów dostrzega problem w zdewastowanych i opuszczonych terenach. 2,4% ankietowanych wybrało odpowiedź inną, w tym utrzymanie porządku poboczy dróg oraz brak dbania

o obiekty użyteczności publicznej (po 0,8%) oraz utrudnione połączenia autobusowe w weekend i brak kąpielisk (po 0,4%)

Wykres . Największe problemy przestrzenno - funkcjonalne na danym obszarze (udział procentowy odpowiedzi).

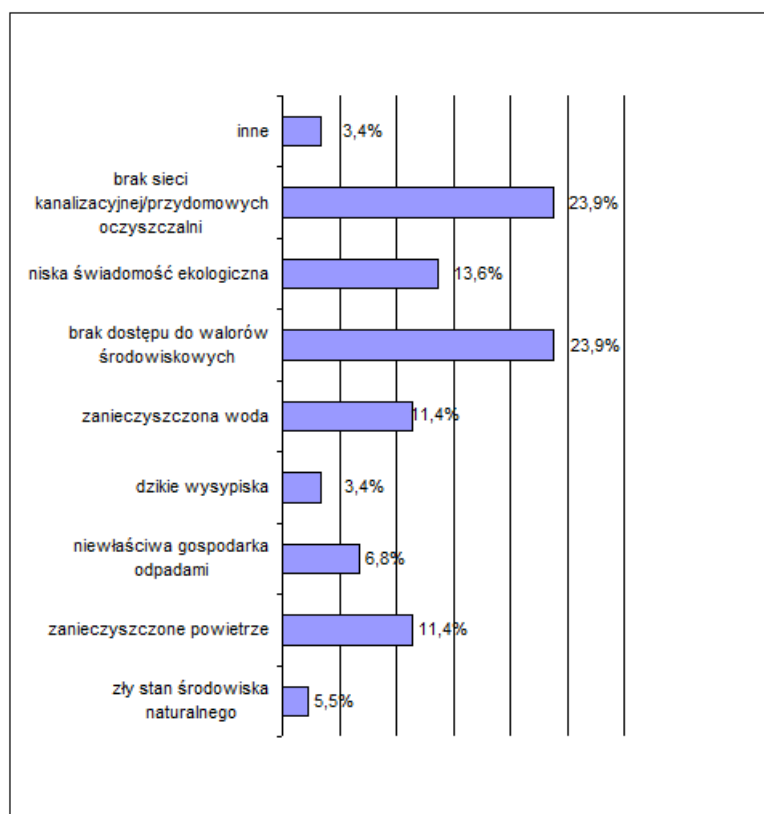

Źródło: Opracowanie własne

7. Na ile zjawiska i problemy o charakterze środowiskowym występują w Państwa otoczeniu?

Najważniejszymi, według mieszkańców, problemami w sferze środowiskowej jest brak dostępu do walorów środowiskowych oraz brak sieci kanalizacyjnej/przydomowych oczyszczalni (po 23,9%). Część ankietowanych wskazała również na niską świadomość ekologiczną (13,6%), zanieczyszczone powietrze oraz zanieczyszczoną wodę (po 11,4%). 6,8 % respondentów dostrzega problem w niewłaściwej gospodarce odpadami (6,8%). Nieliczni respondenci uznali za problem dzikie wysypiska (3,4%) oraz zły stan środowiska naturalnego (2,3%). 3,4% ankietowanych wybrało odpowiedź inną, w tym dzikie zwierzęta wyskakujące na drogi (1,1%) i brak czystej wody i problemy z dostarczaniem wody (2,3%).

Wykres . Największe problemy środowiskowe na danym obszarze (udział procentowy odpowiedzi).

Źródło: Opracowanie własne

8. Czego najbardziej potrzeba w Pana(i) miejscu zamieszkania, aby stało się ono bardziej przyjazne dla mieszkańców i mogło się lepiej rozwijać?

Osoby biorące udział w badaniu ankietowym wskazały szereg różnego rodzaju potrzeb w ich miejscu zamieszkania. W odpowiedziach respondentów pojawiły się zarówno kwestie społeczne, jak i związane z infrastrukturą techniczną oraz problemy innego typu:

Do najważniejszych potrzeb społecznych zaliczono:

§Więcej zajęć pozalekcyjnych dla dzieci i młodzieży

§Organizowanie kursów podwyższających kwalifikacje

§Stworzenie nowych miejsc spędzania wolnego czasu dla seniorów

§Więcej miejsc rekreacji

Ankietowani zwrócili również uwagę na potrzeby w kwestii infrastrukturalnej oraz problemy innego typu:

§Uporządkowanie gospodarki odpadami – zlikwidowanie dzikich wysypisk

§Remont świetlic

§Budowa/remont dróg, chodników, ścieżek rowerowych

§Wymiana starych pieców

§Budowa placów zabaw

§Brak oświetlenia

§Oznakowanie miejscowości

Załącznik Nr 2 do Zarządzenia Nr 80/2017

Wójta Gminy Drzycim

z dnia 6 września 2017 r.

OGŁOSZENIE

Wójt Gminy Drzycim ogłasza przeprowadzenie konsultacji społecznych w sprawie zmiany Programu Rewitalizacji Gminy Drzycim na lata 2017-2023

Przedmiotem konsultacji jest zatwierdzenie zmiany opracowania Programu Rewitalizacji Gminy Drzycim na lata 2017-2023.

Konsultacje mają na celu zebranie od interesariuszy rewitalizacji uwag, opinii i propozycji w/w Programu

Konsultacje przeprowadzone będą w okresie od dnia 07 września 2017 r. do dnia 10 października 2017 r. do godz. 15:00 w formie:

1. spotkania otwartego z interesariuszami rewitalizacji, w formie warsztatów, umożliwiających omówienie i ocenę propozycji projektów, a także wyrażenie opinii, propozycji i uwag oraz składanie ich do protokołu; **spotkanie odbędzie się** w Sali Konferencyjnej w Urzędzie Gminy w Drzycimiu w dniu 03 października 2017 r. o godz. 13.00
2. zbierania uwag, propozycji i opinii w formie papierowej i elektronicznej:
 - a. drogą elektroniczną na adres: rewitalizacja@drzycim.pl,
 - b. bezpośrednio do sekretariatu Urzędu Gminy w Drzycimiu w godzinach pracy urzędu pn – pt. 7.00-15.00.
3. zbierania uwag ustnych pod nr tel.: 523317079 wew. 28 lub w pok. Nr 10 I piętro Urzędu Gminy w Drzycimiu, ul. Podgórna 10 w godzinach pracy urzędu pn – pt. 7.00-15.00.

Materiał informacyjny dostępny będzie od dnia 07 września 2017 r.

- w Biuletynie Informacji Publicznej pod adresem internetowym www.bip.drzycim.pl w zakładce aktualności,

- na stronie internetowej Gminy Drzycim pod adresem www.drzycim.pl w zakładce lokalny program rewitalizacji,

- w sekretariacie Urzędu Gminy w Drzycimiu w godzinach pracy urzędu: pon. – pt. 7.00-15.00,

Uwaga:

Zakres negocjowalny konsultacji jest ograniczony do zagadnień związanych z Programem Rewitalizacji Gminy Drzycim

Nie będą rozpatrywane propozycje i opinie:

- z datą wpływu po dniu 10.10.2017 r.,
- niepodpisane czytelnie imieniem i nazwiskiem,

Pliki do pobrania:

- Program Rewitalizacji Gminy Drzycim na lata 2016-2020
- zarządzenie Wójta gminy (PDF).